

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE **SÁSA**

PROGRAMOVACIE OBDOBIE 2015 - 2024

Formulár č. Ú 1 - Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Sása na roky 2015 - 2024
Územné vymedzenie :	Banskobystrický kraj, okres Zvolen, obec Sása – ŠÚJ
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHRSR:	
Dátum platnosti:	2015 - 2024
Verzia	1.0.
Publikovaný verejne:	

Zdroj: vlastné spracovanie

Sása	
Erb	Vlajka
	
Základné údaje	
Kraj:	Banskobystrický
Okres:	Okres Zvolen
Región:	Pliešovská kotlina
Poloha:	48°26'09"S 19°07'54"V
Nadmorská výška:	350 m n. m.
Rozloha:	24,67 km ² (2 467 ha)
Počet obyvateľov:	928 (31.12.2013)
Hustota obyvateľstva:	37,62 obyv./km ²
Nacionále	
PŠČ	962 62
ŠÚJ	518727
EČV	ZV
Tel. predvoľba	+421-45
Oficiálne adresy	
Adresa:	Obecný úrad Sása
	Námestie SNP 329/1
	962 62, Sása
Web:	www.sasa.sk
E-mail:	obec@sasa.sk
Telefón:	045/5562551

OBSAH

1 ÚVOD	5
ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SÁSA	16
2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE.....	16
2.1 HISTÓRIA OBCE.....	16
2.2 PRÍRODNÉ POMERY	17
2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	26
2.4. DOPRAVA.....	31
2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	28
2.6. OBYVATEĽSTVO.....	34
2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ	42
2.8. BÝVANIE	45
2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE	47
2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE.....	51
2.11. SOCIÁLNA SFÉRA.....	52
2.12. ZDRAVOTNÍCTVO	54
2.13. ŠPORT.....	54
2.14. KULTÚRA.....	56
2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA.....	57
2.16. STRAVOVACIE A REŠTAVRAČNÉ SLUŽBY	57
2.17. CESTOVNÝ RUCH	58
2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE ZA ROKY 2010 – 2014	58
2.19. SAMOSPRÁVA	59
2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ.....	59
2.21. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR	60
3 SWOT ANALÝZY	61
3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ.....	63
3.2 DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE.....	64
3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	65
3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO.....	66
3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	67
3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO.....	68
3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT	69
3.8 KULTÚRA.....	70
3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH.....	70
3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	71
3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE	72
3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE SÁSA	74
STRATEGICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SÁSA	82
4 VÍZIA A POSLANIE OBCE SÁSA.....	83
5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE	86
PROGRAMOVÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SÁSA.....	92
5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	93
5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE.....	93
5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	94
5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	95
5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	95
5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	96
5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	97
5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA.....	97
5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	98
5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	99
5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE.....	99
6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY	100
6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	100
6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	101
6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	101
6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	102
6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	102
6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	103
6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	104
6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA.....	104

6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	105
6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	106
REALIZAČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SÁSA	108
7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR OBCE SÁSA	109
7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR	110
7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN	112
8 AKČNÝ PLÁN	113
8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	113
8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	115
8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	117
8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	118
8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	119
8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	121
8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	122
8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	123
8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	124
8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	126
8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	126
FINANČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SÁSA	128
9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU	129
9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	129
9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	131
9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	132
9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	133
9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	135
9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	136
9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	138
9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	139
9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	140
9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	141
9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	142
FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PHSR	147
10 ZÁVER	148
11 POUŽITÁ LITERATÚRA	149

1 ÚVOD

Dokument „ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Sása s výhľadom do roku 2024 (PHRSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Sása sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Sása, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a dopĺňovaný.

Formulár č. Ú 2 - Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Sása na roky 2015 - 2024
Forma spracovania	- pracovníkmi samosprávy, - s pomocou externých odborníkov (spolupráca),
Riadenie procesu spracovania	- pracovné skupiny boli zložené z vedenia obce, zamestnancov OcÚ, poslancov OZ a komisií: - komisie sociálnej, finančnej a správy obecného majetku, predseda komisie kultúry, vzdelávania, športu a mládeže, životného prostredia, výstavby a územného plánovania, komisie na ochranu verejného poriadku, - spracovania PHRSR sa zúčastnili aj RO a PO organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, - súčasťou prieskumu boli aj mimovládne organizácie a podnikateľské subjekty v obci, - zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou: zapojenie prostredníctvom dotazníkového prieskumu, informovanie prebiehalo formou www stránky, prostredníctvom zasadnutí OZ.
Obdobie spracovania	- PHRSR bol spracovaný v priebehu roka 2015 - harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	- náklady na vlastné spracovanie boli financované z rozpočtu obce KZ 41.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č. Ú 3 - Harmonogram spracovania PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z.z., ktorý definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávaní, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Formulár č. Ú 7 - Použité participatívne metódy

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule	áno		

Informačné formuláre, tabuľky údajov,	áno		
Internetové stránky	áno		
Využitie existujúcich médií			
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači	áno	áno	
Stretnutia			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	áno	áno	áno
Návšteva v dotknutom území	áno	áno	áno
Verejné vypočutie	áno	áno	áno
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	áno	áno	áno
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre záujmové skupiny	áno	áno	
Dotazník pre širokú verejnosť	áno	áno	
Poradné skupiny			
Miestne poradné skupiny	áno	áno	áno
Riešenie problémov			
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Sása je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov predvstupových a štrukturálnych fondov).

Východiskové podklady

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na základe:

Miestnej úrovni

- **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce**, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce.
- Program odpadového hospodárstva,
- **Viacročný rozpočet**
- **Územný plán obce**

Národnej úrovni

- **Partnerská dohoda** určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020. Ide teda o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky operačné programy SR pre nové programové obdobie. Neformálne vyjednávania k príprave Partnerskej dohody a operačným programom Slovenskej republiky na roky 2014-2020 sa začali 25. januára 2013 stretnutím so zástupcami Európskej komisie. Následne sa uskutočnili aj ďalšie neformálne kolá rokovaní, o ktorých bližšie informácie je možné získať na stránkach Úradu vlády ako Centrálného koordinačného orgánu pre fondy EÚ v podmienkach SR.
- **Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020** - pozičný dokument identifikuje z pohľadu Európskej komisie hlavné rozvojové potreby s možnosťou financovania opatrení v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR. Zároveň tento dokument predstavuje základ pre negociácie s Európskou komisiou k Partnerskej dohode a operačným programom SR na roky 2014-2020.
- **Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020**
- **Integrovaný regionálny operačný program „IROP“** - predstavuje programový dokument SR pre programové obdobie 2014 – 2020, ktorého globálnym cieľom je: prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.
- Sektorový operačný program, ktorý je strednodobý dokument vypracovaný pre vopred určené sektory.
- **Regionálna integrovaná územná stratégia, 2014-2020**
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR BBSK), ktorý je strednodobý programový dokument, je v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v

národnom pláne a s podkladom na vypracovanie príslušného regionálneho operačného programu. Jeho vypracovanie zabezpečuje samosprávny kraj.

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce.
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
- Národný program reforiem, máj 2012,
- Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
- Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
- Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
- Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
- Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
- 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
- Konceptia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania

Nadnárodnej úrovni

Programové dokumenty Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov tvoria:

- Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
- Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
- Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
- CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
- CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
- CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
- Národný (regionálny) rozvojový plán (RDP – Regional Development Plan), ktorý je hlavným dokumentom pre vyjednanie podpory zo Štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Rámec podpory spoločenstva (CSF – Community Support Framework), ktorý bude vytvorený na základe Národného rozvojového plánu v spolupráci s Európskou komisiou, je hlavným dokumentom vymedzujúcim poskytnutie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Sektorové operačné programy (SOP – Sectoral Operation Programme), ako taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovávajú problémové celky stratégií majúcich plošný (celošťátny) charakter, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Regionálne operačné programy (ROP – Regional Operation Programme), ako taktické dokumenty, ktoré budú spracované na úrovni regiónov NUTS II a rozpracovávajú tie problémové celky stratégií, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Strategické usmernenia Spoločenstva (SUS) – ROP odráža 1 usmernenie SUS t.j. „urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu“, a súčasne 3 usmernenie SUS t.j. „vytvorenie väčšieho množstva a kvalitnejších pracovných miest“

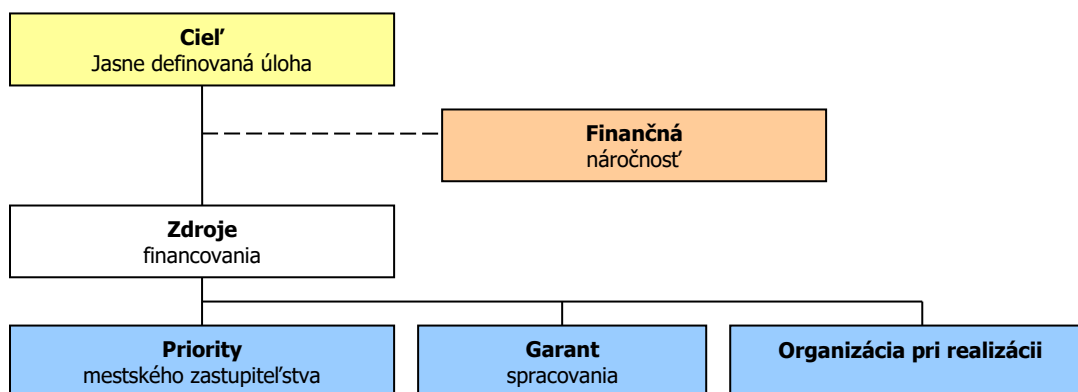
Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Sása je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia samosprávy obce Sása. Návrh spôsobu implementácie bude treba dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou samosprávneho úradu, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Pri posudzovaní jednotlivých projektov sme použili procesnú analýzu, ktorej hlavným cieľom bolo

analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.

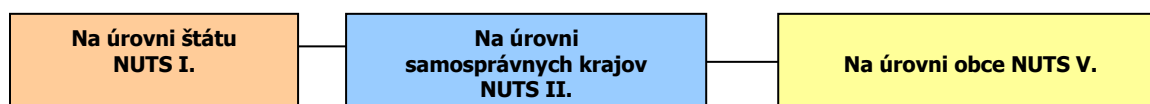
Finančné zabezpečenie

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Samosprávy nemajú spoločný zdroj financovania. V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov majúci význam v kontexte priorit celého kraja zohráva významnú úlohu Banskobystrický samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaistovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. O obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. O majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich úloh má obce okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programovacieho obdobia 2014 - 2020.

Zdroje a dokumenty

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Sása nasledovné strategické dokumenty:

Podporné materiály

Pri vypracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Sása boli použité aj prognostické údaje vypracované Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu hospodárskeho a sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Obec Sása má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov stratégie Európa 2020 a prioritných oblastí Pozičného dokumentu:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“), ako obdoba súčasného Národného strategického referenčného rámca, obsahuje záväzky členského štátu, že pridelené alokácie pre politiku súdržnosti EÚ sa využijú na implementáciu stratégie Európa 2020. Partnerská dohoda obsahuje aj návrh operačných programov.

Operačné programy (ďalej len „OP“) sú hlavným riadiacim nástrojom pre využívanie fondov EÚ. Na zabezpečenie naplnenia cieľov stratégie Európa 2020 vypracovala EK tzv. „kondicionality“, t.j. podmienky, ktoré musia členské štáty splniť, jednak sú to podmienky ex ante, ktoré musia byť zavedené pred poskytnutím prostriedkov z fondov, ako aj podmienky ex post, podľa ktorých bude uvoľnenie dodatočných prostriedkov z fondov závisieť na výkonnosti a dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020.

Tematické ciele v súlade so stratégiou Európa 2020:

- 1) posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií;
- 2) zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality;
- 3) zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH);
- 4) podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch;
- 5) podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizík;
- 6) ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívneho využívania zdrojov;
- 7) podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach;
- 8) podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;
- 9) podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe;
- 10) investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;
- 11) zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy.

Pozičný dokument definuje nasledujúce prioritné oblasti:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov
- moderná a profesionálna verejná správa

Priority stanovené v Pozičnom dokumente boli použité ako podklad pre prípravu najdôležitejších strategických dokumentov SR pre čerpanie fondov EÚ: Partnerskej dohody a operačných programov.

Štruktúra operačných programov

P.č.	Operačné programy	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom	Tematický cieľ / Investičná priorita	Fond EÚ
1	Výskum a inovácie (VaI)	MŠVVŠ SR		1a, 10	EFRR, ESF
			MH SR	1b, 3	
2	Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRR SR	MF SR	2 7a,b,c,d	KF, EFRR
3	Ľudské zdroje (ĽZ)	MPSVR SR	MV SR	9	EFRR, ESF
				8,9,10,	
			MZ SR	9a	
			MŠVVŠ SR	10	
4	Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽP SR	MDVRR SR	4c	KF, EFRR
			MH SR	4,7e	

			4,5,6,		
			MV SR	5b	
5	Integrovaný ROP (IROP)	MPaRV SR	MK SR	6c	ESF, EFRR
			VÚC	5,6,7,9,10	
				5,6,7,9,10,	
6	Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR		11	EFRR, ESF
7	Technická pomoc (TP)	ÚV SR		11	EFRR
8	Rozvoj vidieka	MPaRV SR			EPFRV
9	Rybné hospodárstvo	MPaRV SR			EFNRH
10	Európska územná spolupráca	RO budú určené zo strany EK			EFRR
11	Interact, Urban	RO budú určené zo strany EK			EFRR

Priority operačných programov:

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Rozvoj ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

Prioritná os č. 4: Bratislavský kraj

Prioritná os č. 5: Technická pomoc

IROP je realizovaný prostredníctvom integrovaných územných stratégií, ktoré na úrovni NUTS2 zadefinujú prioritné projektové zámery v regióne. Cieľom je dosiahnutie čo najväčších synergických efektov preinvestovaných finančných prostriedkov a predchádzanie negatívnym účinkom nekoordinovaného plánovania v ohraničenom území.

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie mestského prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

OP Výskum a inovácie

PRIORITNÁ OS 1: Výskum a vývoj pre potreby inovácií

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Rozšírenie výskumnej a inovačnej infraštruktúry (výskum a inovácia) a kapacít na rozvoj excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií a podpora kompetenčných centier, najmä európskeho záujmu

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Podpora podnikateľských investícií do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergií medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, klastrov a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách a šírenie všestranne využiteľných technológií

PRIORITNÁ OS 2: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Podpora investovania do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergií medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení (klastrov) a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem vrátane podnikateľských inkubátorov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.3: Vývoj a zavedenie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.4: Podpora tvorby a rozšírenia pokročilých kapacít pre rozvoj výrobkov a služieb

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.5: Podpora kapacity MSP a cieľom zapojenia do rastu a inovácií

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.6: Podpora výskumu, vývoja a osvojenia nízkouhlíkových technológií

TECHNICKÁ POMOC

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne projekty žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Obnova poľnohospodárskeho potenciálu – prevencia (čl. 19)
- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Prevencia a odstraňovanie škôd v lesoch (čl. 25)
- Investície do nových lesných technológií (čl. 27)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

Neprojektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez národné projekty):

- Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (LFA)
- Agroenvironmentálne operácie súvisiace s klímou
- Ekologické poľnohospodárstvo
- Platby za životné podmienky zvierat
- Platby Natura 2000

OP Cezhraničná spolupráca SR-ČR

Prioritná os 1 – Využívanie inovačného potenciálu

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1 Investície do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a celoživotného vzdelávania (10)

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2 Podpora podnikania a investícií do výskumu a vývoja, a rozvoja prepojení a synergie medzi podnikmi, centrami výskumu a vývoja a vyššieho vzdelávania (1b)

Prioritná os 2 – Dopravná dostupnosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1 Zlepšenie regionálnej mobility prostredníctvom napojenia na sekundárnych a terciárnych uzlov do TEN-T infraštruktúry (7b)

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2 Rozvoj ekologicky citlivých a nízko uhlíkových dopravných systémov vrátane riečnej a morskej dopravy, prístavov a multimodálnych prepojení (7c)

Prioritná os 3 – Kvalitné životné prostredie pre obyvateľov

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1 Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva (6c)

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2 Ochrana a obnova biodiverzity, ochrana a obnova pôdy a propagácia služieb ekosystémov vrátane NATURA 2000 a zelenej infraštruktúry (6d)

Prioritná os 4 – Rozvoj miestnych iniciatív

INVESTIČNÁ PRIORITA 4.1 Zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektívnej verejnej správy – Fond malých projektov

Prioritná os 5 – Technická pomoc

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

LIFE LONG PROGRAMME

DOTAČNÝ SYSTÉM MINISTERSTVA KULTÚRY SR 2012

DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

EKO FOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND

A. Oblasť: Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme

a. Podpora výroby tepla a teplej úžitkovej vody

prostredníctvom využívania nízkoemisných zdrojov

b. Podpora výroby tepla a teplej úžitkovej vody a

elektrickej energie prostredníctvom využívania

obnoviteľných zdrojov

c. Podpora projektov zameraných na zlepšenie kvality ovzdušia

B. Oblasť: Ochrana a využívanie vôd

a. Čistiare odpadových vôd a verejné kanalizácie

b. Vodovody

c. Protipovodňová ochrana - Opatrenia na vodnom toku

d. Protipovodňová ochrana - Opatrenia mimo vodného toku

C. Oblasť: Rozvoj odpadového hospodárstva

a. Uzavretie a rekultivácia skládok

b. Separácia a zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov

c. Zavedenie separovaného zberu v obciach, vybudovanie zberných dvorov a dotried'ovacích zariadení

D. Oblasť: Ochrana prírody a krajiny

a. Ochrana prírody a krajiny

E. Oblasť: Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia

a. Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia

F. Oblasť: Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia

a. Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia

G. Oblasť: Zelená investičná schéma

RECYKLAČNÝ FOND

WORLD MONUMENTS FUND (SVETOVÝ

PAMIATKOVÝ FOND)

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

GREENWAYS

PRIESTORY

POHODA ZA MESTOM

ZELENÉ OÁZY

NADÁCIA PONTIS

GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

Uplatnenie integrovaného prístupu

rozmer - 1

Rôzne aspekty života obce – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji samosprávy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v PHRSR skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý v súčasnosti vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom až po dôsledky zmeny klímy. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom stratégie Európa 2020.

rozmer – 2

PHRSR obce Sása integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. PHRSR obce Sása 2015 – 2024 integruje a nadväzuje na predchádzajúce PHRSR obce 2007 - 2013, viacročný rozpočet. PHRSR obce vychádza a integruje strategické dokumenty na národnej úrovni ako Partnerská dohoda, ktorá určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020, Pozíčný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014-2020, Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020, Integrovaný regionálny operačný program „IROP“. Ďalej integruje a vychádza zo strategických dokumentov EÚ: Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast, Spoločný strategický rámec EK, marec 2012, Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom), CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012, CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT), CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu, CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu, CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+.

rozmer – 3

Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené v rámci pôsobnosti obce, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, obec a jej jednotlivé orgány: poslanci OZ, starosta, komisie. Integrovaný prístup bol uplatnený v prípravnej fáze spracovania PHRSR, prostredníctvom dotazníkového prieskumu pri jednotlivých skupinách. Následne bol integrovaný prístup uplatnený v rámci schvaľovacej fázy PHRSR, kde bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným skupinám na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

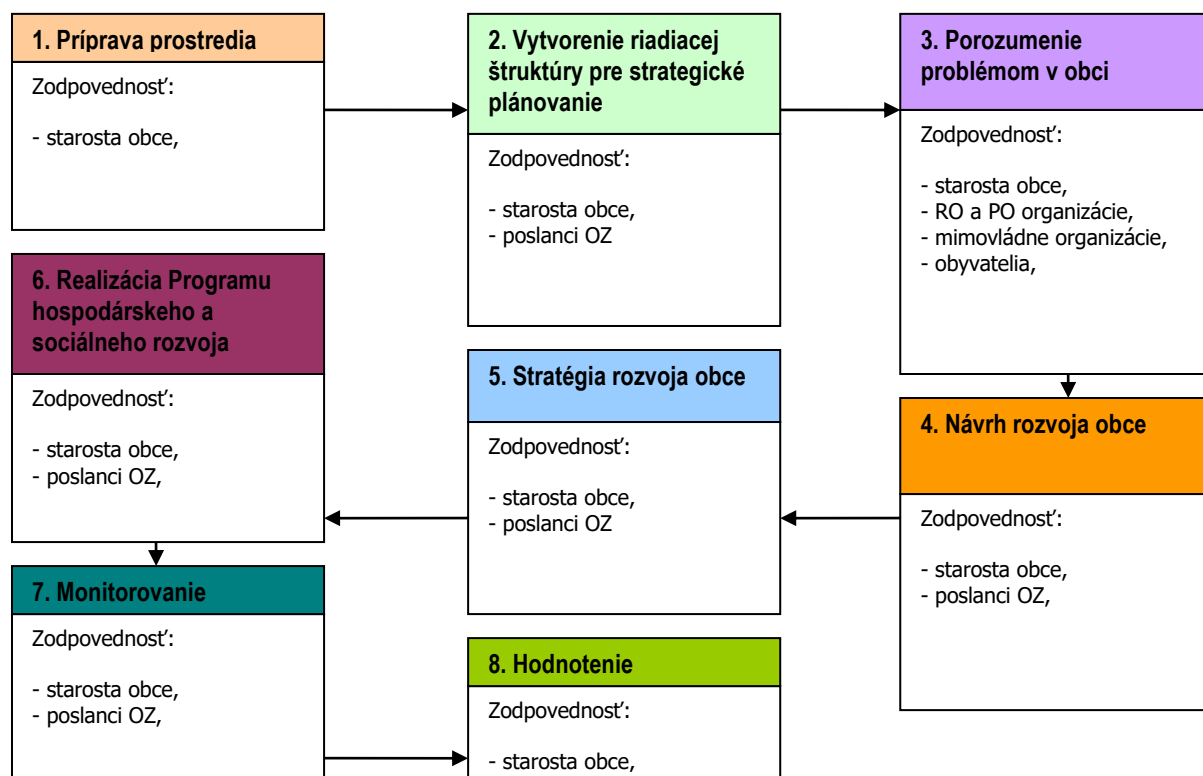
rozmer – 4

Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú integrovaný prístup z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

PHRSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Fázy strategického plánovania a definovanie zodpovednosti

1	Vyvolanie dopytu v obci Sása. Sformovanie prvej pracovnej skupiny. Určenie, koho je treba do prípravy PHRSR zapojiť. Spôsob oslovenia a prizvania ďalších účastníkov – dotazníkový prieskum. Príprava informačnej stratégie.
2	Zapojenie všetkých účastníkov procesu. Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie PHRSR. Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry.
3	Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov. Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti. Uskutočnenie analýzy potrieb a zhodnotenie existujúcich zdrojov. Zhodnotenie silných a slabých stránok obce. Vymenovanie príležitostí a rizík a naznačenie trendov pre rozvoj obce v jednotlivých oblastiach.
4	hlavné hodnoty, ktoré tvoria jej základ a ktoré určujú pri spracovaní PHRSR smer, ktorým sa budú jednotlivé oblasti uberať, cieľ, ktorý má byť dosiahnutý a priority rozvoja, prekážky, ktoré bude nutné prekonať pri rozvoji, regionálne aj nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj. Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít.
5	Systém sledovania realizácie PHRSR. Spracovanie konečnej verzie PHRSR. Predloženie textu PHRSR na pripomienkovanie verejnosti. Schválenie PHRSR zastupiteľstvom.
6	Uskutočňovanie plánu. Ročné vyhodnocovanie plánu. Informovanie verejnosti o uskutočňovaní PHRSR. Priebežné vyhľadávanie a zapájanie nových partnerov. Nástroje umožňujúce uskutočniť zmeny v pôvodnom PHRSR.

Zdroj: Woleková, Mežianová, 2004, s.14 – 17.

Analytická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Sása

2015 - 2024

2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Z hľadiska administratívneho členenia je obec sídlom okresu Zvolen súčasťou Vyššieho územného celku Banská Bystrica.

Základná charakteristika obce Sása (k 31.12.2013)

Kód obce	518727
Názov okresu	Zvolen
Názov kraja	Banskobystrický
Štatút obce	obec
PSČ	962 62
Telefónne smerové číslo	045
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1332
Nadmorská výška obce - mesta v m	383
Celková výmera územia obce [m ²]	24 671 214
Hustota obyvateľstva na km ²	38
Zdroj: ŠÚ SR	

Obec leží na dopravnom koridore Zvolen - Dobrá Niva – Sása - Pliešovce Veľký Krtíš a východne od európskeho dopravného koridoru pre medzinárodnú turistickú dopravu - západná severojužná trasa (Krakow - Nowy Targ) PR -Trstená - Dolný Kubín - Ružomberok - Donovaly - Banská Bystrica - Zvolen - Šahy -MR. Obec patrí do spádového územia mesta Zvolen vzdialeného 20 km, hoci okresné mesto Krupina je vzdialené 14 km. Dopravne je obec napojená na dopravný systém cestou II. triedy č. 527 s napojením na cestu I. triedy I/66. Je to jediné dopravné spojenie s okresným mestom a krajským mestom, nakoľko železničná doprava prakticky neexistuje. Výmera riešeného územia je 2467,12 ha a v roku 2012 na tomto území žilo 951 obyvateľov (ÚPO Sása, 2014, s.11). Najbližším sídlom vyššieho významu je Zvolen (20 km, 43 tis. obyvateľov). Poloha obce voči okresnému mestu a celkovej sieti osídlenia vrátane dopravného prepojenia v regióne predstavuje dobrý predpoklad pre budúci harmonický rozvoj obce. Obec leží 2 km východne od hlavného dopravného koridoru Zvolen – Šahy, - európskeho dopravného koridoru pre medzinárodnú turistickú dopravu - západná severojužná trasa (Krakow - Nowy Targ) PR -Trstená - Dolný Kubín - Ružomberok - Donovaly - Banská Bystrica - Zvolen - Šahy -MR. Tiež leží v dopravnej trase Zvolen – Dobrá Niva – Veľký Krtíš (ÚPO Sása, 2014, s.28).

2.1 HISTÓRIA OBCE

Dejiny Sásy historicky patria do obdobia praveku. Prvý písomný záznam sa datuje do rokov 1332 a 1337. Vtedy sa Sása spomínala v pápežských desiatkach. O dávnom osídlení hovorí aj bronzová sekera, ktorú našli pred niekoľkými rokmi asi kilometer juhozápadne od Sásy, na svahu Červenín, ktorá patrí do neskorej doby bronzovej. Chotár Sásy patril do veľkého Zvolenského lesa. A keďže bol veľký, mal aj veľa strážcov, ktorí žili v osadách. Takouto osadou bola i Sása. Vpád Tatárov (v roku 1241) ju však zničil. Panovník Belo IV. sa rozhodol ju osídliť, vnieť do nej opätovne život. Pozval do týchto končín Sasov - Nemcov a daroval im pôdu. Sasania priniesli so sebou aj meno pre novú osadu: Plieszen, Pleuszen, či Schonau... Sása až do roku 1351 patrila Dobronivskému panstvu. V tomto roku dostala mestské privilégia, rovnaké ako mala Dobrá Niva a Babiná. Mestečko Sása žilo až do 16. storočia pokojným životom, až kým Turci po víťaznej bitke pri Moháči (1526) neovládli dolné Uhorsko. A tak sa aj Sása ocitla v bezprostrednom nebezpečenstve. V týchto aj pre Sásu ťažkých časoch vybudovali okolo katolíckeho kostola pevnosť. Bola z niekoľkých valov a priekop vysokých a širokých dva metre. Stráža z veže pevnosti sledovali pohyb nepriateľa a dovideli až na Tanistvár v Krupine, Sitno i ďalšie kopce. Pevnosť mala 50 člennú posádku. Význam Sásy vzrastá najmä v roku 1562, keď sa stáva ochrannou baštou pred Turkami. Krutý bol rok 1644. Turci napadli Sásu, vyrabovali katolícky kostol a mestečko spustošili tak, že ostalo len sedem poškodených domov. Do zajatia odviekli veľa

žien. Vo viedenskej bitke v roku 1683 Turci utrpeli porážku a natrvalo opustili Uhorsko. V Sásе však nezavládol pokoj, pretože majitelia dobronivského panstva Esterházyovci, nútili svojich poddaných v Sásе k ďalším povinnostiam. Po hospodárskej stránke stratila Sása charakter mestečka a stala sa obcou, v ktorej prevládalo poľnohospodárstvo, no bolo tu aj zopár remeselníkov. O dominantnom postavení roľníctva svedčí aj založenie Mliekárenského družstva v roku 1901. Situácia v Sásе je pomerne stabilizovaná až do vypuknutia prvej svetovej vojny. Bojaschopní muži vtedy narukovali. V obci zostávajú len ženy, deti a starci. Polia pustnú a viacročné sucho dokonalo obraz skazy, biedy a hladu (<http://www.sasa.sk/historicky-vyvoj-sasy.phtml?id3=41125>, 10.2.2015).

Vymedzenie územia

Obec spadá do urbanizovaného územia Pliešovskej kotliny v juhozápadnej časti katastrálneho územia, severovýchodná časť leží na západných svahoch Javoria. Z východnej strany susedí s obcou Pliešovce, na juhu s obcou Bzovská Lehôtka a mestom Krupina, na východe je obec Babiná a Dobrá Niva, na severovýchode je katastrálne územie Kráľová, ktoré prináleží administratívne mestu Zvolen. K obci patria 2 samostatné časti – Podskalka a Lomné, avšak v súčasnosti nemajú samostatné katastrálne územie. Obec je vzdialená južne 20 km od okresného mesta Zvolen a 39 km južne od krajského mesta Banská Bystrica. Od okresného mesta Krupina je obec vzdialená 14 km severne, avšak napriek kratšej vzdialenosti spáduje so mesta Zvolen. Ohraničenie riešeného územia začína v severovýchodnej časti Zadné Lomné, pokračuje juhozápadným smerom k bodu Tri vrchy (826 m n.m.) . ďalej mierne klesá k vrchu Budislav (795 m n.m.) stáča sa mierne vľavo a pokračuje na západ do lokality Pod Skalkou. Pri miestnom toku Kňazov potok sa stáča na juh a pozdĺž potoka pokračuje cca 1,5 km, kde sa znova lomí vľavo na západ spolu s Kňazovým potokom a pokračuje ďalej na západ až juhozápad, križuje starú cestu Dobrá Niva – Sása, kde sa lomí mierne vpravo, pokračuje pod hrebeňom kopca Kopanica (cca 490 m n.m.), ďalej pokračuje južným smerom, križuje potok Neresnica, železničnú trať č TU 3073 a cestu II/527 , (Dobrá Niva – Pliešovce). Ďalej pokračuje na juh a cca po 3 km opäť križuje železničnú trať TU 3073 , točí sa vpravo a popri železničnej trati a popri potoku Krupinica cca 4 km pokračuje východným až juhovýchodným smerom do najjužnejšieho bodu katastrálneho územia. Tu sa prudko otáča vľavo na sever, po cca 1,8 km križuje cestu II/527, otáča sa vľavo na severozápad súbežne s cestou II/527 pokračuje približne 1,5 km, lomí sa vpravo a pokračuje severným smerom k Vápennému potoku, križuje tento potok a smeruje ďalej severovýchodným smerom cez Chotár (659 m n.m.) a Lipový kopec , kde sa točí na sever a pokračuje cez Sekier (886 m n.m.) na severozápad k východiskovému bodu Zadné Lomné. Najvyšší bod katastrálneho územia 886 m n.m. sa nachádza priamo na katastrálnej hranici (vrch Sekier), najnižší bod je 375 m n.m. Údaje o strede obce sa rozchádzajú – 385 – 411 m n.m. (ÚPO Sása, 2014, s.10).

2.2 PRÍRODNÉ POMERY

Geomorfológia

Podľa geomorfologického členenia Slovenska (Mazúr, Lukniš, Atlas SSR, 1980) patrí riešené územie v rámci Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpát, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, do oblasti Slovenského stredohoria. Prevažná časť k. ú. Sása sa nachádza v geomorfologickom celku Pliešovská kotlina. Na k.ú. Sása sa stretávajú Karpatská podsústava s Panónskou panvou. Severovýchodná časť k.ú. Sása patrí do celku Javorie. Javorie je sopečné pohorie, ktoré sa vyformovalo v treťohorách. Pliešovská kotlina vznikla v mladších geologických dobách, v pôvodne sopečnej krajine, v súčasnosti oddeľuje dve sopečné pohoria – Javorie a Štiavnické vrchy (ÚPO Sása, 2014, s.11).

Geologické pomery

Na geologickej stavbe hodnoteného územia sa podieľajú, (podľa Inžiniersko - geologická štúdia, DOPRAVOPROJEKT a.s., Bratislava, Divízia Zvolen, 2008) prevažne horniny neogénu a kvartéru. Neogén - neogénne horniny sú reprezentované v južných častiach hodnoteného územia morskými sedimentmi, zlepcami a pieskami Ipeľskej tabule, severných častiach vulkanickými, vulkanoklastickými a vulkanosedimentačnými horninami pohorí sopečného charakteru (Štiavnické vrchy, Javorie). Hodnotené územie a jeho okolie v oblasti je budované komplexom stredoslovenských neovulkanitov. V širšom okolí sa vyskytujú pyroklastiká andezitov so striedaním tufov, v spodnejších častiach tufitov a pod. Pre severnú časť je charakteristická vulkanická stavba stratovulkánového typu neresníckej formácie z obdobia bádenu až sarmatu. Neresnícka formácia je tvorená prevažne extrúziívnymi sedimentmi, andezitmi a ich vulkanoklastikami. Hrúbka uloženín vulkanoklastických

hornín dosahuje v hodnotenom území a jeho okolí cca 150 až 200 m. Kvartér - kvartérne horniny sú najrozšírenejšou formáciou hodnoteného územia. Najrozšírenejšími typmi sú fluvialné sedimenty v údolných nivách a alúviách vodných tokov s premenlivou mocnosťou zastúpené štrkmi ílovitými, piesčitými hlinami, ílovitými hlinami až ílmi, ďalej deluviálne (deluviálne – eluviálne) sedimenty Ipel'skej a Bzovickéj pahorkatiny. Ide o svahové hliny, hlinito - kamenité sute a zvetralé polohy pyroklastík na pomerne strmých svahoch (30°- 45°), s hrúbkou cca 0,5 - 3,0 m.

Z pohľadu inžiniersko - geologickej klasifikácie leží územie v regióne regióne neogénnych tektonických vkleslín, oblasti vnútrokarpatských kotlín 62 – Pliešovská kotlina. Prevažná časť hodnoteného územia sa nachádza v regióne neogénnych vulkanitov, oblasti vulkanických vrchovín 50 – Krupinská vrchovina. V jej severnej časti sa nachádzajú rajóny pyroklastických hornín (Vp), v oblasti Krupiny a Dobrej Nivy rajónmi deluviálnych sedimentov (D). Južná časť je budovaná rajónmi údolných riečnych náplavov (F), rajónom sprašových sedimentov na riečnych náplavách (LT) so striedaním štrkovitých a jemnozrnných zemín (Čermák J., 2009, s.14).

Pôdne pomery

V katastrálnom území obce sú zastúpené pôdne typy a subtypy typické pre podhorskú a horskú oblasť. Zastúpené sú: Fluvizem – fluvizem modálna a subtyp fluvizem glejová, Kambizem – kambizem modálna a subtypy kambizem pseudoglejová a kambizem luvizemná, Pseudoglej– pseudoglej modálny a subtyp pseudoglej luvizemný, Rendzina - vznikajú na karbonátových horninách. Sú veľmi skeletnaté, plytké preto sú na nich väčšinou pasienky, Andozem – sa vyvinula na malých plochách na zvetralinách neovulkanitov a ich pyroklastík. Využívaná je ako lesná pôda, Antrozem – tvorená formami antrozem navážková a depóniová, Pseudoglej modálny zaberá najväčšie plochy v severnej časti územia, v pohorí Javorie. Najkvalitnejšia pôda v katastri obce je fluvizem pseudoglejová až pseudoglej luvizemný. Vytvoril sa na nekarbonátových pôdotvorných substrátoch na svahoch pohoria Javorie, v miestach pravidelne premývaných vodami, preto aj pokrýva pahorkatinnú časť kotliny. Tieto pôdy sú využívané predovšetkým ako poľnohospodárska orná pôda. Druhú kategóriu pôd v Sase tvoria pôdy vhodné na striedavé polia. Sem spadajú všetky pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké so skeletom aj bez skeletu. Podobne sem patrí glej stredne ťažký, ťažký až veľmi ťažký, nachádzajúci sa tu v menšom množstve pozdĺž toku Neresnice. Do tejto kategórie patria aj pôdne jednotky z prvej kategórie so zhoršenými vlastnosťami (glejový subtyp, zvýšená svahovitosť, zrnitosť menej kvalitné) (ÚPO Sása, 2014, s.12).

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry pôdneho fondu v obci Sása od roku 2003.

Výmera územia v ha.	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celk. výmera úz. obce	2467,1	2467,1	2467,1	2467,1	2467,1	2467,1	2467,1	2467,1	2467,1	2467,1	2467,1
Poľnohosp. pôda - spolu	1433,6	1433,6	1431,2	1431,2	1431,0	1431,0	1430,9	1431,5	1428,2	1303,2	1302,7
- orná pôda	687,9	687,6	687,5	687,5	687,4	687,4	746,8	746,1	745,6	745,6	745,6
- záhrada	17,7	17,9	17,9	17,9	17,9	17,9	17,7	17,6	17,6	17,2	17,1
- trvalý trávny porast	728,0	728,0	725,7	725,7	725,7	725,7	666,3	667,9	664,9	540,4	540,0
Nepoľnoh. pôda - spolu	1033,5	1033,6	1036,0	1036,0	1036,1	1036,1	1036,2	1035,6	1039,0	1163,9	1164,4
- lesný pozemok	857,5	857,5	857,5	857,5	857,5	857,5	857,5	857,5	857,3	982,3	982,3
- vodná plocha	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,0	11,3	11,3	11,5
- zast. plocha a nádv.	72,4	72,5	72,6	72,6	72,8	73,2	73,2	76,4	76,4	76,5	76,6
- ostatná plocha	95,3	95,3	97,6	97,6	97,6	97,2	97,2	93,7	93,9	93,9	94,1

Zdroj: 20.1.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Z celkového hľadiska dochádza k redukcii poľnohospodárskej pôdy. K najväčším negatívnym zmenám došlo v sledovanom období v prípade trvalých trávnatých porastov, ktorých výmera klesla do roku 2013 na 540 ha. K miernemu nárastu došlo v prípade ornej pôdy. Výmera nepoľnohospodárskej pôdy stúpila na 1164,4 ha. Zastavané plochy a nádvoria stúpili na 76,6 ha. K nárastu došlo v prípade lesných pozemkov, ktorých výmera stúpila na 982,3 ha.

Hydrologické pomery

Katastrálne územie Sása z hydrologického hľadiska spadá do povodia rieky Hron. Hlavným recipientom povodia Hrona v riešenom území je vodný tok Neresnica, do ktorej sa zaúst'uje Lomnianský potok. Lomnianský potok má pravostranný prítok Kňazov potok a dva ľavostranné prítoky Sásky potok a Vápenný potok. Vodný tok Neresnica bol v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z.z. zaradený medzi vodohospodársky významný tok. V obci v úseku rkm 19,080-20,43 je Neresnica upravovaná do lichobežníkového profilu so stredným opevnením svahov kamennou dlažbou a kamennou pätkou s kapacitou prietoku koryta na $Q_{100} = 55 \text{ m}^3/\text{s}$. Všetky uvedené vodné toky sú v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku š. p., odštepny závod Banská Bystrica. Ochranné pásmo vodného toku Neresnica je stanovené 10 m od brehovej čiary a od ostatných drobných tokov v zmysle zákona v zmysle zákona č.364/2004 so zmenami a STN 752102 Úpravy riek a potokov 5 m. V zmysle Zákona o vodách č. 364/2004 Z.z. podľa § 49 môže správca vodného toku pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze. Správca tokov upozorňuje, že v katastrálnom území obce Sása nie je vysledované inundačné územie a výhľadovo neuvažuje s úpravou odtokových pomerov v danej lokalite .

Riešené územie patrí do vrchovinnó-nížinnej hydrologickej oblasti s dažďovo-snehovým typom režimu odtoku s obdobím akumulácie XII-I, obdobím vysokej vodnosti II-IV. Najvyššie Q_{ma} má v marci ($IV < II$), najnižšie Q_{ma} v septembri. Podružné zvýšenie vodnosti koncom jesene a začiatkom zimy je výrazné. V katastrálnom území obce Sása sú evidované nasledovné hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š. p., Bratislava:

- odvodňovací kanál A (evid.č. 5311 102 003) o celkovej dĺžke 0,255 km,
- odvodňovací kanál B (evid.č. 5311 102 004) o celkovej dĺžke 1,595 km, ktoré boli vybudované v r. 1976 v rámci stavby „Ovodenie pozemkov Sása“.

Ovodenie kanály majú ochranné pásmo 5m. Vo vodnom hospodárstve nie je návrh dobudovania siete s v ochrannom pásme týchto hydromelioračných zariadení. V katastrálnom území Sása je vybudované detailné ovodenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom nám neznámeho vlastníka (ÚPO Sása, 2014, s.13).

Klimatické pomery

Z makroklimatického hľadiska patrí riešené územie podľa Lapin a kol. (AK SR, 2000) do dvoch klimatických oblastí, resp. troch okrskov. Nižšie položená kotlinová časť patrí do mierne teplého, mierne vlhkého, pahorkatinového až vrchovinového okrsku, ten prechádza približne od nadmorskej výšky 700 m do mierne teplého, vlhkého, vrchovinového okrsku. Najvyššie položené časti riešeného územia patria do mierne chladného, veľmi vlhkého okrsku. Klimaticky územie patrí do miernej oblasti, s priemernými teplotami júla $+17$ až $+18$ stupňov Celzia, januára - $2,5$ až - 5 stupňov Celzia, s priemernými ročnými zrážkami 600 - 800 mm. Priemerné januárové teploty dosahujú - 3°C až - 4°C . Z dôvodu členitosti terénu sa na území obce vyskytujú inverzie. Výskyt mrazov je charakterizovaný tzv. mrazovými dňami, ktorých priemerný počet v oblasti je 110 dní. Mrazy zvyčajne nastupujú v prvom októbrovom týždni, mimoriadne aj skôr. Najvyššie teploty pripadajú na júl. Priemerné teploty vzduchu v júli dosahujú 21°C . Relatívna vlhkosť vzduchu v oblasti je veľmi premenlivá. Hodnoty priemernej ročnej relatívnej vlhkosti vzduchu dosahujú až 75 percent. Druhým najdôležitejším činiteľom pri vytváraní rázu klímy obce sú zrážky. Priemerný ročný úhrn zrážok na území obce dosahuje hodnoty 600 až 700 mm. Zavŕšením klimatickej charakteristiky obce je jej zatriedenie do celkového rámca klímy – klimatických oblastí a ich okrskov. Obec Sása, ako samostatné sídlo je začlenená do teplej klimatickej oblasti okrsku A5, ktorý je charakterizovaný miernou zimou, miernou vlhkosťou a teplom. Časť obce – Podskalka zasahuje do klimatickej oblasti mierne teplej, charakterizovanej je ako mierne teplá, mierne vlhká, vrchovinná (ÚPO Sása, 2014, s.13-14).

Seizmicita

Územie obvodu Zvolen sa nachádza v oblasti kde sú možné maximálne očakávané intenzity seizmických účinkov do 7 MSK so slabými škodami na budovách.

Radónové riziko

Na základe spracovaných prognóz do katastrálneho územia obce Sása zasahuje oblasť s malým radónovým rizikom. Objemová aktivita v pôdnom vzduchu v základných pôdach podľa plynopriepustnosti zemín - malá $\leq 30\%$.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo

Z hľadiska fyto geografického členenia zaradíme územie obcí Pliešovskej kotliny do dvoch oblastí. Prvá patrí do oblasti panónskej flóry – Panonicum k obvodu prametranskej xerotermej flóry (Matrcum), ktorý tvorí Ipeľsko – rimavská brázda. Rastlinstvo tohto územia je podmienené predovšetkým odlišným vývojom najmä po poslednej dobe ľadovej. Väčšia časť tohto územia je odlesnená. Potenciálnu prirodzenú vegetáciu tvoria dubiny a dubovo – hrabové lesy. Druhú časť tvorí oblasť západokarpatskej flóry – Carpathicum occidentale, obvod predkarpatskej flóry (Praecarpaticum), tvoria ho Štiavnické vrchy. Na území regiónu obcí Pliešovskej kotliny sa vyskytuje 6 vegetačných jednotiek: Lužné lesy podhorské a horské rastú v okolí Krupinice, Neresnice a ich prítokov, zahŕňajú pobrežné jelšové a jaseňovo-jelšové lužné lesy, spoločenstvá krovitých vrb, Vedúcu úlohu v stromovom poschodí majú jelša lepkavá, jaseň štíhly, javor horský. Dubovo-hrabové lesy predstavujú zmiešané listnaté lesy mezofilné, ktoré sú v Pliešovskej kotline najrozšírenejšou lesnou klimaticko-zonálnou formáciou v dubovo-bukovom stupni. Z pôvodne rozsiahlych plôch zostali v súčasnosti len zvyšky, ktoré sú v značnej miere antropogenizované. Druhovú zloženie je bohaté. V stromovom poschodí prevládajú dubo-bučiny. Teplomilné a suchomilné druhy sa uplatňujú predovšetkým v lesostepných a skalnatých biocenózach. Z bohatstva drevín, ktoré tvoria druhovú skladbu lesa prevláda dub plstnatý (*Quercus pubescens*), dub cerový (*Quercus cerris*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), breza bradavičná (*Betula verrucosa*), vyskytuje sa borovica sosna (*Pinus silvestris*), buk lesný (*Fagus silvatica*). V krovitom rastlinstve je rozšírený dtieň (*Cornus mas*), bršlen bradavičný (*Evonymus verrucosa*), trnka obyčajná (*Prunus spinosa*), hloh obyčajný (*Crataegus oxyacantha*), bršlen európsky (*Evonymus europaea*), svíb krvavý (*Cornus sanguinea*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*).

Subxerofilné až xerofilné dubovo-cerové lesy s dubom zimným a s výskytom teplomilného duba cerového, z iných drevín sú vtrúsené javor poľný a javor tatársky. Vyskytujú sa v kotline ostrovčekovite v jej južnej časti po pravej strane Neresnice, krovinnú vrstvu tvoria najmä vtáci zob, drieň obyčajný, svíb krvavý, slivka trnková, ruža galská, rešetliak prečisťujúci. Najzaujímavejším prvkom rastlinstva sú byliny. Nachádzajú sa všade tam, kde majú priaznivé podmienky. Z bylín sú tu zastúpené kostrava valeská (*Festuca valesiaca*), kostrava dalmatínska (*Festuca pseudodalmatica*), kukučka vencová (*Lychnis coronaria*). V poľnohospodárskej krajine kotliny má veľký význam nelesná drevinná vegetácia, a to mezofilná vegetácia a hydrofilná - brehové porasty. Brehové porasty lemujú takmer celý tok Neresnice, nachádzajú sa v údolí Krupinice, na strednom toku Kňazovho potoka, v dolných úsekoch Bystrého a Kalného potoka. Z pôvodnej vegetácie brehových porastov sú zachované vrbové porasty s prevahou vrby vyskytujú lužné lesy jaseňovo-brestovo-dubové a jelšové, kde je zastúpená vrba (*Salix*) a jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*). Na území kotliny sa nachádzajú viaceré vzácne lokality s výskytom chránených alebo ohrozených rastlinných druhov. Z významnejších rastlinných druhov bylinnej etáže v kotline možno spomenúť klinček pyšný pravý, po okrajoch lesa mednička sfarbená, okolo Neresnice kde sú ostricové slatinné lúky (PHRASR 2007-2017, 2007, s.59-60).

Živočíšstvo

Zoograficky z hľadiska limnického biocyklu patrí živočíšstvo hodnoteného územia do pontokaspickej provincie, podunajského okresu a stredoslovenskej časti. Z hľadiska terestrického biocyklu patrí živočíšstvo južných častí hodnoteného územia do provincie stepí a panónskeho úseku, prevažná časť hodnoteného územia leží v provincii listnatých lesov a podkarpatskom úseku, (In: Atlas krajiny SR, 2002) (Kukla J. a kol., 2008, s. 19).

Územie obcí Pliešovskej kotliny ležia na rozhraní dvoch rozdielnych klimatických typov, čo spôsobuje prelínanie karpatských druhov s panónskymi, z ktorých niektoré tu dosahujú severnú hranicu svojho rozšírenia. Na základe živočíšnych regiónov juh územia patrí do oblasti Panónskej – juhoslovenský obvod, sever do oblasti Západných Karpát – vnútorný obvod. V oblasti sa vyskytujú plazy – užovka stromová (*Elaphe longissima*), užovka hladká (*Cornella austriaca*), jašterica múrová (*Lacerta muralis*),

jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), slepúch obyčajný (*Anguis fragilis*). Z vtákov tu žije výr skalný (*Bubo bubo*), krkavec čierny (*Corvus corax*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*), sova obyčajná (*Strix aluco*), kaňa sivá (*Circus cyaneus*), kukučka obyčajná (*Cuculus canolus*), drozd čierny (*Turdus merula*), všetky druhy sýkoriek rodu *Parus*, prepelica poľná (*Coturnix coturnix*). Motýle sú zastúpené veľkým počtom druhov, z ktorých sa ojedinele vyskytuje jasoň červenooký (*Parnassius apollo*) a psota (*Hypercallia citrinalis*). Cicavce patria k najznámejším zástupcom živočíšnej ríše, ktorým človek venuje pozornosť veľmi dlhú dobu. V území sú zastúpené mnohými druhmi. K najatraktívnejším patria veľké šelmy. V území sa vyskytujú všetky tri u nás žijúce druhy, medveď, vlk a rys ostrovid, ktorý je v súčasnosti celoročne chráneným druhom. Z ďalších mačkovitých druhov tu žije mačka divá. Hravá i dravá Vydra riečna je svojim životom viazaná najmä na vodné toky a ich brehové porasty, ktoré jej slúžia ako bezpečné miesta úkrytov pre odpočinok a výchovu mláďat. Najlepšie podmienky pre život v území jej poskytujú toky Krupinica a Neresnica. Z ďalších šeliem sa tu vyskytuje líška obyčajná, kuna lesná i kuna skalná, tchor obyčajný, tchor tmavý, a jazvec obyčajný, lesný. Z párnopokrytníkov sa v území vyskytujú – jeleň obyčajný, srnec lesný, diviak lesný ako aj nepôvodné druhy – daniel škrvritý, či muflón obyčajný. Otvorenú poľnohospodársku krajinu obľubuje zajac poľný. Územie patrí z hľadiska klasifikácie poľných revírov do srnčej poľovnej oblasti Javorie – S VIII. V tokoch stredných polôh sa vyskytujú lipeň obyčajný, čerebľa obyčajná, jalec hlavatý, tiež nepôvodné druhy pstruh dúhový a sivoň americký. V bystrinách a horských tokoch žije pstruh obyčajný a hlaváč pásoplutvý. Vodnú nádrž v Babinéj obývajú viaceré druhy kaprovitých rýb (PHRASR 2007-2017, 2007, s.70-72).

2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Obec je elektrifikovaná. Rozvodná sieť plynu je v obci vybudovaná. Obyvatelia sú napojení na verejný vodovod. Obec nemá vybudovanú splaškovú kanalizáciu s ČOV. Dažďová kanalizačná sieť je riešená sporadicky prostredníctvom rigolov popri ceste. Pokrytie mobilných operátorov je nasledovné T - mobile 60 %, Orange 60 % a O2 cca. 50 %. Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na Internet prostredníctvom DSL, Wi-Fi, prípadne prostredníctvom mobilných operátorov.

Infraštruktúra	jednotka	súčasný stav	budúci stav
Pošta	ano/nie	áno	áno
Káblková televízia	ano/nie	nie	nie
Verejný vodovod	pokrytie v %	100	100
Vlastný zdroj pitnej vody	názov/výdatnosť	nie	nie
Verejná kanalizácia dažďová	pokrytie v %	20	80
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	pokrytie v %	nie	áno
Rozvodná sieť plynu	pokrytie v %	80	100
	DSL	áno	áno
pripojenie na sieť internet	EDGE/UMTS/	áno	áno
	Wi-Fi	nie	nie
verejný internet	ano/nie	áno	áno
verejný prístupový bod	ano/nie	nie	nie
internetová kaviareň	ano/nie	nie	nie
pokrytie signálom Orange	%	70 %	90 %
pokrytie signálom T-mobile	%	70 %	90 %
pokrytie signálom O2	%	60 %	80 %
verejné studne	počet	nie	nie
pramene pitnej vody	počet/výdatnosť	nie	nie
skládka TKO	ano/nie	nie	nie
separovaný zber	ano/nie	áno	áno
zberný dvor pre separovaný zber	ano/nie	nie	áno
kompostovisko	ano/nie	nie	áno
cintorín	počet	1	1
dom smútku	počet	1	1

Zdroj: OcÚ Sása, 2014

Zásobovanie pitnou vodou

Obec Sása má vybudovaný verejný vodovod, ktorý je v správe Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti a.s. Banská Bystrica, Závod 06 Zvolen, Žiar nad Hronom. Do obce je privedené ocelové potrubie o DN 125. Dodávaná voda je meraná v šachte pred vstupom do obce, kde je redukčný ventil, ktorým sa redukuje vstupný tlak 6,0 bar na 4,2 bar. Rozvodové potrubie v obci je z rúr ocelových DN 125 a 80 mm, liatinových DN 100 mm, 80 mm, PVC 90 mm a HDPE 110 mm a 90 mm. Obec pripravuje výstavbu 18 nájomných bytov v bytovom dome v RC 06, v

ulici Nová v časti smerujúcej k materskej škole sa je potrebné vybudovať vodovodnú vetvu pre zásobovanie bytového domu vodou. Obec je zásobovaná pitnou vodou z vodného zdroja Zaježová, skupinovým vodovodom Pliešovce – Sása – Bzovská Lehôtka. Akumuláciu vody pre skupinový vodovod vytvára vodojem Zábava 2x400 m³, ktorý zásobuje pitnou vodou aj obec Sása. V katastrálnom území sa nenachádza vodný zdroj, resp. záchytné zariadenie, v ktorého bezprostrednej blízkosti je vyhlásené ochranné pásmo I. stupňa podľa §32 zákona 364/2002 Z.z. (ÚPO Sása, 2014, s.74-75).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Obec nemá vybudovanú kanalizáciu, splaškové vody sú odvádzané do súkromných žump. Obec má vypracovaný projekt: 1, ČOV „Sása – ČOV Biofluid 120“ z r. 2002, ktorý zabezpečoval odkanalizovanie a čistenie splaškových vôd z cca 42 rodinných domov na ul. Nová. Návrh kanalizácie v zmysle tohto projektu bol zapracovaný do konceptu územného plánu obce (ÚPO Sása, 2014, s.75). Vybudovanie splaškovej kanalizácie bude gravitačným a aj tlakovým potrubím z navrhovanej čerpacej stanice. Sú navrhnuté 2 čerpacie stanice - čerpaciu stanicu pre väčšiu časť obce navrhujeme medzi regulovanými celkami 01 a 09 v blízkosti vodného toku Neresnica Na túto ČOV je možná napojiť gravitačne väčšinu zástavby obce (ulice Lesnícka, Ul. Slobody, ulica Nová, A. Trúchleho – Sitnianskeho, Tichá. V RC 06 bude je navrhnutá druhá ČOV, ktorá bude zabezpečovať likvidáciu splaškových vôd z bytových domov, materskej školy a športového areálu. Verejná, gravitačná, splašková kanalizácia bude zrealizovaná z rúr kanalizačných PVC-U, popřípade Maincor Ultra Rib, Pipelife Pragma +ID DN 300 a 400. Na kanalizácií budú zriadené pre údržbu typové, sútokové šachty (ÚPO Sása, 2014, s.79).

Elektrická rozvodná sieť

Obec Sása je napojená na el. energiu zo vzdušných VN linky č. 302, ktorá obchádza obec južným a východným okrajom. Z hlavnej trasy VN linky sú napojené existujúce TS vzdušnými VN prípojkami ako koncové TS. Samotná obec je v súčasnosti napájaná z 9 TS, výkonov do 630 kVA. Existujúce NN rozvody obce, napojené z uvedených TS, sú prevažne vzdušné a závesnými káblami. Domové prípojky sú vzdušným vedením a závesnými káblami, resp. káblovým zvodom. Nové ulice sú napojené káblovým rozvodom, umiestneným v chodníkoch a zelených pásach jednotlivých ulíc, v súbehu s ďalšími inžinierskymi sieťami. Po stožiaroch NN vedenia sú zrealizované aj rozvody vonkajšieho obecného osvetlenia, napojeného zo samostatných rozvádzačov RVO pri distribučných trafostaniciach. Rozvod je vzdušný samostatným vodičom AlFe. Ovládanie je prepojené s regulačným systémom obce. Súčasný rozvod postačuje len pre terajšiu zástavbu. Pre navrhovanú výstavbu je potrebné vybudovať nové VN a NN káblové rozvody a príslušné TS (ÚPO Sása, 2014, s.80-81).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
 - od 1 kV do 35 kV vrátane: 1. pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m, 3. pre zavesené káblové vedenie 1 m
 - od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m
 - od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m
- v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
 - uskladiť ľahko horľavé alebo výbušné látky
 - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
 - vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia
- vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a prístup k vedeniu a na tento účel umožniť prevádzkovateľovi udržiavať voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4 m po oboch

- stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podporného bodu)
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m
 - ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla:
 - 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
 - 3 m pri napätí nad 110 kV
 - v ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažné mechanizmy
 - vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu
 - ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36:
 - s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
 - v ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice (ÚPD M., 2008).

Zásobovanie plynom

Obec je v súčasnosti plynofikovaná na 90 %. Zásobovanie obce Sása zemným plynom je z jestvujúcej RS Sása, umiestnenej v poli vedľa obce. RS Sása je napojená na VTL plynovú prípojku DN 50 PN 4 MPa. Prípojka je vysadená z jestvujúceho VTL distribučného plynovodu DN 100 PN 4 MPa. Pre zásobovanie obce je vybudovaná VTL/STL regulačná stanica plynu. Miestna sieť je v stredotlakovom prevedení. Územný plán obce Sása komplexne rieši zásobovanie plynom v novonavrhovaných rozvojových plochách bývania, pričom sa rešpektuje zákon č. 251/2012 Z. z. - ochranné a bezpečnostné pásma. V rozvojových plochách mimo kompaktnej zástavby, kde plynofikácia nie je ekonomicky výhodná preferovať energie z obnoviteľných zdrojov. V obci sú vybudované STL plynovody na prevádzkový tlak PN 0,3 MPa. Trasy sú vedené prevažne okrajom miestnych komunikácií. STL plynovody PN 0,3 MPa sú dispozične rozvedené tak že sú vytvorené dobré tlakové pomery v distribučnej sieti pre súčasný a nový plánovaný rozvoj obce, vrátane prípadného rozšírenia priemyselnej zóny. V súčasnej dobe sú v obci pre odberateľov vybudované STL plynové prípojky - pripojovacie plynovody, sú zhotovené PE rúr, ukončené HUP a DRZ – Meracie a doregulačné zariadenia plynu na hranici pozemku odberateľov. Riešená časť stavby navrhuje systém zásobovania zemným plynom pre potreby novonavrhovaného územia (ÚPO Sása, 2014, s.84-85).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 56 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
 - 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
 - 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm
 - 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa
 - 8 m pre technologicke objekty
- bezpečnostné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 57 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
 - 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území
 - 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm
 - 50 m pri regulačných staniciach, filtračných staniciach, armatúrnych uzloch určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete pri plynovodoch
- s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe (ÚPD M., 2008).

Zásobovanie teplom

V riešenom území je vzhľadom na prevažný spôsob využívania územia (bývanie) logicky predurčený aj spôsob zásobovania teplom. Územie je z pohľadu zásobovania teplom riešené kombinovaným spôsobom. Hlavný spôsob zásobovania sú lokálne zdroje tepla na pevné palivo - prevažne na atmosferické spaľovanie drevnej hmoty a zemný plyn. Tretie najčastejšie využitie zdroja tepla je elektrické vykurovanie (priamoohrevné, akumulčné). Ďalšími zdrojmi energie sú v

zanedbateľnej miere slnečné kolektory (najmä podpora prípravy TÚV), propán (najmä technologické účely – varenie). Väčšina objektov má inštalovaný kombinovaný spôsob vykurovania, najčastejšie v kombinácii zdroja tepla kotol na drevo / plynové vykurovanie. Uvedené kombinácie sú riešené pre vykurovanie aj pre ohrev TÚV.

Miestny rozhlas

Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Od budovy OU je rozvod vedený na kovových stĺpoch, na ktorých sú upevnené reproduktory. Vedenie miestneho rozhlasu je vedené pozdĺž miestnych komunikácií, väčšinou súbežne s telefónnym vedením a vedením NN. Pôvodné rozvody sa ponechajú a pre nové zastavané časti sa vybuduje nové vedenie miestneho rozhlasu. Vedenie sa uloží v zemi a pre umiestnenie reproduktorov sa využijú osvetľovacie stožiare, alternatíva je bezdrôtový rozhlas.

Televízia

V obci je príjem televízneho signálu Slovenskej televízie zabezpečovaný televíznym prekryvačom DVB. Signál ku koncesionárom sa dostáva na kvalitnej digitálnej úrovni. Kvalitný príjem signálu je možný zriadením káblovej televízie s prijímacím zariadením, ktorú nemá obec vybudovanú.

Telekomunikácie

Obec Sása spadá do primárnej oblasti PO Zvolen a sekundárnej oblasti SO Banská Bystrica – patrí do tranzitného telefónneho obvodu TTO Banská Bystrica. Primárna oblasť je nižšou územnou jednotkou. Pripojenie cez optickú linku priamo ku účastníkom telekomunikačných služieb u všetkých mobilných operátorov je pre riešené územie v súčasnom období nedostupná. Dátové služby sú poskytované prostredníctvom Verejnej dátovej siete (VDS) T-mobile. Najbližší prípojný terminál dátových služieb je vo Zvolene.

Ochranné pásma

1. ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ÚPD M., 2008).

Verejné osvetlenie

Osvetlenie ciest, komunikácií a verejných priestranstiev je vybudované výbojkovými svietidlami, ktoré sú pomocou výložníkov uchytené na podperných bodoch vzdušnej sekundárnej siete NN. Rozvod medzi svietidlami je vodičom AlFe, ktorý slúži ako fáza VO vzdušnej sekundárnej siete nn. Ovládanie VO je centrálné prostredníctvom impulzných káblov z RVO pri transformátorových staniciach

Ochrana pred povodňami a správa povodí

Katastrálne územie Sása z hydrologického hľadiska spadá do povodia Hrona. Hlavným recipientom povodia Hrona v riešenom území je vodný tok Neresnica. V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 211/2005, ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov je zaradený medzi vodohospodársky významné vodné toky. Na toku Neresnica v rkm 19,080 - 20,43 je vybudovaná obojstranná korytová úprava jednoduchého lichobežníkového profilu so stredným typom opevnenia svahov kamennou dlažbou na suchu a kamennou pätkou. Úprava bola vybudovaná na ochranu intravilánu. Prietokový profil toku bol dimenzovaný na $Q_{max} 65 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Kapacita koryta aj v súčasnosti prevedie povodňové prietoky na úrovni $Q_{100} = 55 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Do toku Neresnica ako jeho pravostranný prítok zaúšťuje Lomniansky potok a do neho ako pravostranný prítok zaúšťuje Kňazov potok a dva ľavostranné prítoky Vápenný potok a Sásy potok. V zmysle zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami boli na portáli Ministerstva životného prostredia SR v decembri 2013 zverejnené záplavové čiary povodňového ohrozenia a povodňového rizika. Na základe tohto boli niektoré rozvojové plochy vylúčené (ÚPO Sása, 2014, s.62).

Ochranné pásma

- obojstranné ochranné pásmo pobrežných pozemkov v zmysle ustanovení §49 zákona č. 364/2004 o vodách: **10 m** od vzdušnej päty, respektíve brehovej čiary miestnych tokov z dôvodov vykonávania činnosti správcu toku. Do tohto územia nie je možné umiestňovať technickú infraštruktúru, žiadame pevné stavby ani súvislú vzrastlú zeleň. Toto územie nie je možné poľnohospodársky obhospodarovat'. Musí byť zachovaný prístup mechanizácie správcu vodného toku a povodia k pobrežným pozemkom z dôvodu údržby a kontroly. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodným tokom musia byť riešené podľa STN 73 6822 – Križovanie a súbehy vedení s vodnými tokmi a akékoľvek stavebné aktivity v ochrannom pásme tokov musia byť prerokované so správcou toku a povodia.

Pri návrhu investícií je potrebné rešpektovať ustanovenia § 49 zákona č. 364/2004 Z. z. vodách a vyhlášky č. 211/2005 Z. z.. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené podľa STN 73 6822 „Križovania a súběhy vedení s vodnými tokmi“. (ÚPD M., 2008).

Civilná ochrana obyvateľstva

V obci v súčasnosti nie sú vybudované nijaké väčšie špeciálne zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Väčšia časť objektov v obci je podpivničená, pivničné priestory slúžia pre ukrytie obyvateľstva. V rámci navrhovaných rozvojových plôch určených pre obytnú výstavbu sa ukrytie obyvateľstva bude riešiť v pivničných priestoroch obytných objektov, príp. zariadení občianskej vybavenosti.

Požiarňa ochrana

Obec má fungujúci dobrovoľný Obecný hasičský zbor, ktorý plní úlohy súvisiace so zdolávaním požiarov a vykonávaním záchranných prác pri živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach. V prípade požiaru slúži zásahová jednotka zo Zvolena. Zariadenie dobrovoľného hasičského zboru so základnou technikou hasičského zboru sa nachádza na Nám. SNP, v reg. celku 01, oproti obecného úradu. Súčasné priestory vyhovujú, sú vybavené dostatočnou technikou, v územnom pláne sú akceptované bez zmien. Nároky na nové plochy a zariadenia neboli odborom hasičskej ochrany Okresného riaditeľstva hasičského a záchranného zboru vo Zvolene v rámci prerokovania Konceptu územného plánu požadované. Navrhovaná sieť zberných a obslužných komunikácií v zastavanom území mesta umožní optimálny prístup požiarnej techniky do všetkých jej častí a k jednotlivým objektom. Zásobovanie požiarou vodou v nových lokalitách bude riešené z verejnej vodovodnej siete z požiarnych hydrantov (ÚPO Sása, 2014, s.61).

Odvádzanie dažďových vôd

V obci nie je vybudovaná samostatná dažďová kanalizácia. Obec má vybudované provizórne ochranné technické zariadenie pre odvádzanie dažďových povrchových vôd a to otvorené rigoly pozdĺž miestnych komunikácií. Dažďové vody stekajúce z vyššie položených terénov širšieho okolia obce, i v samotnej obci sú zachytávané systémom týchto odvodňovacích rigolov a následne odvádzané do recipientu potoka Chvojníca.

2.4. DOPRAVA

Modernizáciou a rozvojom dopravnej infraštruktúry v obci a jej okolí dochádza k vytváraniu vhodných podmienok na kvalitný život jej obyvateľov. Rovnako vzrastajú možnosti na príliv investícií, ktoré si nevyhnutne vyžadujú kvalitnú cestnú sieť. Z hľadiska environmentálneho dochádza prvotne k negatívnym účinkom (napr. záber pôdy), druhotne však, po jej uvedení do prevádzky, prispieva k znižovaniu negatívnych vplyvov dopravy na životné prostredie. Kvalitnejšie technické parametre ciest prispievajú k plynulosti dopravy, tie isté úseky sú prekonávané za kratší čas, čím sa skracuje jazdná doba.

Cestný a železničný dopravný systém sprostredkúva dopravné vzťahy, ktoré svojou úrovňou a dopravným významom presahujú sídelnú úroveň. Priemet týchto dopravných vzťahov do územia možno hodnotiť z pohľadu väzieb širšieho územia k sídlu.

Základnú komunikačnú kostru obce tvorí prietah cesty II/527. Územie obce križuje cesta III/527 22 v trase - križ. s II/527 k.ú. Sása - žel. st. Sása; cesta III/527 27 v trase - križ. s II/527 Pliešovce - križ. s II/527 k.ú. Sása, a cesta III/527 23 v trase - križ. s II/527 Sása - Bzovská Lehôtka. Základná komunikačná kostra je preťažená ťažkou nákladnou dopravou, napriek tomu, že katastrálnym územím prechádza železničná trať Zvolen – Krupina, železničná doprava v obci neexistuje. Obec leží 5 km východne od hlavného dopravného koridoru Zvolen – Šahy, resp. od európskeho dopravného koridoru pre medzinárodnú turistickú dopravu - západná severojužná trasa (Krakow) PR - Trstená - Dolný Kubín - Ružomberok - Donovaly - Banská Bystrica - Zvolen - Šahy –MR (Budapešť). Na túto trasu je obec napojená regionálnou cestou II/527 Dobrá Niva – Veľký Krtíš. Na území katastra obce nie je situovaná stanica pohonných hmôt, rýchloservis, nie je situovaná predajňa motoristického príslušenstva, ani samoobslužná umývareň vozidiel (ÚPO Sása, 2014, s.68-69).

Obec je na nadradený komunikačný systém napojená prostredníctvom regionálnej cesty druhej triedy č. II/527, (Veľký Krtíš – Pliešovce – Dobrá Niva) ktorá sa južne od Dobrej Nivy pripája na štát. cestu I/66 (Zvolen – Sahy). V prietahu zastavanou časťou je funkčné zaradenie cesty II/527, ako miestna komunikácia zberná triedy B2 (STN 736110). Základnú komunikačnú kostru obce tvorí prietah cesty II/527 a nasledujúce cesty III. triedy:

- cesta II/527 v trase Pliešovce – Sása – Babiná
- cesta III/527 22 v trase - križ. s II/527 k.ú. Sása - žel. st. Sása;
- cesta III/527 23 v trase - križ. s II/527 Sása - Bzovská Lehôtka;
- cesta III/527 27 v trase - križ. s II/527 Pliešovce - križ. s II/527 k.ú. Sása.

Cesta II/527

Táto komunikácia tvorí základnú os dopravného skeletu obce. V zastavanej časti obce Sása sa na zbernú komunikáciu (II/527) triedy B2 napájajú komunikácie triedy C2 a C3 obslužné. Komunikácie triedy C3 pokračujú za hranicu zastavanej časti ako komunikácie účelové. Funkcia prístupová sa tu prelína s funkciou poľných, resp. lesných ciest. Veľká časť miestnych komunikácií svojim šírkovým usporiadaním nesplňa technické podmienky minimálnych kategórií v zmysle STN. Povrch vozoviek miestnych komunikácií vrátane cesty II. triedy II/527 je asfaltový. Technický stav je rôzny – od nevyhovujúceho až po priemerný. Kategória cesty, je v niektorých úsekoch na hranici minimálneho šírkového usporiadania, navrhujeme jej úpravu v intraviláne na C2 MZ 9,5/70,60 v súlade s návrhom parametrov v nadradenej územnoplánovacej dokumentácii Dĺžka trasy v zastavanom území je cca 1045 m, dĺžka trasy v katastrálnom území je cca 3,3 km. Trasovaná je v smere severovýchod – juhozápad s obojstrannou zástavbou. Smerové pomery sú vyhovujúce, šírkové usporiadanie podmienené- chýba cestička pre cyklistov a peších. Zaťaženie komunikačnej siete v obci spôsobené tranzitom (hlavne prietah cesty II/527), zo zásobovania a z dopravy zdrojovej a cieľovej obyvateľov Z ťažkej dopravy sú to poľnohospodárske a lesné mechanizmy a v čase prevádzky kameňolomu aj vozidlá s vyťaženým štrkom V súlade s ÚPN VÚC Banskobystrického kraja je navrhnutý obchvat obce cestou II/527 v návrhových parametroch B2 MZ 9,5/70,60. Tento obchvat začína za zrekonštruovaným križovaním cesty a železničnej trate, pokračuje súbežne so železnicou zo západnej strany obce a napája sa na cestu III/527 22 v trase - križ. s II/527 k.ú. Sása - žel. st. Sása; pod železničnou stanicou Pliešovce Sása. Na uvedený obchvat nebola spracovaná technická štúdia, v návrhu územného plánu ide o rezervu územia pre obchvat obce. Cesty III. triedy sa len okrajovo dotýkajú riešenia (UPO Sása, 2014, s.70).

Miestne komunikácie - Komunikácie obslužné tr. C2, C3 a D1

Miestne a účelové komunikácie tvoria doplnujúcu dopravnú sieť v obci. Takmer v celom rozsahu sa pripájajú na hlavnú dopravnú os a svojím charakterom obslužných komunikácií zabezpečujú spolu s upokojenými ulicami prístup takmer ku všetkým jestvujúcim objektom. Komunikačnú sieť uzatvárajú krátke uličky pre cyklistov a chodcov, resp. samostatné chodníky pre chodcov. Celú cestnú sieť v intraviláne i v extraviláne katastrálneho územia dopĺňajú poľné cesty spevnené a nespevnené. V návrhu ÚPN obce miestne komunikácie sa čiastočne ponechávajú v pôvodnom stave, v prípade riešených nových lokalít je návrh jestvujúcich prístupových ciest na rekonštrukciu. Komunikácie v rozvojových lokalitách budú pozostávať z nových účelových a obslužných komunikácií a ostatných miestnych komunikácií upokojených. U jestvujúcich komunikácií obojsmerných je potrebné dodržať minimálnu šírku jazdného pruhu 2,75 m, t.j. celkovú šírku vozovky min. 5,5 m. Novonavrhované miestne obslužné komunikácie budú zrealizované vo funkčnej triede C2, C3 a D1 v kategórii MO a MOU, 6,5/40, MO 4,5/30. U komunikácií, kde priestorové pomery nedovoľujú cestu upraviť na požadovanú šírku pre obojsmerné komunikácie alebo svojím charakterom nevyžadujú rekonštrukciu (ulice na konci zástavby), je nutné preradenie do kategórie upokojených komunikácií funkčnej triedy D1 potrebnej šírky, s patričným dopravným značením s prednosťou chodcov (20 km/hod.) – obytná zóna. V prípade zaslepenia trás je na ich konci nutné dodržať obratiská v zmysle platných noriem V samotnej obci sú miestne komunikácie šírky od 3,0 m do 6,0 m s asfaltovým krytom v kategórii MO 6,5/30. Sú z väčšej časti opravené. V územnom pláne je navrhovaná kategória zberných a obslužných komunikácií v zmysle STN 736110/01 a STN 736102 V novonavrhovaných lokalitách sú komunikácie riešené v kategórii MO 6,5/40, alebo MO 6,5/30. Upokojené komunikácie sú riešené v kategórii MOU 4,5/30. Dopravné napojenie RC 08 je riešené prepojením ulice Nová a ulicou Školskou upokojenou komunikáciou v kategórii MOU 4,5/30. Ulicu navrhujeme ako jednosmernú z dôvodu stiesnených územných podmienok v mieste napojenia na Školskú ulicu. RC 09 je dopravne sprístupnený novou

komunikáciou v kategórii MO 6,5/40 s napojením na cestu II/527 v mieste predĺženia Tichej ulice, premostením potoka Neresnica smerom severovýchodným. Ulica je navrhnutá ako slepá, zabezpečuje obsluhu 23 navrhnutých rodinných domov. RC 06 je dopravne napojený na jestvujúce východo-západnú vetvu ulice Nová (prístup ku materskej škole). Túto časť je potrebné zrekonštruovať a rozšíriť na návrhové parametre MO 6,5/40, od materskej školy je navrhnutá nová vetva komunikácie s prepojením na ulicu Lesnícku s napojením pri jestvujúcom bytovom dome. Navrhnutá komunikácia bude zabezpečovať obsluhu územia bytových domov (ÚPO Sása, 2014, s.69-71).

Hromadná doprava

Hromadná preprava osôb je zabezpečená prímestskou autobusovou dopravou, ktorú v prevažnej miere zabezpečuje SAD Zvolen. Do obce premáva 20 liniek v pracovných dňoch v smere zo Zvolena do Sásy, prvá s odchodom zo Zvolena o 5,05 hod a posledná s odchodom zo Zvolena o 22,50 hod. Opačným smerom zo Sásy do Zvolena premáva 19 liniek, prvá s odchodom o 4,58 hod. a posledná do Zvolena o 21,20 hod. Cez víkendy a sviatky je počet spojov mierne zredukovaný. Linky majú jednu zastávku v obci, v jej centre, autobusové zastávky sú bez samostatných zastávkových pruhov. Poloha autobusových zastávok sa nemení, vo veľkej miere pokrývajú dochádzkové vzdialenosti. Je potrebné ich zrekonštruovať, vybaviť novými prístreškami. Nové autobusové zastávky nie je potrebné zriaďovať. V náväznosti na rozširovanie IBV a tým i rozširovanie zastavaného územia obce nie je potrebné riešiť väčší počet a rozmiestnenie autobusových zastávok pre časovú dostupnosť 5 minút, t.j. cca 400 m. Autobusové zastávky je potrebné zrekonštruovať v zmysle platnej STN 736425. Zastávky budú v rámci možností pozemkov vedľa cesty II/527 upravené tak, že sa zriadi samostatný zastávkový pruh na zastavovanie mimo priebežného jazdného pruhu komunikácie. Každá zastávka bude mať plochu pre nastupovanie a vystupovanie z autobusu a autobusový prístrešok. Ku nástupnej ploche každej zastávky bude po bezpečných trasách v rámci možností plôch okolo komunikácií v zastavanom území i mimo neho, privedený chodník pre peších (ÚPO Sása, 2014, s.71).

Železničná doprava

Katastrálnym územím obce prechádza železničná neelektrifikovaná trať Zvolen – Krupina, TÚ 3037, na ktorej v dôsledku útlmu železničnej dopravy osobné vlaky nepremávajú. Trať je využívaná len vo veľmi malej miere pre nákladnú dopravu. Napriek tejto skutočnosti v nadradenej územnoplánovacej dokumentácii ÚPN VÚC Banskobystrický kraj je ako verejnoprospešná stavba zaradená hlavná železničná trať pre medzinárodnú turistickú dopravu (Poľsko – Vrútky – Banská Bystrica - Zvolen - Šahy – Maďarsko), modernizácia a rekonštrukcia v celej dĺžke na území Banskobystrického kraja (ÚPO Sása, 2014, s.68).

Letecká doprava.

V obci Pliešovce sa nachádza letisko pre letecké práce v poľnohospodárstve, ktoré čiastočne zasahuje aj do k.ú. Sása. Inú leteckú dopravu nie je možné na tomto letisku prevádzkovať. Letisko sa využíva sporadicky (ÚPO Sása, 2014, s.68).

Nemotoristická doprava

Sieť nemotoristických komunikácií tvorí sieť chodníkov, ktoré pozdĺž hlavnej dopravnej trasy v obci absentujú. V niektorých častiach so oddelené od ciest sú zeleným pásom. Ich povrch je betónový, živičný alebo z dlaždíc, šírka je zväčša nevyhovujúca v porovnaní so súčasnými parametrami. Najviac frekventovanými miestami sú okolie obecného úradu, kostola a cintorína, v miestach maloobchodného predaja a zastávok hromadnej automobilovej dopravy, ktoré je potrebné v rámci rozptylových plôch a bezbariérových trás doplniť a patrične upraviť. Vo všetkých rozvojových lokalitách je potrebné vybudovať nové chodníky v súlade s STN. V nových lokalitách IBV je možné budovať chodníky jednostranne. Všetky chodníky a spevnené plochy vrátane ich križovania s trasami motorovej aj nemotorovej dopravy musia byť riešené tak, aby zabezpečovali bezpečný pohyb pre osoby so zníženou schopnosťou pohybu a orientácie. V zastavanom území tak ako to dovoľujú šírkové pomery v území, sú navrhované jednosmerné cestičky pre cyklistov pozdĺž existujúcich miestnych komunikácií smerujúcich zo stredu obce – obecný úrad, pokračujúc východným a južným smerom k cieľom v prírode, za obcou. Tam už po existujúcich poľných cestách pokračujú cyklotrasy ako obojsmerné (ÚPO Sása, 2014, s.72).

Parkovanie

V súčasnosti sú v obci čiastočne vybudované parkoviská pri objektoch občianskej vybavenosti – obchod, obecný úrad (11 p.m.), centrum obce – ľudový dom a evanjelický kostol (15 p.m.). V budúcnosti je potrebné parkoviská riadne vymedziť a vyznačiť odstavné státia.

Cyklistická doprava.

V obci nie sú vybudované samostatné cyklistické ani cykloturistické trasy. Cyklistické trasy je potrebné vybudovať v obci v súbehu s chodníkmi, pokiaľ to priestorové podmienky umožnia vrátane prepojenia lokalít Podskalka a Lomné, Ďalej môžu pokračovať trasa do k.ú. Zvolen a k.ú. Pliešovce. Pri ceste II/527 smerom do obce Pliešovce je vzhľadom na intenzitu automobilovej dopravy potrebné vybudovať samostatnú oddelenú cyklotrasu (ÚPO Sása, 2014, s.72).

2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Katastrálne územie obce Sása tvorí z hľadiska prírodných hodnôt a ekologickej stability krajiny tri zhruba homogénne pásma. Prvým je kompaktné pásmo lesov na ktoré nadväzuje pásmo ornej pôdy a obytnej zóny obce, inak obklopuje obec poľnohospodárska krajina. Obec v hierarchii predstavuje najnižší, ale základný prvok ochrany prírody. Potreba naplňovať environmentálne ciele vyplýva aj zo samotnej alokácie obce. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení n. predpisov legislatívnu formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Ochrana prírody a krajiny

Na území katastra obce Sása sa nachádza niekoľko chránených území s ich ochrannými pásmami. Podmienky ochrany týchto území sú rešpektované pre akúkoľvek činnosť v území sú definované v príslušných právnych predpisoch, ktoré sú tu taktiež uvedené.

Prevažná časť riešeného územia patrí do 1. stupňa ochrany – všeobecná ochrana v zmysle §12 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení. Do riešeného územia okrajovo zasahuje maloplošné chránené územie Gavurky – Chránený areál, ktorý bol vyhlásený vyhláškou Krajského úradu životného prostredia v Banskej Bystrici č. 3/2012 z 10. apríla 2012. Územia CHA má výmeru 68,4214 ha. Toto územie je vyhlásené z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu 6510 – nížinné a podhorské kosné lúky a chránených druhov hmyzu, vtáctva, z cicavcov predovšetkým stromových – dutinových netopierov, ktoré sa viažu na dominujúcu vegetáciu územia – rozvoľnený dubový háj nelesného charakteru. Územie je súčasťou súvislej európskej sústavy chránených území NATURA 2000. Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu (ďalej len „Výnos“) bolo predmetné CHÚ zaradené do návrhu území európskeho významu pod označením SKUEV0201 Gavurky. Pre CHA Gavurky platí štvrtý stupeň ochrany.

Názov :	Gavurky
Kód územia :	SKUEV0201
Kraj :	BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ
Rozloha :	68,42 ha
Správca územia :	CHKO Poľana
Katastrálne územia :	Dobrá Niva, Sása

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

kunka žltobruchá *Bombina variegata*, roháč obyčajný *Lucanus cervus*, netopier veľkouchý *Myotis bechsteini*, uchaňa čierna *Barbastella barbastellus*, netopier obyčajný *Myotis myotis*, pižmovec hnedý **Osmoderma eremita*, fuzáč veľký *Cerambyx cerdo*, syseľ pasienkový *Spermophilus citellus*, kováčik fialový *Limoniscus violaceus*

Navrhované manažmentové opatrenia

Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Extenzívne prepásanie kozami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Rozširovanie inváznych druhov rastlín uvedených v prílohe č.2 vyhlášky, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery

Z veľkoplošných chránených území sa na území katastra obce nachádzajú:

Chránené biotopy európskeho významu:

- Lk 1 Nížinné a podhorské kosné lúky 6510
- Lk 5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach 6430

Chránené biotopy národného významu:

- Lk 3 Mezofilné pasienky a spásané lúky
- Lk 6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí
- Lk 7 Psiarkové aluviálne lúky (ÚPO Sása, 2014, s.28-29).

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno – historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Územno - plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v obci. Základným nástrojom územného plánovania je územný plán obce. Územný plán obce je výsledok formálneho plánovania a je územnoplánovacím dokumentom v zmysle zákona č.50/1976 Zb. (zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov) a v zmysle vyhlášky č.84/1976 Zb. (o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii) v znení neskorších predpisov. Obec nemá v súčasnosti schválený územný plán. Územný plán sa v súčasnosti spracováva.

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov (platný v roku 2009, od 1.6.2010 účinný zákon č. 137/2010 Z.z o ovzduší). Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším. V samotnom sídle sa výroba výrazne znečisťujúca ovzdušie nenachádza. Najviac znečisťujúcich zdrojov sa nachádza v okresnom meste Zvolen, ale aj v meste Žiar nad Hronom.

Okres Zvolen ako aj okresné mesto patria medzi územia s výrazne vyšším množstvom vyprodukovaných emisií na Slovensku. Trend v znečisťovaní ovzdušia sa ubera pozitívnym smerom v prípade každej zložky. K najvyššiemu poklesu došlo v prípade produkcie oxidov síry, kde do roku 2013 klesla produkcia na 1,30 tony. Oproti Slovenskému priemeru je skoro vo všetkých ukazovateľoch hodnota neporovnateľne vyššia. K prekročeniu došlo len v prípade oxidov síry a dusíka.

Zdrojmi znečisťovania ovzdušia v riešenom území v súčasnosti sú:

- automobilová doprava na ceste II a III. triedy, ako aj na miestnych komunikáciách,
- výroba tepla v domácnostiach a vo výrobných a obslužných prevádzkach,
- výrobné prevádzky v meste Zvolen a Žiar nad Hronom.

K najviac zaťažujúcim prevádzkam v okolí obce patria: Zvolenská teplárenská a.s., BUČINA DDD, spol. s r.o., PPS GROUP a.s., Detva, KSR- Kameňolomy SR, s.r.o., EUROVIA - Kameňolomy, s.r.o., Poľňonákup HONT a.s..

K znečisteniu ovzdušia v Pliešovskej kotline negatívne prispieva aj automobilová doprava, ktorej intenzita neustále narastá. Je to dané vysokou frekvenciou dopravy na trase Šahy - Zvolen. Meranie znečisťujúcich látok z dopravy sa zatiaľ nemeria, ale za 90% celkových emisií prchavých organických látok z dopravy zodpovedajú vozidlá s benzínovým motorom. Automobilová doprava okrem zvyšovania plyných emisií z výfukových plynov spôsobuje aj sekundárnu prašnosť.

Produkcia v t na km ² podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres Zvolen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tuhé emisie	0,51	0,55	0,69	0,55	0,50	0,46	0,46	0,46	0,49	0,54	0,47
Oxid siričitý	4,67	2,92	2,86	3,27	1,66	1,33	1,52	1,47	1,36	1,34	1,30
Oxid dusíka	0,90	1,04	1,16	0,96	0,87	0,85	0,77	0,80	0,84	1,00	0,82
Oxid uhoľnatý	0,87	0,82	0,93	0,85	0,75	0,75	0,72	0,65	0,71	0,78	0,67
<i>Tuhé emisie SR</i>	<i>0,85</i>	<i>0,85</i>	<i>1,02</i>	<i>0,88</i>	<i>0,71</i>	<i>0,70</i>	<i>0,69</i>	<i>0,67</i>	<i>0,71</i>	<i>0,72</i>	<i>0,63</i>
<i>Oxid siričitý SR</i>	<i>2,15</i>	<i>1,96</i>	<i>1,81</i>	<i>1,78</i>	<i>1,43</i>	<i>1,41</i>	<i>1,30</i>	<i>1,41</i>	<i>1,39</i>	<i>1,19</i>	<i>1,05</i>
<i>Oxid dusíka SR</i>	<i>1,19</i>	<i>1,16</i>	<i>1,14</i>	<i>1,06</i>	<i>0,96</i>	<i>0,94</i>	<i>0,87</i>	<i>0,88</i>	<i>0,88</i>	<i>0,81</i>	<i>0,75</i>
<i>Oxid uhoľnatý SR</i>	<i>3,76</i>	<i>3,87</i>	<i>3,70</i>	<i>3,94</i>	<i>3,74</i>	<i>3,64</i>	<i>3,00</i>	<i>3,38</i>	<i>3,65</i>	<i>3,56</i>	<i>3,36</i>

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Do ovzdušia sa z riešeného územia dostávajú: toxické oxidy dusíka (NOX), ktoré spôsobujú ochorenia dýchacích ciest, cyanózu srdca, majú aj karcinogénne účinky, toxický oxid siričitý (CO₂), ktorý narúša krvotvorbu, dráždi sliznice a oči, spôsobuje chronické ochorenia dýchacích ciest, popolčeky, ktoré zasahujú predovšetkým dýchacie cesty, pri niektorých druhoch popolčekov je zasiahnuté aj srdce a imunitný aparát (karcinogénne účinky), polietavý prach prevažne zo sekundárnej prašnosti spôsobuje ochorenia dýchacích ciest, rozľahlé plochy porastené burinnými spoločenstvami sú jedným zo zdrojov alergických ochorení slizníc. Ako už ale bolo spomenuté, oproti ostatným regiónom Slovenska je okres Zvolen jeden z najviac znečistených regiónov. Ako prezentuje nasledujúca tabuľka, k nárastu dochádza v prípade produkcie oxidu siričitého, ktoré sú pravdepodobne produkované ako externé vplyvy priemyselnej výroby, dopravy a zásobovania teplom v zimnom období (prechod na pevné palivá v dôsledku vysokých cien elektrickej energie a plynu).

Produkcia v t podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres Zvolen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tuhé emisie	389,6	416,0	527,0	420,0	381,5	348,0	351,7	351,9	368,4	407,5	406,2
Oxid siričitý	3545,7	2218,0	2169,0	2484,5	1258,9	1007,0	1156,1	1119,0	1035,5	1018,2	1037,7
Oxid dusíka	679,5	789,0	880,0	734,2	656,5	647,0	586,5	603,8	639,7	756,7	728,5
Oxid uhoľnatý	658,2	622,0	702,0	645,3	569,5	570,0	549,8	494,8	539,4	594,8	561,5

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Vplyvom nepriaznivej klimateografickej polohy (teplotné inverzie v málo vetranej kotline) sa exhaláty hlavne v jesennom a zimnom období koncentrujú v prízemnej vrstve ovzdušia. Naopak koncentrácie polietavého prachu sa zvyšujú pri normálnych klimatických situáciách a to už pri najmenších rýchlostiach vetra. Oproti minulosti sa zmenila situácia v hlavných znečisťovateľov ovzdušia, keď tepelné zdroje prešli z uhlia na zemný plyn. K zlepšeniu stavu znečisťovania prispela aj plynofikácia obce. Naopak je zvýšená hybnosť automobilov.

Hlukové pomery z dopravy

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami najvyššie prípustné hodnoty hluku z dopravy vo vonkajších priestoroch v obytnom území ciest I. a II. triedy, zberných mestských komunikácií a hlavných železničných ťahov sú povolené pre deň LA_{eq,p} = 60 dB a v noci LA_{eq,p} = 50 dB. Hlavná dopravná záťaž v katastrálnom území je na ceste II. a III. triedy, ktorá prechádza cez obec. Hluk z automobilovej dopravy nepresahuje v obytnej zástavbe obce Sása povolených 50 dB(A).

Zeleň

Systém zelene v obci je tvorený súkromnou zeleňou a verejnou zeleňou. Súkromnú zeleň predstavujú záhrady a sú väčšinou upravené a udržiavané. Verejná zeleň sa nachádza na verejných priestranstvách obce. V obci Sása ju zastupuje upravený parkový priestor v centre obce vymedzený objektmi vybavenosti a vodným tokom Neresenica, ktorá tečie súbežne s cestou II/527. Ďalšie centrá verejnej zelene predstavuje katolícky kostol sv. Kataríny Alexandrijskej a príľahlý cintorín. Na opačnej strane obce je to areál materskej školy, ktorej priestor uzatvára alej vysokých topoľov. Verejnú zeleň v obci dopĺňajú uličné aleje čiastočne pozdĺž niektorých ulíc. Niektoré úseky si vyžadujú doplnenie zelene a zdravotný rez drevín. Táto zeleň je k celkovej ploche zastúpená primerane. Pozdĺž miestnych komunikácií sa vo verejnom priestore nachádzajú pásy využívané na uloženie technickej infraštruktúry.

Zeleň pri komunikáciách je v sídle na priemernej úrovni. Tvoria ju trávnaté pásy s výsadbou vzrastlej zelene. Zničené, neudržiavané a tiež aj chýbajúce sú brehové porasty pozdĺž tokov. Navrhujeme vo všetkých rozvojových plochách minimálny podiel zelene na pozemku, dôraz je potrebné klásť na verenú zeleň v RC 06 pri realizácii športovísk a parkovacích plôch. Odporúčame v rámci parkoviska vymedzovať ostrovčeky s vysokou zeleňou. Doplniť izolačnú zeleň medzi RC 10 (družstvo) a RC 06 (plochy bytových domov) popri Lomnianskom potoku, ktorá bude zároveň plniť doplnenie brehových porastov a protieróznú funkciu (ÚPO Sása, 2014, s.91).

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Obsah Programu odpadového hospodárstva obce na roky 2011 - 2015 je zostavený podľa požiadaviek § 2 až § 5 vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a zároveň zohľadňuje POH SR a POH Banskobystrického kraja. Ciele a opatrenia POH SR a POH Banskobystrického kraja 2011 - 2015, ktoré sa budú realizovať obcou, právnickými a fyzickými osobami sú preto rozpracované v záväznej časti POH obce Sása na roky 2011 – 2015. Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Nasledujúca tabuľka prezentuje jednotkové ukazovatele nakladania s odpadom v obci. Objem komunálnych odpadov na obyvateľa v sledovanom období klesol o 28,58 %. K poklesu dochádzalo až do roku 2009. V roku 2010 objem odpadu na obyvateľa vzrástol. V tomto roku dosiahol hodnotu 388,17 kg. Do roku 2009 klesol na 310,37 kg. Pozitívne sa hodnotí stúpajúci objem zhodnoteného odpadu na obyvateľa. Do roku 2010 stúpol na 312,76 kg/obyvateľa. Celkový objem zneškodňovaného odpadu klesol o 29,33 %.

Jednotkové ukazovatele z oblasti nakladania s komunálnym odpadom					
	2006	2007	2008	2009	2010
Mn.kom. odpadu (kg/obyv.)	499,14	437,03	414,50	310,37	388,17
Zhodnotenie (kg/obyv.)	50,51	46,46	7,60	236,13	312,76
Mn. znešk. kom. odp. (kg/obyv.)	448,63	390,57	406,90	74,24	75,42
Mn. nebezp. odp. (kg/obyv.)	0,10	0,34	1,99	2,20	2,31
Mn. ostat. odp.(kg/obyv.)	499,04	436,69	412,52	308,17	385,86
Zdroj: prepočítané podľa OcÚ					

Nebezpečné odpady boli separované v každom roku sledovaného obdobia. Najvyšší objem nebezpečných odpadov sa podarilo vyseparovať v roku 2010 a to 2,31 kg na obyvateľa. Celkový vznik odpadov v obci v tonách do roku 2006 do roku 2010 prezentuje nasledujúca tabuľka.

Kód odpadu	Druh odpadu (v tonách)	Kategória odpadu	Kód nakladania s odpadom	2006	2007	2008	2009	2010
150104	Kovové obaly	O	R4/R13	3,37	0,91	0,00	0,00	0,43
150150	Viacvstovové kom. obaly.	O	R4/R13	0,00	0,33	0,00	0,00	0,68
160103	Pneumatiky	O	R1/R13	0,00	2,44	0,00	0,30	0,00
179900	Drobný stavebný odpad	O	D1	17,00	30,85	5,74	5,94	0,00
191204	Plasty a guma	O	R1	3,43	0,00	0,00	0,00	0,00
191212	Odpady z mech. Spr. Od.	O	D1	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00
200101	Papier a lepenka	O	R3/R13	4,76	5,13	0,59	3,10	2,36
200102	Sklo	O	R4/R13	8,01	13,87	2,33	8,60	11,22
200108	Biologicky rozložiteľný odpad z kuchýň a strav..	O	R1	1,50	1,71	0,00	0,00	3,86
200111	Textílie	O	R1	7,56	1,36	0,00	0,00	0,00

200136	Vyradené el. zariadenia	O	R4/R13	2,83	3,67	0,06	0,91	0,57
200138	Drevo	O	R1	1,51	1,24	0,00	0,00	0,00
200139	Plasty	O	R5/R13	9,72	11,56	2,92	7,47	7,69
200140	Kovy	O	R4	1,13	1,60	0,00	0,00	0,00
200199	Odpady inak nešpecifikované	O	R5	4,27	0,00	0,00	0,00	0,00
200201	Odpad zo zelene	O	D1/R10	9,10	8,60	5,85	11,85	10,50
200301	Zmesový komunálny odpad	O	D1	62,12	46,59	48,14	49,88	57,86
200304	Kal z čistenia žump	O	D1/R10	325,00	285,00	305,00	190,00	250,00
200307	Objemný odpad	O	D1	14,50	0,00	20,20	14,71	11,75
Spolu t.				476,08	414,86	390,83	292,76	356,92

Zdroj: OcÚ Sása, 2014

Vznik a nakladanie s nebezpečným odpadom prezentuje nasledujúca tabuľka. Nebezpečné odpady boli separované v každom roku sledovaného obdobia. Najvyšší objem bol separovaný v roku 2010, celkovo 2,14 tony. V roku 2006 sa podarilo vyseparovať 0,10 tony.

Kód odpadu	Druh odpadu(v tonách)	Kategória odpadu	Kód nakladania s odpadom	Y - kód n.o.	2006	2007	2008	2009	2010
150110	Nebezpečné látky	N	R13/D15		0,00	0,00	0,12	0,10	0,51
200123	Vyradené el. zariadenia obs. Ch.	N	R13	Y45	0,00	0,00	1,15	0,97	0,61
200126	Ojele a tuky	N	R13	Y8	0,00	0,00	0,02	0,04	0,12
200127	Farby, tonery, lepidlá	N	D15	Y12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15
200133	Batérie a akumulátory	N	R4	Y31	0,10	0,32	0,59	0,03	0,00
200135	Vyradené el. zariadenia	N	R13	Y31	0,00	0,00	0,00	0,95	0,75
Spolu					0,10	0,32	1,29	2,09	2,14

Zdroj: OcÚ Sása, 2014

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj odpadov v členení nebezpečné a ostatné odpady. V priemere narastá objem separovaných nebezpečných odpadov.

Označenie	Kategória odpadu (v tonách)	2006	2007	2008	2009	2010
N	Nebezpečné odpady	0,10	0,32	1,29	2,09	2,14
O	Ostatné odpady	476,08	414,86	390,83	292,76	356,92
	Spolu	476,18	415,18	392,12	294,85	359,06
N	Nebezpečné odpady %	0,02	0,08	0,33	0,71	0,60
O	Ostatné odpady %	99,98	99,92	99,67	99,29	99,40

Zdroj: OcÚ Sása, 2014

V priebehu sledovaného obdobia bol vývoj objemu odpadu nerovnomerný. Do roku 2009 objem klesol na 294,85 tony. V roku 2010 objem vzrástol na 359,06 tony.

Nasledujúca tabuľka prezentuje závislosť medzi vznikom odpadu a vývojom hlavných vekových skupín. Pri meraní závislosti sme využili korelačný koeficient (Pearsonov koeficient). Výpočet vychádza z kovariancie, ktorá je mierou zmiešanej variability premenných X – počet obyvateľov a Y – objem vyprodukovaného odpadu.

$$\text{cov } xy = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y}) = \overline{xy} - \bar{x} \cdot \bar{y} \quad (1)$$

Nasledujúca tabuľka prezentuje závislosť medzi vývojom vzniku odpadu a počtom obyvateľov v jednotlivých vekových skupinách. V priemere so znižujúcim sa počtom obyvateľom mierne klesá objem produkovaného odpadu. Tempo poklesu odpadu je miernejšie ako tempo poklesu obyvateľov. V prípade jednotlivých vekových skupín je najvyššia závislosť zaznamenaná v prípade predproduktívneho veku. Silná nelineárna závislosť bola zaznamenaná v prípade poproduktívneho

veku. Znamená to, že s nárastom počtu obyvateľov v tejto skupine klesá objem vyprodukovaného odpadu.

vek. skupina	hodnota	vplyv skupín na tvorbu odpadu
Spolu	0,338	mierne silná lineárna závislosť
Predprod. vek (0-14)	0,777	silná lineárna závislosť
Produktívny vek (15-59)	0,507	silná lineárna závislosť
Popro. vek (60+)	-0,881	silná nelineárna závislosť
mierne silná nelineárna závislosť - so zvyšujúcim sa počtom obyvateľov v skupine mierne klesá objem produkovaného odpadu a naopak mierne silná lineárna závislosť - so zvyšujúcim sa počtom obyvateľov v skupine mierne vzrastá objem produkovaného odpadu a naopak silná nelineárna závislosť - so zvyšujúcim sa počtom obyvateľov v skupine klesá objem produkovaného odpadu rýchlejším tempom ako počet obyvateľov a naopak		

Vibrácie

Z hľadiska trvalých zdrojov vibrácií, ktoré sa vyskytujú v záujmovom území rozlišujeme vibrácie z cestnej dopravy. Na území obce je hlavným zdrojom vibrácií automobilová premávka na ceste III. triedy. Z hľadiska intenzity dopravy v obci je táto environmentálna záťaž závislá najmä od intenzity a skladby dopravného prúdu. Potencionálnym zdrojom vibrácií pri realizácii rozvoja obce bude činnosť ťažkých stavebných mechanizmov, použitie stavebných technológií a preprava ťažkými nákladnými vozidlami. Výraznejší výskyt vibrácií počas výstavby navrhovaných stavebných objektov sa neočakáva. Vplyv vibrácií na okolie v období výstavby možno vzhľadom na použitie bežných stavebných technológií považovať za nevýznamný. Zdrojom vibrácií na nízkej úrovni produkcie budú novo navrhované miestne obslužné komunikácie, ktoré budú v prevažnej miere využívané osobnými motorovými vozidlami.

Znečistenie horninového prostredia

Hodnotené územie tvoria prevažne plochy s poľnohospodárskou činnosťou, so zastavanou plochou obce Sása a tak sa predpokladá, že pôvodné horninové prostredie môže byť miestami znečistené priesakmi z poľnohospodárskej výroby a únikmi zo septikov. Medzi zdroje, ktoré môžu prispieť k znečisteniu horninového prostredia v širšom okolí hodnoteného územia, patria aj prevádzky priemyselnej výroby, železničná doprava a pod.

Pôda

Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerne meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno – imisná kontaminácia pôd. V poľnohospodárstve je potrebné zabezpečiť skládky dusíkatých hnojív (močovka) i vápna (často používaných pri stavbe rôznych objektov) pred splachom do vodných tokov. Na poliach nehnojiť močovkou v období pretrvávajúcich výdatných dažďov (náhle splavy dusičnanov zo svahov do tokov). V prípade chemického ničenia hľadávčov používať moderné, overené prostriedky, ktoré nie sú nebezpečné pre ryby a iné vodné živočíchy (ÚPO Sása, 2014, s.87).

Kontaminácia pôd rizikovými látkami

Prejavuje sa narušením chemických vlastností pôdy a zvýšeným obsahom cudzorodých látok v pôde. Kontaminácia sa hodnotí na základe najvyšších prípustných (limitných hodnôt) koncentrácií rizikových látok v pôde. V okrese Zvolen, ktorý nepredstavuje územie so zvlášť narušeným prostredím neboli zistené prekročené limitné hodnoty parametra arzén. Zvýšená koncentrácia rizikových látok v pôde územia obce sa nepredpokladá. Avšak vplyvom vypúšťaných emisií sa narušuje prirodzená bonita pôdy. Vplyvom exhalátov, najmä SO₂ sa zvyšuje jej kyslosť, čo si vyžaduje zvýšené náklady na vápnenie. Okolie priemyselných oblastí vykazujú do hĺbky 1 m pôdy kyslú povahu. Exhaláty obsahujú aj mnoho iných toxických prvkov ako Pb, Cr, Zn, Mn, avšak najväčšie škody spôsobujú zlúčeniny As, ktoré v organizmoch vyvolávajú poruchy látkového metabolizmu a zmeny v nervovej sústave. Vplyvom imisí sa dostáva do pôdy. Akumulácia As v pôde závisí od fyzikálno-chemických vlastností pôdy, obsahu humusu, obsahu prípustných živín, pôdnej vlhkosti, pôdnej reakcie, klimatických a geomorfologických podmienok. Z ďalších rizikových prvkov môžu byť potenciálne zistené hodnoty Cd, Pb a Sr.

Chemická degradácia pôdy

Prejavuje sa narušením chemických vlastností pôdy, predovšetkým ide o zvýšený obsah cudzorodých látok v pôde spôsobujúcich jej kontamináciu. Intenzifikácia poľnohospodárskej výroby, najmä aplikácia chemických látok – pesticídov z priemyselných hnojív do pôdy negatívne pôsobia na povrchové a podzemné vody, ale aj na poľnohospodársku pôdu a následne cez potravinový reťazec na človeka. Časť látok prenášaná v podzemných vodách sa ukladá v pôdach najmä v zóne kapilárneho vztlínania. Niektoré stopové prvky, ktoré majú zvýšené koncentrácie v pôdach sa takto koncentrujú a niektoré sú dôsledkom aplikácie priemyselných hnojív. Kontaminácia sa hodnotí na základe najvyšších prípustných koncentrácií rizikových látok v pôde. Zvýšená koncentrácia rizikových látok v pôde riešeného územia sa nepredpokladá.

Správa povodí

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Povrchové vody

Hlavným zdrojom znečistenia vôd nádrže sú potoky prinášajúce splašky z komunálneho odpadu. Kvalita povrchových vôd sa hodnotí podľa jednotlivých ukazovateľov kvality. Na základe akosti povrchových vôd sú vodné toky zaradené do 5 tried čistoty. I. trieda – veľmi čistá voda, II. trieda – čistá voda, III. trieda – znečistená voda, IV. trieda – veľmi znečistená voda, III. trieda – znečistená voda, V. trieda – veľmi silno znečistená voda. Predpokladá sa, že vodné toky pretekajúce obcou sú v triedach čistoty II. až III.. Kvalita vôd vodných tokov územia obce Sása sa pravidelne nesleduje.

Podzemné vody

Monitorovanie kvality podzemných vôd na Slovensku je súčasťou Komplexného monitorovacieho systému životného prostredia SR v zmysle uznesenia vlády č.449/1992. Kvalita podzemných vôd sa zaznamenáva cez monitorovacie objekty rozdelené do 75 vodných útvarov – 16 kvartérnych a 59 predkvartérnych, hodnotenie kvality podzemných vôd sa riadi Vyhláškou č.354/2006 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenú na ľudskú spotrebu. Znečistenie podzemných vôd pochádza z infiltrácie povrchových vôd do riečnych sedimentov z priemyselných hnojív, znečistených zrážkových vôd, skládok odpadov, z priemyselných aglomerácií, odpadových vôd sídiel a poľnohospodárstva. Priamo v obci sa kvalita podzemných vôd nesleduje.

2.6. OBYVATEĽSTVO

Nasledujúca časť prezentuje štruktúru obyvateľstva podľa jednotlivých charakteristík, ako vek, vierovyznanie, vzdelanosť, pohlavie, atď.. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet obyvateľov bývajúcich v obci Sása k roku sčítania obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo v obci Sása (rok 2011 – SODB 2011)						
	spolu	ženy	0-14	66+	15-65	
obec Sása	951	468	150	131	670	
Lomno	68	31	27	5	36	
Podskalka	17	9	1	7	9	
Sása	866	428	122	119	625	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

V roku 2011 žilo v obci celkovo 951 obyvateľov, z toho žien bolo 468. Obyvatelia do 14 rokov tvorili skupinu 150 obyvateľov. Obyvatelia s vekom nad 66 rokov boli zastúpení v počte 131. V lokalite Lomno žilo v tomto roku 68 obyvateľov. V najmenšej časti obce Podskalka žilo 17 obyvateľov. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry obyvateľstva obce Sása podľa vierovyznania v porovnaní rokov 1991, 2001 a 2011. Dominantná časť obyvateľov sa hlásila k rímsko-katolíckemu vierovyznaniu (50,54 %) a k evanjelickému vierovyznaniu – 33,84 %. Celkovo 9,38 % obyvateľov je bez vyznania.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania			
Ukazovateľ	SĽDB 1991	SODB 2001	2011
Rímskokatolícke %	44,26	52,73	50,54
Evanjelické %	39,78	40,83	33,84
Gréckokatolícke %	0,11	0,11	0,11
Pravoslávne %	0,00	0,11	0,11
Čs. Husitské %	0,00	0,00	0,00
Bez vyznania %	3,61	3,71	9,38
Ostatné %	0,11	0,00	0,11
Nezistené %	12,13	2,51	8,41

www.statistics.sk

Pri 8,41 % obyvateľov nebolo zistené vierovyznanie. V malom zastúpení sú obyvatelia gréckokatolíckeho vierovyznania - 0,11 %. Z hľadiska národnostnej štruktúry sa prevažná časť

obyvateľov hlási k Slovenskej národnosti – 94,61 %. V malej miere je zastúpená rómska národnosť (2,80 %), česká (0,32 %).

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti v %					
Ukazovateľ	SĽDB 1991	SODB 2001	2011	rozdiel '11 - '01	
Slovenská %	89,29	92,36	94,61	2,25	
Maďarská %	0,00	0,11	0,22	0,11	
Rómska %	10,49	5,35	2,80	-2,55	
Rusínska %	0,00	0,00	0,00	0,00	
Ukrajinská %	0,00	0,00	0,00	0,00	
Česká %	0,11	0,22	0,32	0,10	
Moravská %	0,11	0,00	0,00	0,00	
Sliezská %	0,00	0,00	0,00	0,00	
Nemecká %	0,00	0,11	0,00	-0,11	
Poľská %	0,00	0,00	0,00	0,00	

Zdroj: www.statistics.sk

Demografia

V prípade obce Sása bol zaznamenaný mierny nárast počtu obyvateľov pri sledovaní počtu obyvateľov k 1.1. príslušného roku. Kým v roku 2003 žilo v obci k 1.1. celkovo 929 obyvateľov, do roku 2013 stúpol ich počet na 948. V prípade počtu obyvateľov k 31.12. bol zaznamenaný pokles.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
k 1.1.	929	931	951	980	977	983	981	988	950	960	948
k 30.6.	931	936	969	979	983	988	978	975	955	954	938
k 31.12	931	951	980	977	983	981	988	968	960	948	928
muži	472	480	494	494	493	494	501	495	492	488	480
ženy	459	471	486	483	490	487	487	473	468	460	448
Index	-	1,021	1,030	0,997	1,006	0,998	1,007	0,980	0,992	0,988	0,979
Priemer Ix											0,999

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Za sledované 11 ročné obdobie v priemere počet obyvateľov klesol o 0,32 %. Priemerný index dosiahol hodnotu 0,999, čo predstavuje priemerný ročný pokles o 0,029 %. Vývoj počtu obyvateľov bol v sledovanom období nerovnomerný. Striedal sa nárast s poklesom počtu.

Prirodzený prírastok obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v obci s porovnaním celoslovenskej štatistiky.

Prirodzený prírastok (- úbytok)											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika*	-0,10	0,35	0,18	0,11	0,11	0,78	1,53	1,28	1,65	0,57	0,51
prirodzený prírastok	0	2	4	-5	-10	-5	3	-7	-4	-6	-8
hrubá miera pr. prír.	0	2,14	4,13	-5,11	-10,17	-5,06	3,07	-7,18	-4,19	-6,29	-8,53

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>
* na 1000 obyvateľov

Vývoj ukazovateľa prirodzeného prírastku obyvateľstva v obci v sledovanom období vykazuje negatívny trend. K nárastu došlo len v rokoch 2004, 2005 a 2009. Počet živonarodených prekračuje počet zomrelých obyvateľov v týchto rokoch o 2,4 a o 3 obyvateľov. Najvyšší prirodzený úbytok bol zaznamenaný v roku 2007 a to 10 obyvateľov.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet živonarodených v obci. V medziročnom porovnaní možno sledovať klesajúci trend, ktorý bol ovplyvnený striedaním hospodárskeho rastu a recesie, ktorá vniesla pri do fungovania rodín istú mieru neistoty. Rastový trend bol evidovaný do roku 2005 a do roku 2009, kedy bolo v obci evidovaných 10 živonarodených. Do roku 2013 klesol tento počet na 4.

Počet živonarodených

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika*	9,61	9,99	10,10	10,00	10,08	10,61	11,30	11,12	11,27	10,27	10,13
narodení	6	10	12	8	7	7	10	8	6	4	4
živonarodení	6	10	12	8	7	7	10	8	6	4	4
hrubá miera živorod.	6,44	10,68	12,38	8,17	7,12	7,09	10,22	8,21	6,28	4,19	4,26

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

* na 1000 obyvateľov

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj potratovosti v obci. Opätovne je problematické určenie trendu, nakoľko počet potratov stúpol v priebehu celého obdobia do 2 rokov. V roku 2005, 2007 a 2009 neboli evidované žiadne potraty.

Počet potratov

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika*	40,75	37,20	35,39	35,21	33,53	32,04	29,19	28,41	27,74	29,49	29,73
potratovosť	2	2	0	1	0	2	0	2	1	1	2
hrubá miera potratovosti	2,15	2,14	0	1,02	0	2,02	0	2,05	1,05	1,05	2,13
index potratovosti	33,33	20	0	12,5	0	28,57	0	25	16,67	25	50
ukončené tehotenstvá	8	12	12	9	7	9	10	10	7	5	6
hrubá miera uk. tehot.	8,59	12,82	12,38	9,19	7,12	9,11	10,22	10,26	7,33	5,24	6,4

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

* na 1000 obyvateľov

Najvyšší počet zomrelých bol zaznamenaný v roku 2007 a v roku 2010. V tomto prípade počet prevyšuje celoslovenské štatistiky. V roku 2007 bolo evidovaných 17 úmrtí.

Počet zomretých

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika*	9,71	9,63	9,93	9,89	9,98	9,83	9,77	9,84	9,61	9,70	9,62
zomretí	6	8	8	13	17	12	7	15	10	10	12
hrubá miera úmrtnosti	6,44	8,55	8,26	13,28	17,29	12,15	7,16	15,38	10,47	10,48	12,79

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

* na 1000 obyvateľov

Migrácia obyvateľstva

Migrácia obyvateľstva t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vystáňovanými obyvateľmi vykazuje negatívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v obci pripadá na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok negatívny trend len v roku 2010 a 2013. Najvyššia negatívna bilancia bola zaznamenaná v roku 2010 – 13 obyvateľov.

Saldo sťahovania

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika*	0,26	0,53	0,63	0,72	1,26	1,31	0,81	0,62	0,55	0,63	0,44
migračné saldo	2	18	25	2	16	3	4	-13	14	-6	-12
hr. miera migr. salda	2,15	19,23	25,8	2,04	16,28	3,04	4,09	-13,33	14,66	-6,29	-12,79

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

* na 1000 obyvateľov

Najväčší migračný prírastok obyvateľstva bol zaznamenaný v roku 2005 a to 25 obyvateľov. Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty migrujúcich za obec Sása. Najvyšší počet obyvateľov migruje v rámci územia. Malá časť obyvateľov sa vysťahovala mimo hraníc SR.

Migrácia obyvateľstva

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
prisťahovaní	21	31	30	19	24	20	18	14	25	16	19
vystáňovaní	19	13	5	17	8	17	14	27	11	22	31

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

V sledovanom období sa postupne počet vystaňovaných a prisťahovaných stabilizuje. Stúpajúca tendencia bola zaznamenaná do roku 2011. V roku 2011 počet prisťahovaných dosiahol hodnotu 25 obyvateľov. V priemere postupne klesá počet prisťahovaných. Počet vystaňovaných dosiahol najvyššiu hodnotu v roku 2013, kedy sa odsťahovalo z obce 31 obyvateľov.

Celkový prírastok

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku, ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku. Celkový prírastok vykázal v obci kladnú hodnotu v 6 rokoch sledovaného obdobia.

Celkový prírastok (- úbytok)											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	0,17	0,89	0,81	0,83	1,36	2,08	2,34	1,91	2,20	1,20	0,94
celkový prírastok	2	20	29	-3	6	-2	7	-20	10	-12	-20
hrubá miera celk. pr.	2,15	21,37	29,93	-3,06	6,1	-2,02	7,16	-20,51	10,47	-12,58	-21,32

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>
* na 1000 obyvateľov

Úbytok obyvateľstva vykazuje nerovnomerný trend. K najvyššiemu úbytku došlo v roku 2010 a 2013, kedy celkový úbytok obyvateľov dosiahol hodnotu -20. Naopak k najväčšiemu prírastku došlo v roku 2005, kedy sa do obce prisťahovalo 29 obyvateľov.

Počet sobášov a rozvodov

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov. Rovnako ako v prípade predchádzajúcich štatistík, je aj v tomto prípade problematické identifikovanie trendu. V roku 2003 boli v obci evidované 2 sobáše. Do roku 2013 rovnako 2 sobáše. V roku 2012 bolo v obci evidovaných až 7 sobášov.

Počet sobášov											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika*	4,83	5,18	4,85	4,81	5,08	5,23	4,86	4,68	4,75	4,81	4,71
sobášnosť	2	1	1	3	2	1	3	6	2	7	2
hrubá miera sobášnosti	2,15	1,07	1,03	3,06	2,03	1,01	3,07	6,15	2,09	7,34	2,13

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>
* na 1000 obyvateľov

Z hľadiska rozvodovosti sa obec pohybuje dvojnásobne pod priemerom SR. Najviac rozvodov bolo evidovaných v roku 2008 a 2011 - 4.

Počet rozvodov											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika*	1,99	2,02	2,14	2,36	2,26	2,34	2,34	2,21	2,06	2,02	2,02
rozvodovosť	1	1	2	1	3	4	0	1	4	2	1
hrubá miera roz.	1,07	1,07	2,06	1,02	3,05	4,05	0	1,03	4,19	2,1	1,07
index rozvodovosti	50	100	200	33,33	150	400	0	16,67	200	28,57	50

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>
* na 1000 obyvateľov

Hustota obyvateľov

Nasledujúca tabuľka prezentuje hustotu obyvateľov na km². Hustota obyvateľstva v obci je výrazne pod úrovňou Slovenska. Z dlhodobého hľadiska dochádza v obci k miernemu poklesu hustoty obyvateľstva. V roku 2003 dosiahla hustota hodnotu 37,74 a do roku 2013 klesla na hodnotu 37,62.

Hustota obyvateľov na km ² k 31.12. podľa územie a rok											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	110,0	110,0	109,9	110,0	110,1	110,4	110,6	110,8	110,2	110,3	110,4
Obec Sása	37,74	38,55	39,72	39,60	39,84	39,76	40,05	39,24	38,91	38,43	37,62

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Veková štruktúra obyvateľstva obce

Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa 5 ročných vekových skupín.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Spolu	931	951	980	977	983	981	988	968	960	948	928
0	6	10	12	9	8	6	10	8	7	4	4
1-4	45	37	38	39	41	41	34	34	35	34	31
5-9	70	66	65	66	63	54	52	48	49	44	37
10-14	67	78	83	78	68	75	68	64	60	59	49
15-19	57	56	65	65	76	74	83	83	66	54	58
20-24	51	54	47	54	62	67	68	67	66	66	60
25-29	75	65	73	70	62	60	59	50	60	65	69
30-34	82	97	84	81	82	82	71	77	77	71	67
35-39	71	63	85	89	93	88	100	84	79	78	80
40-44	51	62	58	64	70	75	68	86	88	88	83
45-49	69	59	56	46	42	48	61	55	60	68	70
50-54	63	67	76	77	73	69	59	54	49	48	54
55-59	52	56	55	54	59	59	65	73	73	69	69
60-64	61	63	66	63	63	48	52	51	50	62	58
65-69	36	34	34	38	38	53	55	57	61	59	46
70-74	22	28	28	31	35	31	29	28	30	27	46
75-79	29	29	28	21	16	18	20	20	24	28	23
80-84	20	20	20	23	20	22	22	18	15	14	13
85-89	1	4	4	6	10	9	9	8	7	7	9
90-94	2	2	1	1	1	1	2	1	1	2	1
95-99	1	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0
100+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: 20.6.2012, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 40 – 44. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v obci Sása.

Prognózy

Deti predškolského veku

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 0-4											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3
1-4	28	27	27	26	26	25	24	24	23	23	22
0 – priem. Index				0,983	% nárast – 0						-16,1
1-4 priem. Index				0,977	% nárast 1 – 4						-20,5
Abs. nárast											-6
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											3,395
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											2,444

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v najbližších 11 rokoch by mal poklesnúť počet detí do 1 roka o 16,1 % a vo vekovej skupine od 1 – 4 by mal počet klesnúť o 20,5 %. V priemere by mal klesnúť podiel na celkovom počte obyvateľov. Kým v roku 2015 by mal podiel na celkovom počte činiť 3,395 %, do roku 2025 by mal tento podiel klesnúť na 2,444 %. Pokles by nemal byť významný a teda pravdepodobne nebude vytvárať tlak na znižovanie kapacít zariadení poskytujúcich verejné služby pre túto vekovú skupinu.

Veková skupina 5 – 14

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 5-14											
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
5-9	32	30	29	29	28	27	26	25	24	24	23
10-14	41	40	40	39	38	37	37	36	35	34	33
5-9 – pr. Index				0,966	% nárast 5 - 9						-29,0
10-14 pr. Index				0,979	% nárast 10 - 14						-19,5
Abs. nárast											-17
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											7,851
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											5,389

V skupine obyvateľov od 5 do 14 rokov sa predpokladá pokles. V absolútnom vyjadrení by mal počet detí v tomto veku klesnúť o 17. V skupine od 5 do 9 rokov by mal počet detí klesnúť o 29 %. Deti v tomto veku sú spotrebiteľmi služieb predškolského vzdelávania, základného vzdelávania, mimoškolskej záujmovej činnosti a do určitej miery aj zdravotníckych služieb. Celkový podiel na štruktúre by mal ale klesnúť na 5,389 %. Obec v súčasnosti zabezpečuje služby predškolského vzdelávania. Základná škola v obci ne je zriadená. Ak sa doterajší trend zachová, nebude ani v budúcnosti nevyhnutné takéto zariadenia zriaďovať.

Veková skupina 15 – 19

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 15-19											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
15-19	54	52	50	48	46	44	42	41	39	38	36
15-19 – pr. Index				0,962	% nárast 15-19						-32,3
Abs. nárast											-17
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											5,739
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											3,496

Veková skupina je spotrebiteľom služieb vzdelávania – stredoškolský stupeň, ako aj záujmovej činnosti. V prípade, že sa doterajší trend vývoja zachová, predpokladá sa pokles počtu obyvateľov. Podiel na celkovom počte obyvateľov by mal klesnúť do roku 2025 na 3,496 %. Vysoký podiel odlivu obyvateľov v tomto veku môže čiastočne súvisieť s migráciou za pracovnými príležitosťami.

Veková skupina 20 – 29

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 20-29											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
20-24	57	56	55	54	53	52	51	50	48	47	46
25-29	74	77	78	80	82	84	86	88	90	92	94
20-24 - pr. Index				0,979	% nárast – 20-24						-19,2
25-29 - pr. Index				1,024	% nárast 25 – 29						26,8
Abs. nárast											9
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											14,058
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											13,487

V rizikovej skupine od 20 do 29 sa predpokladá celkový nárast o 9 obyvateľov. Celkovo 19,2 % pokles sa predpokladá v skupine od 20 do 24. V skupine od 25 do 29 rokov sa predpokladá % nárast o 26,8 %. Táto skupina je spotrebiteľom bežných verejných služieb, zároveň sa vyznačuje najintenzívnejšou migračnou aktivitou.

Veková skupina 30 – 44

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 30-44											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
30-34	62	60	58	56	54	52	50	48	46	44	43
35-39	78	77	76	75	73	72	71	70	69	68	68
40-44	88	90	93	95	98	100	103	106	109	112	115

30-34 - pr. Index	0,963	% nárast – 30-34	-31,3
35-39 - pr. Index	0,986	% nárast – 35-39	-13,2
40-44 - pr. Index	1,028	% nárast 40 – 44	31,2
Abs. nárast			-2
% z celkového počtu obyvateľov - 2015			24,342
% z celkového počtu obyvateľov - 2025			21,668

Vekové skupiny od 30 do 44 rokov predpokladajú heterogénny vývoj. V skupine od 30 – 34 sa predpokladá pokles o 31,3 %. Nárast sa predpokladá v skupine od 40 – 44 rokov. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi bežných komunálnych služieb. Nižšie vekové skupiny tiež preferujú možnosti aktívneho trávenia voľného času. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov v tejto vekovej skupine klesnúť o 2. Kým v roku 2015 sa predpokladá celkový podiel na 24,342 %, do roku 2025 by tento podiel mal klesnúť na 21,668 %.

Veková skupina 45 – 59

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 45-59											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
45-49	82	89	97	102	105	108	115	120	126	131	136
50-54	49	47	45	43	41	40	38	36	35	33	32
55-59	74	76	79	82	84	87	90	93	96	100	103
45-49 – pr. Index				1,051	% nárast - 45-49						64,7
50-54 - pr. Index				0,956	% nárast - 50-54						-35,9
55-59 - pr. Index				1,034	% nárast - 55-59						39,7
Abs. nárast											65
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											21,993
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											26,015

Vo vekových skupinách od 45 do 59 rokov sa predpokladá najvyšší nárast v skupine 45 – 49, pokles od 50 – 54, ktoré predstavujú rizikové skupiny na trhu práce. V skupine od 55 – 59 sa predpokladá nárast o 39,7 %. V absolútnom vyjadrení by mal narásť počet obyvateľov o 65. Celkový podiel na počte obyvateľov by mal činiť 26,015 %. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi bežných komunálnych služieb, ako aj zdravotníckych služieb, kultúry a športu.

Veková skupina 60 –

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 60 +											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
60-64	63	66	69	72	75	78	82	85	89	93	97
65-69	44	43	42	41	40	39	39	38	37	36	35
70-74	57	59	62	65	68	71	73	76	79	82	84
75-79	26	27	29	31	33	35	37	39	41	44	46
80-84	11	10	9	8	7	6	6	5	5	4	4
85-89	9	9	9	9	10	10	10	10	10	10	10
90-94	1	2	2	2	3	4	4	5	6	7	9
95-99	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
100+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60+ – pr. Index				1,031	% nárast – 60+						35,2
Abs. nárast											74
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											22,622
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											27,500

Celkový nárast v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 35,2 %. Celkový podiel obyvateľstva po 60 roku by mal stúpnuť na 27,500 %. V absolútnom vyjadrení by malo ísť o 74 obyvateľov. Pre túto skupinu obyvateľov by mala obec zabezpečiť dostatočnú ponuku sociálnych služieb, ponuku zdravotníckych služieb a bezpečnosť.

Ďalšie demografické charakteristiky

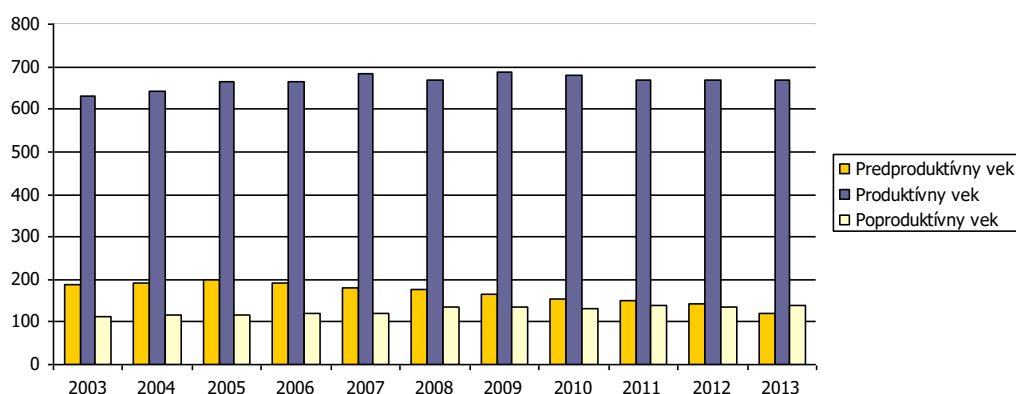
Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predproduktívnom veku. V skupine v poproduktívnom veku bol zaznamenaný nárast. Za 11 ročné obdobie vzrástol počet obyvateľov o cca. 24,32 %. V skupine v predproduktívnom veku bol zaznamenaný pokles o 35,63 %. Počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal nárast o 5,69 %.

Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Predproduktívny vek	188	191	198	192	180	176	164	154	151	141	121
Produktívny vek	632	642	665	663	682	670	686	680	668	669	668
Poproduktívny vek	111	117	116	121	120	134	137	133	139	137	138

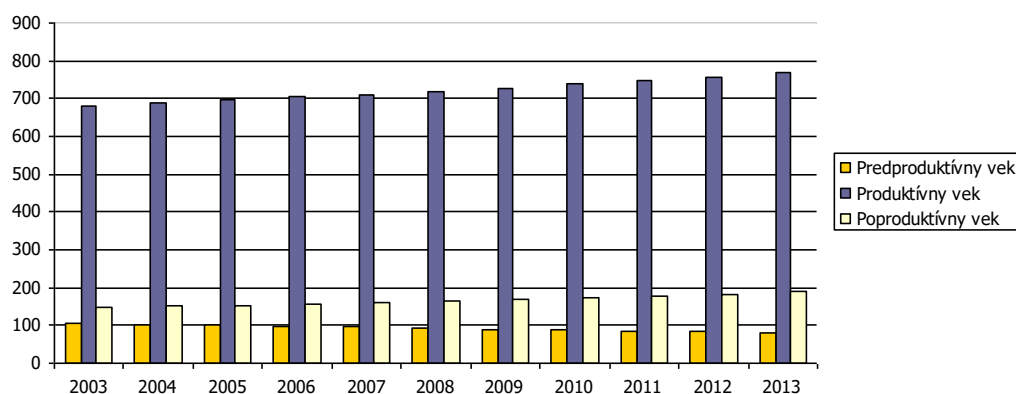
Zdroj: 20.6.2012, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období

Ako prezentuje graf, za uvedených 11 rokov došlo k nárastu vo vekovej skupine produktívneho veku a poproduktívneho veku.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025

Do roku 2025 sa predpokladá rovnako nárast obyvateľov vo vekovej skupine produktívneho veku a poproduktívneho veku.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Predproduktívny vek	105	100	100	98	95	93	91	88	86	84	81
Produktívny vek	681	690	699	706	711	717	728	738	748	758	770
Poproduktívny vek	148	150	153	157	160	164	168	173	178	183	189

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu od 35 do 44 rokov a skupinu od 45 do 49 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria obyvatelia od 15 do 19 rokov a od 60 do 64 rokov. Pokles v medziročnom porovnaní 2003 až 2013 bol zaznamenaný len v skupinách 25 – 34, 50 – 54 a 60 – 64.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2003 a 2013

Vek	2003	2013	rozdiel 2013 -2003
15-19	57	58	1
20-24	51	60	9
25-29	75	69	-6
30-34	82	67	-15
35-39	71	80	9
40-44	51	83	32
45-49	69	70	1
50-54	63	54	-9
55-59	52	69	17
60-64	61	58	-3

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Z ekonomického hľadiska je daná štruktúra vyhovujúca, nakoľko sa pomerne veľká časť ekonomicky činných obyvateľov pohybuje vo vekovej skupine od 20 do 49 rokov. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa jednotlivých sektorov národného hospodárstva. Najviac obyvateľov je zamestnaných v službotvornom sektore (261) a sekundárnom sektore (112) – výroba.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

	spolu	odchádzajúci za prácou	prim. sektor	sekund. sektor	terc. sektor	hosp. domácnosti
Sása	463	354	53	112	261	337
Lomno	28	6	3	12	10	26
Podskalka	4	2	0	2	2	9
Sása	431	346	50	98	249	302

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

Ako prezentuje tabuľka, pomerne veľká časť obyvateľov (354) každodenne odchádza za prácou mimo obce Sása.

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa prevažná časť obyvateľov hlási k Slovenskej národnosti – 94,61 %. V malej miere je zastúpená rómska národnosť (2,80 %), česká (0,32 %).

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti v %

Ukazovateľ	SĽDB 1991	SODB 2001	2011	rozdiel '11 - '01
Slovenská %	89,29	92,36	94,61	2,25
Maďarská %	0,00	0,11	0,22	0,11
Rómska %	10,49	5,35	2,80	-2,55
Rusínska %	0,00	0,00	0,00	0,00
Ukrajinská %	0,00	0,00	0,00	0,00
Česká %	0,11	0,22	0,32	0,10
Moravská %	0,11	0,00	0,00	0,00
Sliezska %	0,00	0,00	0,00	0,00
Nemecká %	0,00	0,11	0,00	-0,11
Poľská %	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: www.statistics.sk

2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

V obci Sása majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania so základným a obyvatelia s učňovským vzdelaním. Vzhľadom na školský systém, chýba prepojenie ponuky

vzdelávacej sústavy na potreby trhu práce a absentuje inštitucionalizácia foriem vzdelávania. Pomerne vysoké % obyvateľov je zatiaľ bez školského vzdelania (pripadá aj na obyvateľov v nižších vekových ročníkoch bez ukončenia základného vzdelávania).

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce v roku 2012

dosiahnuté vzdelanie	počet	dosiahnuté vzdelanie	počet
úplné stredné odborné (s maturitou)	198	úplné stredné všeobecné	51
vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	74	nezistené	15
bez školského vzdelania	152	úplné stredné učňovské (s maturitou)	22
učňovské (bez maturity)	149	vysokoškolské bakalárske	17
základné	189	vyššie odborné vzdelanie	7
stredné odborné (bez maturity)	74	vysokoškolské doktorandské	3

Zdroj: statistics.sk, 10.9.2014

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra relatívne pozitívny pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v obci ďalej zvyšovať počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním. Vývoj vzdelanostnej štruktúry ekonomicky aktívneho obyvateľstva sa v sledovanom období vyvíjal smerom k znižovaniu počtu obyvateľov s nižším stredným vzdelaním. Vývoj vzdelanostnej štruktúry sa v sledovanom období vyvíjal smerom k zvyšovaniu počtu obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním. Skupina s úplným stredným vzdelaním ostáva relatívne stabilná.

Vývoj nezamestnanosti

V súčasnosti pre celú ekonomiku je charakteristická vysoká miera nezamestnanosti a nízka tvorba nových pracovných miest. Svetová hospodárska kríza ovplyvnila nezamestnanosť v celej SR. Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti zaznamenával až do roku 2008 klesajúci trend. Relatívny počet evidovaných nezamestnaných obyvateľov v obci a regióne prezentuje nasledujúca tabuľka.

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územie, pohlavie a rok v %

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	15,6	13,1	11,4	9,4	8,0	8,4	12,7	12,5	13,6	14,4	13,5
Banskobystrický kraj	22,8	19,5	18,3	16,1	14,1	14,3	19,2	18,9	19,8	20,8	18,3
Okres Zvolen	14,4	12,0	11,3	9,2	6,8	6,6	9,4	9,2	10,9	11,7	10,4
Muži	14,1	12,2	10,5	7,9	5,6	5,7	9,0	8,6	10,1	11,1	10,1
Ženy	14,7	11,8	12,3	10,7	8,3	7,6	9,8	10,0	11,9	12,3	10,8

Zdroj: ÚPSVAR, 2003-2013

Vyššia miera evidovanej nezamestnanosti bola takmer počas celého obdobia v prípade ženskej populácie. V roku 2013 dosiahla úroveň 10,8 %. Najvyššiu úroveň dosiahla v roku 2003 (14,7 %). Najväčší počet nezamestnaných obyvateľov pripadal na skupinu vo veku od 35-49 a riziková skupinu nad 50 rokov. V tejto skupine podiel neustále narastá. K znižovaniu podielu dochádza v prípade skupiny od 15 do 24 rokov, kedy do roku 2013 klesol podiel na 17 %.

Počet uchádzačov o zamestnanie podľa veku v %

Okr. Zvolen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
15-24	22	17	17	17	15	15	16	15	14	19	17
25-34	25	24	24	24	24	24	26	26	26	26	25
35-49	34	37	36	36	34	34	32	32	32	31	32
50 a viac	20	22	23	24	27	27	26	27	27	24	26

Zdroj: 20.6.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj a štruktúru nezamestnaných podľa veku v obci. Najviac obyvateľov bolo vo vekovej skupine od 30 do 40 rokov.

Nezamestnaní podľa veku v obci

Ukazovateľ/Roky	2009	2010	2011	2012	2013
15-18		2	3	2	2
19-24	8		8	7	8
25-29	5		4	6	5
30-34	4		5	5	7
35-39	8		9	7	9

40-44	2	2	4	5	6
45-49	3	3	2	4	5
50-54	2	2	3	2	2
55-59	2	2	4	2	2

Významným ukazovateľom na trhu práce je doba evidencie nezamestnaných obyvateľov. Dve najväčšie skupiny tvorili nezamestnaní s dĺžkou evidencie od 4 do 6 mesiacov a v skupine nad 12 mesiacov. Z nej je najpočetnejšou skupinou skupina nezamestnaných nad 48 mesiacov.

Počet uchádzačov o zamestnanie podľa veku v %												
	do 3	4 - 6	7 - 9	10 - 12	nad 12	13 - 18	19 - 24	25 - 30	31 - 36	37 - 42	43 - 48	nad 48
2003	31	16	10	6	37	11	6	5	4	3	2	6
2004	25	14	8	7	46	12	6	7	4	4	4	9
2005	23	16	8	5	48	9	7	6	4	5	3	14
2006	24	12	7	6	50	9	5	5	4	4	3	19
2007	22	17	7	6	48	9	7	5	3	3	3	18
2008	27	17	7	5	43	8	5	4	4	3	2	18
2009	21	21	13	10	35	10	3	3	2	2	2	13
2010	21	16	9	8	45	12	9	5	2	2	2	14
2011	22	18	10	9	40	9	7	5	4	3	1	12
2012	18	17	11	8	46	13	8	4	3	3	3	12
2013	16	17	12	10	45	10	7	6	4	2	2	13

Zdroj: ÚPSVAR, 2003-2013

Negatívom je zvyšovanie počtu obyvateľov práve dlhodobo nezamestnaných nad 24 mesiacov, ktorí strácajú pracovné návyky.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj nezamestnanosti podľa vzdelanostnej štruktúry uchádzačov. Najväčšou skupinou je skupina obyvateľov s nižším stredným vzdelaním a úplným stredným odborným vzdelaním.

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných v %											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zákl. a bez vzdel.	28	21	27	33	37	37	31	22	18	20	25
Nižšie stredné	38	44	41	37	36	39	34	36	41	43	36
Úplné stredné	31	30	29	28	24	20	32	35	34	32	33
Vysokoškolské	3	4	4	2	3	3	3	7	7	5	6

Zdroj: 20.6.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Obyvatelia so základným vzdelaním sa podieľali na nezamestnanosti 25 %. Z hľadiska typu boli najviac zastúpení nezamestnaní, ktorí sú už dlhodobo nezamestnaní. Pomerne veľkú skupinu tvoria aj absolventi stredných a vysokých škôl.

Uchádzači o zamestnanie podľa typu											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A	3,4	3,6	3,7	3,4	2,9	2,6	2,6	2,6	2,9	1,7	2,6
B	6,9	6,9	7,0	6,0	5,8	7,5	8,4	8,5	7,8	7,1	8,6
C	0,4	0,3	0,4	0,6	0,6	0,8	0,2	0,3	0,2	0,4	0,3
D	37,0	40,9	42,0	42,9	47,9	43,0	34,6	45,3	40,5	46,2	45,2

A Počet uchádzačov o zamestnanie so ZP

B Počet uchádzačov o zamestnanie - absolventi

C Počet uchádzačov o zamestnanie - mladiství

D Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov o zamestnanie

Zdroj: ÚPSVAR, 2003-2013

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania

poradenstva, prispôsobovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR vo Zvolene, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (APTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov APTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Štruktúra zamestnanosti

Reštrukturalizácia ekonomiky od konca osemdesiatych rokov mala významný dopad aj na zamestnanosť obyvateľstva v obci. Zmeny sa dotkli predovšetkým väčšiny priemyselných odvetví. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pracujúcich podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva. Najväčšie zastúpenie majú v regióne priemyselné odvetvia, obchod, doprava a verejná správa. Silne zastúpené je aj školstvo. Od roku 2003 sa podiel priemyslu na zamestnaní mierne znížil (16 %). Najvýraznejší pokles nastal v prípade priemyselnej výroby, zdravotníctva, poľnohospodárstva a lesníctva.

Štruktúra zamestnanosti podľa odvetvovej klasifikácie v %	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Okres Zvolen											
Poľn., poľov. a les.....	6	5	4	3	2	2	2	2	1	2	2
Priem. spolu (okrem stav.)	21	21	20	16	16	16	15	15	17	16	16
Priemyselná výroba	17	17	16	13	13	13	11	12	13	13	13
Stavebníctvo	6	5	6	5	5	6	9	14	10	7	7
Veľkoobchod a maloobchod...	7	8	8	7	8	9	8	11	18	16	16
Hotely a reštaurácie	0	0	1	1	1	1	0	0	4	1	1
Doprava, sklad., pošty a tel.	18	18	17	15	14	16	14	16	17	17	17
Finančné sprostredkovanie	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2
Neh., prenájom a obch. činnosti	5	6	5	5	5	5	6	4	4	5	4
Ver. správa a obr., pov. soc...	6	6	7	21	21	20	13	13	8	7	12
Školstvo	16	16	15	13	12	12	19	19	14	15	15
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	10	10	12	9	10	10	10	4	6	10	7
Ostatné spoločenské,	2	3	3	3	2	2	2	2	1	2	1

Zdroj: 20.6.2012, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

V obci sú obyvatelia zamestnaní hlavne v malých výrobných rodinných prevádzkach a v službách. Vzhľadom na veľkosť obce je pracovný trh obmedzený.

2.8. BÝVANIE

Prevládajúcou funkciou obce Sása je bývanie a poľnohospodárska výroba. Pôvodná zástavba obce Sása vznikala ako hromadná dedina. Nachádza sa tu individuálna bytová výstavba a v malej miere hromadná bytová výstavba. Obec sa sústreďuje na individuálnu výstavbu, čiže na výstavbu rodinných domov. V súčasnosti je v obci vytvorená nová lokalita na výstavbu rodinných domov. Ukazovatele úrovne bývania a vybavenosti boli nasledovné: na jeden byt v obci v priemere pripadalo 3,8 osôb, pričom na jednu osobu pripadlo v priemere 19,2 m², priemerná obytná plocha bytu je 62,6 m². Intenzita novej bytovej výstavby sa zvýšila začiatkom tohto desaťročia, v súčasnosti stagnuje z dôvodu, že obec nemá k dispozícii plochy vhodné na výstavbu rodinných domov. V budúcnosti je možné predpokladať oživenie dopytu po nových bytoch v súvislosti so súčasným trendom sťahovania obyvateľov miest do okolitých vidieckych obcí. Naplnenie potenciálu obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od rozvojovej politiky obce (program hospodárskeho a sociálneho rozvoja), udržania a zlepšenia kvality života v obci, od situácie na trhu práce, spektra poskytovaných služieb, kvality dopravného spojenia a ďalších faktorov. Stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne dobrý a vyhovujúci. Vybavenie bytov patrí popri veku a veľkosti bytového fondu k hlavným charakteristikám celkovej kvality bytov. Technická vybavenosť bytov sa v poslednom období podstatne zlepšila (ÚPO Sása, 2014, s.27).

Obývané byty a domy (2011)

	byty		
	spolu	v rodinnom dome	domy
Obec Sása	307	274	234
Lomno	21	13	8
Podskalka	9	9	9
Sása	277	252	217

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet neobývaných bytov podľa dôvodu neobývanosti. Najviac bytov bolo trvalo neobývaných z dôvodu nespôsobilosti na bývanie a to 29.

Neobývané byty podľa dôvodu neobývanosti (2011)				
zmena vlastníctva	rekreácia	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	s nezistenou obývanosťou
6	16	29	21	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Z hľadiska vlastníctva boli najpočetnejšou skupinou byty v osobnom vlastníctve v rodinných domoch (243). Iná forma vlastníctva bola zastúpená 24 bytmi. V bytovom dome je evidovaných 35 bytov v osobnom vlastníctve.

Byty podľa formy vlastníctva (2011)				
vlastné v obytn. domoch	byty vo vlast. v rodinn. domoch	obecné byty	družstevné byty	iné
35	243	0	1	24

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Veľkostná kategorizácia bytov

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru bytov podľa podlahovej plochy. Najviac bytov v obci Sása disponuje plochou od 81 do 122 m². Pomerne početne sú zastúpené aj byty s plochou viac ako 120 m² v počte 72.

Byty podľa celkovej podlahovej plochy				
Byty spolu	- 40 m ²	40 - 80 m ²	81 - 120 m ²	120+ m ²
RD	17	63	122	72
BD	10	14	2	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Z hľadiska počtu obytných miestností sú v obci najviac zastúpené byty s 3 bytmi a 5+ obytnými miestnosťami. Druhou najväčšou skupinou sú 4 izbové byty. Byty so 4 obytnými miestnosťami sú zastúpené v počte 65.

Byty podľa počtu obytných miestností				
1	2	3	4	5+
27	60	100	65	55

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Vybavenosť bytov a iné charakteristiky

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností. Až 245 bytov v roku 2011 bolo napojených na spoločný zdroj pitnej vody. Vlastný zdroj pitnej vody mali 4 domácnosti. Bez vodovodu bolo 19 bytov.

Byty podľa zásobovania vodou RD				
v byte - spoločný zdroj	v byte - vlastný zdroj	mimo bytu	bez vodovodu	
245	4	5	11	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Byty podľa zásobovania vodou BD				
v byte - spoločný zdroj	v byte - vlastný zdroj	mimo bytu	bez vodovodu	
17	0	0	8	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Ďalšiu vybavenosť bytov/domácností, prezentuje nasledujúca tabuľka. Celkovo bolo v roku 2011 pripojených do siete internet 134 bytov, a pevnou linkou disponovalo 112 bytov. Mobilným telefónom bolo vybavených 253 domácností.

Vybavenosť bytov a domácností v obci RD

podľa vybavenosti domácností			podľa pripojenia		
mobilný telefón	PC/notebook	osobné auto	na pevnú tel. linku	na internet	
229	140	154	107	127	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Vybavenosť bytov a domácností v obci BD

podľa vybavenosti domácností			podľa pripojenia		
mobilný telefón	PC/notebook	osobné auto	na pevnú tel. linku	na internet	
24	7	8	5	7	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Najviac bytov v obci Sása je v súčasnosti vykurovaných prostredníctvom ústredného lokálneho kúrenia. Tento typ vykurovania je využívaný pri rodinných domoch. Iný typ vykurovanie využíva cca. 106 bytov.

Obývané byty podľa typu kúrenia

ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia	
12	169	106	6	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

V súvislosti s využívaným zdrojom energie je najväčší počet bytov zastúpených pevným palivom – 195 bytov. Elektrickú energiu na vykurovanie využíva 16 bytov.

Obývané byty podľa zdrojov energie

plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny
79	16	0	195	1	7

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Staré hlinené obydlia, ktoré boli pre osídlenie typické, začali v prvej tretine 19. storočia nahrádzať murované domy z kameňa, neskôr z kvádrov a tehál. Domy sú prevažne prízemné, majú pozdĺžny dispozičný charakter, ktorý vychádza z pôvodnej trojpriestorovej dispozície tradičného roľníckeho domu, ukončené hospodárskymi časťami. Zástavba bola kompaktná, do dvora sa vchádzalo veľkou bránou, ktorý bol vymedzený obytnou časťou, hospodárskymi budovami a na protíľahlej strane zvyčajne bolo humno a sýpka. Druhé riešenie predstavujú dva domy so spoločnou bránou a spoločným dvorom.

Základným zámerom obce v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerňovaní a zosúladiení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov. Vychádzať je nutné pri tom zo schváleného Programu rozvoja bývania, Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR vydaných Smerníc na poskytovanie dotácií na obstaranie nájomných bytov, na odstraňovanie systémových porúch bytových domov, zo schváleného zákona NR SR č. 607/2003 o Štátnom fonde rozvoja bývania, v znení neskorších úprav a k nemu schválených predpisov. Súčasťou obytných štruktúr je aj občianska vybavenosť, väčšinou jestvujúca. V návrhu sa predpokladá budovanie nových zariadení občianskej vybavenosti. V súvislosti s návrhom novej zástavby sa nepredpokladajú žiadne veľkoplošné asanácie. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE

V obci sa odporúča rozvíjať výroba a služby hlavne v týchto smeroch:

- rozvoj malých podnikov

- rozvoj cestovného ruchu a turizmu
- rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod)

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru podnikateľských osôb – fyzické osoby podľa právnej formy. Najväčší počet je zastúpený živnostenskými podnikaniami. Do roku 2013 mierne stúpol ich počet na 48 osôb. Slobodné povolania boli zastúpené v počte 3.

Fyzické osoby - podnikatelia											
o. Sása	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Fyz. osoby – podnik.	45	39	48	46	51	50	51	54	53	46	48
Živnostníci	43	37	46	42	47	46	46	49	48	41	42
Slobodné povolania	0	0	0	1	1	1	2	2	2	2	3
Samost. hosp. roľníci	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Celkovo je v obci činných 18 právnických osôb. Z celkového počtu bolo 8 ziskových a 10 neziskových subjektov.

Právnické osoby v obci											
o. Sása	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby spolu	12	16	16	16	15	17	17	16	17	17	18
Práv. osoby ziskové	6	8	8	8	7	9	9	8	8	8	8
Práv. osoby neziskové	6	8	8	8	8	8	8	8	9	9	10

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

V obidvoch skupinách došlo v sledovanom období k nárastu subjektov. Uvedené súvisí so samotným rozvojom obce a skvalitňovaním pokrytia občianskej vybavenosti.

Obecné lesy s.r.o.

Obecné lesy s.r.o. Sása boli založené Obcou Sása ako Správa obecných lesov p.o. - príspevková organizácia obce, za účelom obhospodarovania lesných plôch a pozemkov Obce Sása, taktiež ako aj poľovného revíru Obce Sása. Príspevková organizácia Správa obecných lesov bola založená v roku 1995. V roku 2007 sa spoločnosť na podnet zákona o lesoch 326/2005 Z.z. v neskorších zneniach a predpisoch sa transformovala, a teda došlo k zmene štruktúry spoločnosti a zmene vnútorných právnych predpisov, na spoločnosť s ručeným obmedzeným. V súčasnej dobe už transformovaná spoločnosť Obecné lesy s.r.o. Sása obhospodaruje vo svojej réžii poľovný revír o výmere 2087 ha. Hranicu revíru tvorí hranica katastra obce Sása. Lesy sú zastúpené na výmere 900ha. Ostatnú plochu revíru tvoria lúky, pasienky a polia. Súčasťou poľovného revíru sú lokality Hlina, Markéšová, Lomné, Štetka, Kováčov Jarok, Bariny, Pod Sklienkou. V poľovnom revíre ktorý dostal príznačný názov "Tri vrchy Sása" môžeme vidieť rozmanitú zver, prevažne zver raticovú (srnec, jeleň, divák) ale aj zver pernatú (bažant poľný). Poľovný revír " Tri vrchy Sása" obhospodaruje Obecné lesy s.r.o. ([http://www.lesysasa.sk/vseobecne-informacie-.phtml?id3=64029, 10.2.2014](http://www.lesysasa.sk/vseobecne-informacie-.phtml?id3=64029,10.2.2014)).

Rozdelenie subjektov podľa hlavnej ekonomickej činnosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry živnostníkov v regióne podľa zamerania ekonomickej činnosti. Najviac subjektov je činných v oblasti stavebníctva, obchodu a obchodných činností. Pomerne vysoké % je orientovaných na dopravu a priemyselnú výrobu. V priebehu sledovaného obdobia narastá aj počet živnostníkov zameraných na stavebníctvo.

Živnostníci podľa vybraných ekonomických činností v %											
Okres Zvolen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pôdohospodárstvo, rybolov	1	1	2	3	3	4	3	3	4	4	4
Priemysel spolu	14	13	12	14	14	14	10	10	10	9	9
z toho priemysel. výroba	14	13	12	14	14	13	10	10	10	9	9
Stavebníctvo	9	10	10	11	13	14	16	16	16	15	15
Obchod	44	43	43	42	40	38	36	34	33	33	31
Hotely, reštaurácie	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Dopr., sklad., pošty a tel.	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	6
Finančné sprostredkovanie	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2

Nehnut. prená., obch. činn.	15	16	16	14	14	14	17	19	20	21	22
Školstvo	1	1	2	1	1	2	2	2	2	2	2
Zdravot. sociálna pomoc	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatné	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6	5

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Z pohľadu právnických osôb je najviac subjektov v okrese činných v oblasti obchodu, nehnuteľností a obchodných činností a priemysle. Pomerne silo sú zastúpené aj subjekty v oblasti stavebníctva.

Podniky podľa ekonomických činností (OKEČ, NACE)											
Okres Zvolen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pôdohospodárstvo, rybolov	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Priemysel spolu	15	13	13	12	12	11	9	9	9	9	9
z toho priemysel. výroba	15	13	12	11	11	10	8	8	8	8	8
Stavebníctvo	7	7	7	7	8	8	9	9	9	9	8
Obchod	44	45	43	42	39	37	36	34	32	32	32
Hotely, reštaurácie	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Doprava, skladovanie,	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4
Finančné sprostredkovanie	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
Nehnutelnosti prenájom...	18	20	20	20	22	23	26	28	29	30	30
Školstvo	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Zdravotníctvo soc. pomoc	1	1	3	4	4	4	5	5	5	5	5
Ostatné	3	3	2	2	2	2	2	3	3	3	3

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Výroba

Plochy priemyselnej výroby sa v obci nenachádzajú. Výrobné plochy sú reprezentované hospodárskym dvorom poľnohospodárskeho družstva na severovýchodnom okraji obce. Na juhozápadnom okraji katastrálneho územia na hranici s obcou Pliešovce bola Leteckým stavebným úradom rozšírená funkcia o účely prevádzkovania drevárskej výroby, skladovania drevnej hmoty a manipulácie s drevnou hmotou. Priemyselná výroba obci je zastúpená lomom na ťažbu kameňa, v súčasnosti je ťažba pozastavená. Iné priemyselné prevádzky sa na území obce nenachádzajú. Na území obce Sása pôsobí niekoľko drobných prevádzok. Jedná sa o malé prevádzky a sklady prevažne s počtom zamestnancov do 20 ľudí, orientujúce sa na drevospracujúci priemysel, drevovýrobu, nábytkársku výrobu. Najvýznamnejšie postavenie z hľadiska priemyselnej výroby mal Geotrans Lomy s.r.o. – ťažba andezitu, avšak v súčasnosti táto firma je v útlme a ťažba je pozastavená. V rámci návrhového obdobia uvažujeme s pokračovaním ťažby ako s významným miestom zamestnania v obci (ÚPO Sása, 2014, s.46).

Pol'nohospodárska výroba

Z hľadiska poľnohospodárskeho pôdneho fondu a poľnohospodárskej výroby patrí riešené územie do administratívnej jednotky Sása, ktorá je začlenená do okresu Zvolen, kraj Banskobystrický. Celková výmera poľnohospodárskej pôdy je 1302,7 ha, z čoho orná pôda zaberá 745,6 ha. Najväčšie zastúpenie majú orná pôda – 745,6 a trvalé trávnaté porasty – 540,0 ha. Celkový podiel poľnohospodárskej pôdy na celkovej výmere sa znižuje. Podiel na celkovej výmere má poľnohospodárska pôda 52,80 %.

Výmera poľnohospodárskej pôdy v obci Sása											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
% z celkovej výmery	58,11	58,11	58,01	58,01	58,00	58,00	58,00	58,02	57,89	52,82	52,80
Pol'nohosp. pôda - spolu	1433,6	1433,6	1431,2	1431,2	1431	1431	1430,9	1431,5	1428,2	1303,2	1302,7
- orná pôda	687,9	687,6	687,5	687,5	687,4	687,4	746,8	746,1	745,6	745,6	745,6
- záhrada	17,7	17,9	17,9	17,9	17,9	17,9	17,7	17,6	17,6	17,2	17,1
- trvalý trávny porast	728,0	728,0	725,7	725,7	725,7	725,7	666,3	667,9	664,9	540,4	540,0

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

V obci sa nachádza areál poľnohospodárskeho družstva. Výrobný areál poľnohospodárskeho družstva tvorí kompaktný celok, ktorý nie je v plnom rozsahu využívaný. Jedná sa o hospodársky dvor poľnohospodárskeho družstva Dobrá Niva, kde je sústredená živočíšna výroba a dielne a garáže poľnohospodárskej techniky. Ochranné pásmo družstva je určené na 100 m od oplotenia areálu. V hospodárskom dvore sa v súčasnosti chová 770 kusov dojnic. Nepredpokladá sa nárast chovu

hovädzieho dobytku. V HD Sása sú chované len dojnice na produkciu mlieku. Dojnice sú ustajnené v jestvujúcich objektoch družstva. Pre realizáciu všetkých rozvojových zámerov družstva sú v rámci jestvujúceho areálu dostatočné disponibilné kapacity (ÚPO Sása, 2014, s.46).

Rastlinná výroba

Rastlinná výroba v regióne je zameraná na produkciu obilnín a viacročných krmovín. Produkcia zemiakov v priebehu časového obdobia výrazne klesla. V roku 2013 činila produkcia len 112 ton.

Produkcia vybraných poľnohospodárskych plodín (t) podľa územie, druh plodiny a rok											
Okres Zvolen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zrniny	16 396	25 210	20 617	17 102	16 677	22 912	15 843	10 564	15 811	18 402	12 869
Obilniny	16 386	25 048	20 515	17 037	16 592	22 875	15 824	10 531	15 809	18 398	12 862
Olejníny	1 276	3 557	2 668	1 952	3 141	4 154	3 106	3 252	2 501	2 794	2 029
Zemiaky	708	383	626	581	511	547	372	44	349	173	112
Viacročné krmoviny	4 331	5 290	5 241	4 772	5 503	10 797	6 650	8 581	5 899	6 588	7 082

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Nasledujúca tabuľka prezentuje hektárovú úrodu v regióne. Najvyššiu hektárovú úrodu majú zemiaky, aj keď ich celková produkcia výrazne klesla.

Hektárová úroda podľa hospodárske rastliny											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zrniny spolu	2,96	4,16	3,01	3,23	3,39	4,50	3,58	2,49	3,33	3,79	2,91
Obilniny	2,96	4,18	3,87	3,26	3,40	4,52	3,61	2,53	3,44	3,82	2,93
Olejníny	1,16	2,98	2,03	1,87	2,52	2,50	1,83	2,35	1,91	2,02	1,92
Zemiaky	14,12	6,89	9,48	8,72	11,05	14,20	9,98	1,08	13,52	13,94	9,36
Viacročné krmo.	3,25	5,70	5,16	3,32	3,41	6,20	3,84	4,48	2,97	3,05	3,14

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Živočišná výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru a počty hospodárskych zvierat v okrese Zvolen. Z hľadiska živočišnej výroby sa okres zameriava hlavne na chov hydiny, ošípaných a hovädzieho dobytku.

Stav hospodárskych zvierat											
Okres Zvolen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hovädzí dobytok	9 697	9 509	8 358	7 465	7 173	7 194	7 159	6 791	7 025	9 697	9 509
Ošípané	25 557	15 091	14 840	8 835	3 008	2 168	1 688	1 613	1 250	25 557	15 091
Ovce a barany	7 595	7 943	7 510	6 820	7 149	8 510	9 743	11 199	9 810	7 595	7 943
Kozy a capy	1 024	997	958	882	927	881	838	840	826	1 024	997
Kone	105	101	126	110	116	156	119	99	118	105	101
Hydina	299 524	447 532	220 064	336 852	20 119	132 799	248 048	20 187	245 003	299 524	447 532

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Od roku 2003 došlo v regióne k nárastu počtu kusov oviec a baranov. Hovädzí dobytok bol do určitej miery redukovaný. K výraznému nárastu došlo v prípade hydiny. Nasledujúca tabuľka prezentuje intenzitu chovu v okrese.

Intenzita chovu hospodárskych zvierat											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hov. dob. (na 100 ha poľ. p.)	37,8	42,3	37,9	33,3	34,3	34,6	34,5	33,4	33,4	34,2	33,9
Kravy (na 100 ha poľ. p.)	17,3	18,7	17	14,5	16	15,8	15,7	14,3	14,5	13,3	13,1
Ovce (na 100 ha poľ. p.)	29,6	35,3	34	30,4	34,2	40,9	46,9	57,6	46,6	45,6	46,9
Ošípané (na 100 ha or. pôdy)	255,4	145	143,2	84,2	29,6	21	16,5	16	12,3	12,6	12,2
Hydina (na 100 ha ornej pôdy)	2993,1	4299,2	2123,3	3210,9	197,1	1287,5	2431,1	199,7	2411	2940,5	667,1
Sliepky (na 100 ha ornej pôdy)	934,4	922,7	179,8	177,7	182,6	161,1	162,8	165,1	163,4	159,7	158,8

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Komerčné služby

Základnú sieť maloobchodných predajní v obci tvoria : COOP – Jednota, 1x súkr. prevádzka predajne potravín, Agropredaj, cukráreň. Z nepotravinárskych predajní sú to predaj výpočtovej techniky, predaj rezných nástrojov a náradia, poľovnícke oblečenie, TRIDO – brány (ÚPO Sása, 2014, s.43).

2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území. V obci sa nachádza materská škola.

Materská škola

Obec je zriaďovateľom jednej materskej školy. Materskú školu navštevuje 31 detí.

Interiér MŠ tvoria 2 triedy, 2 umývárne a WC, 1 šatňa pre rodičov a deti, riaditeľňa, 1 jedáleň, kuchyňa a skladové priestory pre SJ. Deti v popoludňajších hodinách oddychujú v triedach, kde sa denne rozkladajú detské ležadlá. V školskom roku 2011/2012 sa podarilo v spolupráci s rodičmi a zriaďovateľom, Obcou Sása, uskutočniť úplnú rekonštrukciu jednej detskej umývárky, ktorá spĺňa hygienické, bezpečnostné a estetické normy. Edukačný proces - prebieha v účelových priestoroch, ktoré sú dostatočne veľké pre hry a pohyb detí. Deti a pedagogickí zamestnanci majú k dispozícii dostatočné množstvo hračiek, učebných pomôcok, odbornej a detskej literatúry, digitálnu technológiu a telovýchovné náradie a náčinie. Krúžkové činnosti – oboznamovanie s Aj a tanečný krúžok sa uskutočňovali v I. triede, na základe informatívneho súhlasu rodičov a pod vedením lektoriek, spĺňajúcich kvalifikačné predpoklady. Exteriér MŠ tvorí rozľahlá záhrada s bohatou zeleňou, ihličnatých a listnatých stromov a náčiním pre hry detí. Sú v nej zriadené: detský drevený altánok, jedno minihrisko – drevená zostava, ktorú tvorí domček, pohyblivý mostík, šmýkačka, drevené schodíky, rebrík, horolezecká stena, jedno pieskovisko, laminátová šmýkačka, preliezky železnej konštrukcie, lavičky na oddych, drevený vláčik. Ostatná časť záhrady je zatravnená, realizujeme v nej rôzne športové a pohybové aktivity, ako aj zimné športy. Školská záhrada je pravidelne kosená a upravovaná kvetinovými výzdobami zamestnancami obecného úradu (Správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, 2013, s.13).

Základné školstvo

Základná škola sa v obci Sása nenachádza. Žiaci navštevujú základnú školu v obci Pliešovce.

Trendy

Transformácia základného školstva si vyžaduje zmenu filozofie vzdelávania z direktívneho na tvorivo-humánne, musí sa zamerať na osobnosť žiaka a na celkový rozvoj jeho osobnosti. Preto je tak dôležitá kurikulárna transformácia, to znamená konštruktívna zmena v učebných plánoch a osnovách. Treba sa zamerať sa na to, čo je pre žiaka dôležité, netrvať na encyklopedických vedomostiach a memorizácii, ale sústrediť sa na to, aby žiak pracoval tvorivo, aby si vedel hľadať a dokázal nájsť informácie, ktoré potrebuje a nezaťažoval sa tým, čo nie je dôležité a čo si môže kedykoľvek nájsť na Internete, alebo v knižnici. Diverzifikácia ciest, spôsobov a metód vzdelávania. Je nevyhnutná diverzifikácia ciest, spôsobov a metód vzdelávania. Rodičia musia mať možnosť vybrať si školu, ktorá vyhovuje ich deťom či už je to škola štátna, súkromná, alebo alternatívna, to znamená, že tu musí existovať prostredie slobodnej voľby a právo na výber vzdelávacej cesty, musí existovať konkurenčné prostredie, ktoré bude hnacou silou pokroku.

Prognóza cieľovej skupiny

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3
1-4	28	27	27	26	26	25	24	24	23	23	22
0 – priem. Index				0,983	% nárast – 0						-16,1
1-4 priem. Index				0,977	% nárast 1 – 4						-20,5
Abs. nárast											-6
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											3,395
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											2,444

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v najbližších 11 rokoch by mal poklesnúť počet detí do 1 roka o 16,1 % a vo vekovej skupine od 1 – 4 by mal počet klesnúť o 20,5 %. V priemere by mal klesnúť podiel na celkovom počte obyvateľov. Kým v roku 2015 by mal podiel na celkovom počte činiť 3,395 %, do roku 2025 by mal tento podiel klesnúť na 2,444 %. Pokles by nemal byť významný a teda pravdepodobne nebude vytvárať tlak na znižovanie kapacít zariadení poskytujúcich verejné služby pre túto vekovú skupinu.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
5-9	32	30	29	29	28	27	26	25	24	24	23
10-14	41	40	40	39	38	37	37	36	35	34	33
5-9 – pr. Index				0,966	% nárast 5 - 9						-29,0
10-14 pr. Index				0,979	% nárast 10 - 14						-19,5
Abs. nárast											-17
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											7,851
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											5,389

V skupine obyvateľov od 5 do 14 rokov sa predpokladá pokles. V absolútnom vyjadrení by mal počet detí v tomto veku klesnúť o 17. V skupine od 5 do 9 rokov by mal počet detí klesnúť o 29 %. Deti v tomto veku sú spotrebiteľmi služieb predškolského vzdelávania, základného vzdelávania, mimoškolskej záujmovej činnosti a do určitej miery aj zdravotníckych služieb. Celkový podiel na štruktúre by mal ale klesnúť na 5,389 %. Obec v súčasnosti zabezpečuje služby predškolského vzdelávania. Základná škola v obci ne je zriadená. Ak sa doterajší trend zachová, nebude ani v budúcnosti nevyhnutné takéto zariadenia zriaďovať.

2.11. SOCIÁLNA SFÉRA

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálne služby v zmysle zákona NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách z. z. v znení neskorších predpisov.

Sociálna starostlivosť je občanom poskytovaná poskytovaním rôznych sociálnych dávok, ktoré vypláca ÚPSVar vo Zvolene, opatrovateľskú službu občanom na to odkázaným zabezpečuje zo zákona obec. Zariadenia sociálnej starostlivosti sa v obci nenachádzajú. S ohľadom na prognózy demografického vývoja je potrebné v obci uvažovať so zriadením pre seniorov – klub pre seniorov, denný stacionár, resp. ubytovacie zariadenie pre dlhodobý pobyt seniorov a sociálne zariadenia pre seniorov (ÚPO Sása, 2014, s.44). Nasledujúca tabuľka prezentuje kapacitu a dostupnosť sociálnych služieb v okrese Zvolen.

Sociálne zariadenia podľa typ ukazovateľa, rok a územie											
Okres Zvolen	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet zariadení	8	8	7	7	7	9	10	14	12	16	19
Počet miest k 31.12 spolu	389	387	410	407	413	412	418	476	474	466	505
P.m. v domov. dôchodcov	144	182	182	175	172	164	116	115	117	85	128
P.m. v DSS pre pos. dosp.	105	82	84	93	105	126	177	194	194	225	220
P.m. v DSS pre postih. deti	35	35	35	30	26	13	10	11	11	11	11
P.m. v detských domovoch	60	61	82	82	83	82	85	83	86	86	86

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebujú, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Programové vyhlásenie vlády (ďalej len PVV) na roky 2010-2014 z augusta 2010 s hlavným odkazom Občianska zodpovednosť a spolupráca. V sociálnej oblasti sa vláda sústreďuje na podporu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Vláda SR nebude kopírovať sociálno-ekonomický model žiadnej inej

krajiny, ale bude hľadať inšpiráciu v tých krajinách, ktoré dokázali v konkrétnych oblastiach rýchle a dlhodobo udržateľné úspechy. Vláda SR považuje za kľúčové vytvárať podmienky na zvyšovanie kvality života ľudí. Systém sociálnych služieb na Slovensku neprešiel po roku 1990 radikálnou zmenou. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala prevažne na udržanie prevádzky existujúcich pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb, efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znižovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Jediným transformačným prvkom v systéme sociálnych služieb je zrušenie monopolu štátu na ich poskytovanie. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261). Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

- deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
- postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
- prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
- transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
- podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
- individualizácia poskytovania sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
- vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
- legitimizácia kvality sociálnych služieb a formulovaní podmienok, ktoré majú kvalitné služby spĺňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
- rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
- koncepčný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitnom pláne a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v obci (14.6.2012, <http://www.shr.sk/pages/casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf>).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiada a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby, jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom

Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta a primerane 13 jeho individuálnych schopnostiam a možnostiam aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálne technickej vybavenosti, najneskôr do 31. 12. 2013.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným zo základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehľbovanie kvalifikácie.

Prognóza cieľovej skupiny

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
60-64	63	66	69	72	75	78	82	85	89	93	97
65-69	44	43	42	41	40	39	39	38	37	36	35

70-74	57	59	62	65	68	71	73	76	79	82	84
75-79	26	27	29	31	33	35	37	39	41	44	46
80-84	11	10	9	8	7	6	6	5	5	4	4
85-89	9	9	9	9	10	10	10	10	10	10	10
90-94	1	2	2	2	3	4	4	5	6	7	9
95-99	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
100+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60+ – pr. Index	1,031 % nárast – 60+										35,2
Abs. nárast											74
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											22,622
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											27,500

Celkový nárast v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 35,2 %. Celkový podiel obyvateľstva po 60 roku by mal stúpnuť na 27,500 %. V absolútnom vyjadrení by malo ísť o 74 obyvateľov. Pre túto skupinu obyvateľov by mala obec zabezpečiť dostatočnú ponuku sociálnych služieb, ponuku zdravotníckych služieb a bezpečnosť.

2.12. ZDRAVOTNÍCTVO

V obci sa nenachádza zdravotné stredisko ani súkromné ambulancie lekárov - všeobecný lekár pre dospelých, lekár pre deti a dorast, zubný lekár, očný lekár a gynekológ. Obyvatelia využívajú zdravotnícke služby v okresnom meste Zvolen (všeobecní lekári odborní lekári, poliklinika, nemocnica) (ÚPO Sása, 2014, s.44).

Prognóza cieľovej skupiny

Predpokladá sa vyšší dopyt po zdravotníckych službách, nakoľko spotrebiteľmi zdravotníckych služieb sú hlavne deti nižších vekových skupín a prestárlí obyvatelia.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3
1-4	28	27	27	26	26	25	24	24	23	23	22
0 – priem. Index	0,983 % nárast – 0										-16,1
1-4 priem. Index	0,977 % nárast 1 – 4										-20,5
Abs. nárast											-6
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											3,395
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											2,444

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
60-64	63	66	69	72	75	78	82	85	89	93	97
65-69	44	43	42	41	40	39	39	38	37	36	35
70-74	57	59	62	65	68	71	73	76	79	82	84
75-79	26	27	29	31	33	35	37	39	41	44	46
80-84	11	10	9	8	7	6	6	5	5	4	4
85-89	9	9	9	9	10	10	10	10	10	10	10
90-94	1	2	2	2	3	4	4	5	6	7	9
95-99	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
100+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60+ – pr. Index	1,031 % nárast – 60+										35,2
Abs. nárast											74
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											22,622
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											27,500

2.13. ŠPORT

Obec a jej okolie poskytuje široké možnosti športového, rekreačného a kultúrneho využívania nielen pre vlastných obyvateľov, ale hlavne tvorí potenciál rekreácie, hlavne krátkodobej pre obyvateľov okresných miest Zvolen a Krupina, ako aj pre širší región. Priamo v obci je pomerne dostatočne vybudovaná športová infraštruktúra. V obci sa na východnom okraji (pod areálom PD) rozprestiera futbalové ihrisko. Viacúčelové ihrisko bolo vybudované s poskytnutím dotácie Úradu vlády SR v sume 39 832,70 €. Spolufinancovanie obce bolo 9257,18 € pričom podkladové práce stáli 12 840 €, ktoré obec hradila z vlastných zdrojov. Celková hodnota ihriska je 61 929,88 €. Viacúčelové ihrisko s umelou trávou slúži predovšetkým na futbal, nohejbal, tenis a iné loptové hry. Je potrebné dodržiavať uvedený prevádzkový poriadok. V obci je činný Obecný športový klub.

Štatistiky

Najpopulárnejším športom dospelých Európanov je cyklistika, ktorú uprednostňujú Maďari, Slováci, Chorváti, Estónci, Lotyš a Litovčania. Ďalšou obľúbenou športovou disciplínou je beh (Slovinsko – 45 %). Najobľúbenejším tímovým športom je futbal. Na Slovensku patrí medzi najrozšírenejšie športy rýchla chôdza – 47 % a bicyklovanie 22 %. Spomedzi športov deti najviac obľubujú futbal – 16 – 25 %), po ňom nasledujú basketbal, tanec a plávanie – 16 – 19 %). Ak športujú s deťmi aj rodičia, európske deti zvyčajne travia voľný čas cyklistikou (47 % – Slovensko) a hraním hier, ako je naháňačka a schovávačka, ale aj tímovými hrami, napríklad futbalom alebo volejbalom (Slovensko – 47 %) a plávaním (Slovensko – 34 %) (12.6.2012, <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>). Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru pravidelne športujúcich podľa pohlavia. Podporu športu je potrebné cielene smerovať podľa vývoja jednotlivých vekových skupín obyvateľov.

Veková štruktúra pravidelne športujúcich				
	ženy		muži	priemer
15-24	52		45	49
25-39	36		43	40
40-54	39		39	39
55-69	38		36	37
70+	18		48	33

Zdroj: 10.6.2012, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_fact_sk_en.pdf

Ako prezentuje predchádzajúca tabuľka, najsilenejšie skupiny pravidelne športujúcich sú od 15 do 24 a 25 do 39 rokov. Špeciálnu skupinu tvoria muži nad 70 rokov, ktorým je potrebné venovať patričnú pozornosť.

Prognóza cieľovej skupiny

V budúcnosti je potrebné sa zamerať hlavne na potreby vekovej skupiny 30 – 40 rokov, ktorá tvorí pomerne početnú skupinu obyvateľov s dobrou prognózou.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
15-19	54	52	50	48	46	44	42	41	39	38	36
15-19 – pr. Index				0,962	% nárast 15-19						-32,3
Abs. nárast											-17
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											5,739
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											3,496

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
20-24	57	56	55	54	53	52	51	50	48	47	46
25-29	74	77	78	80	82	84	86	88	90	92	94
20-24 - pr. Index				0,979	% nárast – 20-24						-19,2
25-29 - pr. Index				1,024	% nárast 25 – 29						26,8
Abs. nárast											9
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											14,058
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											13,487

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
30-34	62	60	58	56	54	52	50	48	46	44	43
35-39	78	77	76	75	73	72	71	70	69	68	68
40-44	88	90	93	95	98	100	103	106	109	112	115
30-34 - pr. Index				0,963	% nárast – 30-34						-31,3
35-39 - pr. Index				0,986	% nárast – 35-39						-13,2
40-44 - pr. Index				1,028	% nárast 40 – 44						31,2
Abs. nárast											-2
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											24,342
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											21,668

2.14. KULTÚRA

V obci nie je dostatočne budovaná kultúrna infraštruktúra. V obci je potrebné vybudovať nový kultúrny dom. Na uskutočňovanie kultúrnych podujatí slúži vonkajší upravený areál pred obecným úradom.

Obec každoročne organizuje veľký počet menších, prípadne väčších kultúrnych podujatí.

Kultúrne pamiatky

Obec Sása z pamiatkového hľadiska nie je zaujímavá. V obci sa nachádza národná kultúrna pamiatka zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu – kostol sv. Kataríny Alexandrijskej s opevnením. Z ostatných budov architektonickú hodnotu vykazuje budova Obecného úradu a niekoľko pôvodných roľníckych domov na ulici Slobody, Školskej a Lesníckej. Vyššiu hodnotu vykazuje urbanistické usporiadanie s centrálnym priestorom s parkom a domami postavenými v uličnej zástavbe prevažne so štítami orientovanými do ulice a veľkými bránami, čím je vytvorená kompaktná zástavba (ÚPO Sása, 2014, s.34).

Štatistiky

Celkové využívanie klasických kultúrnych statkov monitoring meria frekvenciami návštev a nákupov počas roka. Z hľadiska využívania kultúrnych hodnôt sú na prvých dvoch miestach literatúra a film. Knihu si raz za mesiac kúpilo vo všetkých sledovaných rokoch 7,8 % obyvateľov, raz za pol roka temer 30 % obyvateľov a raz za rok viac ako 40 % obyvateľov. Návštevnosť filmových predstavení býva vyrovnaná; mierne vzrastá. Výsledky monitorovania poukazujú aj na dlhodobu vyrovnaný záujem o divadelné predstavenia. Počet pravidelných návštevníkov, ktorí navštevujú divadlo raz za mesiac, ale aj počet tých, ktorí navštívili divadlo raz za pol roka, je dlhodobu stabilný. Systematicky rastie návštevnosť koncertov vážnej a populárnej hudby. Existuje aj málopočetná skupina pravidelných návštevníkov (3 - 4 % respondentov), ktorí navštevujú koncerty každý mesiac. Pritom sa dlhodobu zvyšuje počet tých, ktorí navštívili koncert raz za pol roka alebo jedenkrát za rok. Je to zrejme vyvolané rastúcim záujmom o koncerty populárnej a alternatívnej hudby. Segment prezentovania zbierok a ochrany kultúrneho dedičstva v monitoringoch reprezentujú výtvarné a iné umenia, ľudové a tradičné umenie a múzejníctvo. V tomto segmente u nás prevažujú príležitostné a sezónne formy spotreby, ktoré možno v monitoringu posudzovať len množstvom návštev za rok. Návšteva folklórnych podujatí a múzeí je okrem toho pre väčšinu našich občanov charakteristickou dovolenkovou kultúrnou aktivitou, ktorá priamo súvisí s dynamikou cestovného ruchu (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

Trendy

Komplex opatrení na podporu súkromnej voľby domácností by mal v budúcnosti:

- stimulovať lepšie „previazanie“ súkromných výdavkov domácností s verejnými zdrojmi podpory kultúry. Určitá časť tejto podpory kultúrnych zariadení ponúkajúca svoje aktivity pre verejnosť musí byť variabilná, závislá od toho, či vyvolala odozvu, ktorá sa prejavuje vo veľkosti návštevnosti ap. Akými metódami to prepočítať je iná otázka: či u divadiel napr. podľa počtu obsadenosti ponúkaných miest, počtu repríz ap. Pokračovať by sa malo sofistikovanejšie s experimentom „kultúrnych poukazov“
- zefektívniť systém dlhodobiejšieho viazania subjektu stimulovaného trhového dopytu (cieľových skupín súčasných i budúcich „spotrebiteľov“ kultúry so stimulovanou trhovou ponukou kultúrnych inštitúcií
- rozšíriť systém permanentiek
- rozšíriť systém kultúrnych poukazov aj pre zamestnancov súkromných a verejných inštitúcií (a dotáciami ich kryť zo sociálneho fondu a u firiem aj z iných zdrojov)
- uplatňovať bonusové body na cenu vstupenky, za ktoré návštevník po určitom počte dostane bezplatnú (alebo výrazne zľavnenú) vstupenku
- last minute zľavy na očakávanú nevyužitú ponuku
- zaviesť výrazne diferencované ceny na dopoludňajšie a popoludňajšie predstavenia (s prioritou pre dôchodcov a deti aj so sprievodom)
- zlepšiť využívanie stykov s podnikovým svetom ekonomiky pri podpore ich firemnej identity aj návštevou kultúrnych zariadení
- podporiť „umelecké školenie“ detí mimo školy ako budúcich aktívnych subjektov trhového dopytu zavedením odpočítateľnej položky z daňového základu domácnosti za tieto výdavky
- radikálne zlepšiť celý systém marketingu verejných kultúrnych inštitúcií (vo väzbe na odporúčanie č. 1 a č. 3)
- radikálne zlepšiť strategický manažment kultúrnych inštitúcií (v prepojení na prognózovanie ich vývoja, na manažment rizika podmienok ich ekonomického vývoja atď.)
- významne zlepšiť systém školskej a mimoškolskej výchovy mládeže ku kultúre (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

Prognóza cieľovej skupiny

V budúcnosti je potrebné smerovať ponuku kultúrnych statkov hlavne na externých užívateľov. Predpokladá sa pokles v oboch skupinách najväčších užívateľov.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
20-24	57	56	55	54	53	52	51	50	48	47	46
25-29	74	77	78	80	82	84	86	88	90	92	94
20-24 - pr. Index				0,979	% nárast – 20-24						-19,2
25-29 - pr. Index				1,024	% nárast 25 – 29						26,8
Abs. nárast											9
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											14,058
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											13,487

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
45-49	82	89	97	102	105	108	115	120	126	131	136
50-54	49	47	45	43	41	40	38	36	35	33	32
55-59	74	76	79	82	84	87	90	93	96	100	103
45-49 – pr. Index				1,051	% nárast - 45-49						64,7
50-54 - pr. Index				0,956	% nárast - 50-54						-35,9
55-59 - pr. Index				1,034	% nárast - 55-59						39,7
Abs. nárast											65
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											21,993
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											26,015

2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA

Ranč Bezekov laz - jedná je zariadenie prechodného ubytovania – LUNA s.r.o. pod názvom ranč Bezekov Laz s počtom 24 lôžok -. nachádzajúci sa cca 3 km východne od centra obce. Zariadenie neposkytuje štandardné stravovacie služby, len ubytovaným hosťom na základe vyžiadania. Zariadenia sa orientuje na agroturistiku orientovanú na chov koní a jazdectvo, usporadúvajú sa letné tábory pre deti orientované na jazdectvo, poznávanie prírody (ÚPO Sása, 2014, s.45).

2.16. STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY

Priamo v obci sa stravovacie zariadenie nenachádza.

2.17. CESTOVNÝ RUCH

Plochy rekreácie v súčasnosti zastupuje agroturistický areál – Ranč Bezekov Laz, s chovom koní a možnosťou ubytovania. Ranč organizuje letné detské tábory orientované na jazdectvo, starostlivosť o zvieratá, prírodu. V návrhu je plocha ranča akceptovaná s možnosťou výstavby krytej jazdiarne, bazéna a wellnes pre ubytovaných a exteriérových plôch pre jazdecké aktivity. Druhú skupinu rekreácie tvorí lokalita Podskalka. Odliv trvalo žijúceho obyvateľstva (hlavne za prácou) spôsobil, že sa postupne zmenil charakter lokality a v súčasnosti predstavuje hlavne lokalitu chalupárskej rekreácie, na ktorú sú využívané pôvodné rodinné domy. Taktiež je tu postavená chata Obecných lesov s možnosťou rekreačného ubytovania. Podskalka má potenciál rozvoja ako rekreačná lokalita, v návrhu okrem chalupárskej rekreácie v pôvodných objektoch vymedzujeme plochy pre výstavbu chat. Štruktúra zástavby musí korešpondovať s jestvujúcou zástavbou. Možnosti pohybovej rekreácie sú v k. ú. po vyznačených a navrhovaných turistických a cyklistických chodníkoch (ÚPO Sása, 2014, s.33).

Trendy v cestovnom ruchu

Európska komisia cestovného ruchu (ETC) v roku 2004 označila za hlavné faktory ovplyvňujúce rozvoj CR demografiu, zdravie, uvedomelosť a vzdelávanie, voľný čas, cestovné skúsenosti, životný štýl, informačné technológie, dopravu, trvalo udržateľný rozvoj a bezpečnosť. Počet starších ľudí v Európe neustále rastie. Mnoho seniorov odchádza do predčasného dôchodku, má vyššie disponibilné príjmy, teší sa lepšiemu zdraviu. To má za následok rýchlejšiu rast dopytu tejto kategórie ľudí po cestovnom ruchu. Zdravotné povedomie návštevníkov je čoraz väčšie a ovplyvňuje najmä voľbu cieľového miesta a životný režim počas dovolenky. Čoraz populárnejšou je dovolenka spojená so vzdelávaním. Pri plánovaní dovolenky má významnú rolu história, umenie a kultúrne podujatia. Súčasná spoločnosť kladie zvýšené nároky na ľudí a ich denný režim, čo sa prejavuje v raste nárokov na voľný čas a možnosti oddychu. Rastie aj pragmatickosť návštevníkov v CR, ich sebaistota, požiadavky a znalosť vlastných práv, čo súvisí s predchádzajúcimi skúsenosťami. Rastie podiel kritických názorov na kvalitu a dôraz sa kladie na pomer kvality a ceny. Rastie význam internetu, ktorý umožňuje nielen vizuálnu prezentáciu, ale aj priamy nákup produktov cestovného ruchu. V dopravných službách sa do popredia dostáva záujem o cestovanie železnicou, a najmä vysokorýchlostnými vlakmi. Rastie aj sieť nízkotarifných leteckých spoločností, zatiaľ čo cestné siete sa stávajú preťažené a klesá podiel klasického cestovania. Medzi populáciou naďalej rastie environmentálne povedomie, čo ovplyvňuje rast záujmu o cieľové miesta rozvíjajúce na základe trvalej udržateľnosti. Aktuálne trendy v cestovnom ruchu – rast záujmu o kvalitu, luxus, pohodlie a bezpečie, – záujem o relax, uvoľnenie, aktívnu dovolenku, pobyty wellness a pobyty v kúpeľoch, – dopyt po produktoch pre jednu osobu, – rast záujmu o krátkodobé pobyty v zahraničí, – individuálne organizovaná dovolenka zameraná na kultúru, umenie a históriu (rast záujmu o strednú a východnú Európu), – potreba ponuky cenovo dostupných produktov, – spokojnosť zákazníkov sa prejavuje v ich opätovnom návrate, – rast záujmu o osobnejší prístup v poskytovaní služieb (malé rodinné podniky), – úzka špecializácia poskytovateľov služieb na produkt pre vybranú cieľovú skupinu, – trend „späť k začiatkom“, ktorý súvisí s preferenciami tráviť jednoduchšiu dovolenku (ubytovanie v hoteli nahradiť ubytovaním v bungalove, resp. stane), – nezáujem o sprostredkovanú organizáciu dovolenky oproti zvýšenému záujmu o priame rezervovanie a nákup služieb prostredníctvom internetu (12.6.2012, <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>).

2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE ZA ROKY 2009 – 2013

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru príjmov a výdavkov obce.

Hospodárenie obce celkom					
	2 010	2011	2 012	2013	2014
Bežné príjmy	277005,79	278441,56	284920,93	270626,99	281465,48
Bežné výdavky	258161	270997,41	272826,93	258444,62	273753,28
Prebytok/schodok	+18844,79	+7444,15	+12094	+12182,32	+7712,20
Kapitálové príjmy	40024,38	414310,12	4087	4387,58	46406,99
Kapitálové výdavky	511915,17	647	19919,10	12660	78006,01
Prebytok/schodok	-471890,79	+413663,12	-15832,10	-8272,42	-31599,02
Prebytok/schodok bež. a kap. rozp.	-453046	+421107,27	-3738,10	+3909,9	-23886,82
Príjmy finančných operácií	453890	0	13811,10	5690,10	61597,92
Výdavky finančných operácií	844	419086,07	7835,39	9600	37711,10
Rozdiel finančných operácií	+453046	-419086,07	+5975,71	-3909,90	+23886,82
Rozdiel celkového rozpočtu	0	+2021,20	+2237,61	0	0

Zdroj: OcÚ Sása, 2014

2.19. SAMOSPRÁVA

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje vypracovať projekt klientskeho prístupu riešiaci ako, vzťah zamestnancov úradu, tak aj poslancov ku občanom a návštevníkom obce.

Obec Sása je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorý svoje samosprávne kompetencie vykonáva samostatne (zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení).

Manažment a správa obce

Súčasné zariadenia verejnej správy a administratívy reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Sása. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostky obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Obecné zastupiteľstvo má 7 členov.

Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy.

Príslušnosť k obyvateľom k úradom ŠŠS

Sídlo matričného úradu	Sása
Sídlo pracoviska daňového úradu	Zvolen
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Zvolen
Sídlo Okresného súdu	Zvolen
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Zvolen
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Zvolen
Sídlo Územnej vojenskej správy	Banská Bystrica
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Zvolen
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Zvolen
SÚ SR	

2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Obec Sása je súčasťou Vyššieho územného celku Banská Bystrica. Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj samotnej obce. Banskobystrický kraj je ostatný vidiecky, pomaly rastúci, viac stagnujúci, s dlhodobou nadpriemernou mierou nezamestnanosti, nízkym stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne atraktívny a nízko konkurencieschopný región SR mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. Podľa stupňa urbanizácie sa radí do skupiny ostatný vidiecky región (53,5 % mestského obyvateľstva). Aj v tomto kraji sa výrazne prejavuje proces starnutia obyvateľstva a podiel detskej zložky mierne klesá, pomaly narastá podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku. Najviac zamestnaných v kraji je v priemysle (okolo 31 %) a vo verejnej správe a v školstve (spolu takmer 27 %). Nezamestnanosť v tomto kraji je vysoko nad priemerom SR i EÚ 27. V prípade BBK bude nevyhnutné vytvárať pracovné príležitosti najmä pre ekonomicky aktívne obyvateľstvo, ktoré dochádza za prácou do iných regiónov (približne 10 000). Prioritou je riešenie dlhodobej nezamestnanosti a zamestnanosti rómskej populácie. Pre udržateľnosť investícií a maximalizáciu prínosu investície pre regionálnu ekonomiku je rozhodujúcim faktorom existencia vhodných ekonomických štruktúr schopných naplniť požiadavky investorov v oblasti dodávok pre produkciu. V investičnej (prípravnej) aj operačnej (výrobnej) fáze realizácie investícií z hľadiska počtu dominuje zapojenie domácich dodávateľov. Prevažne ide o podniky lokalizované mimo daného okresu. Z hľadiska objemu dodávok v investičnej fáze síce podniky väčšinu svojich dodávok získavajú od dodávateľov zo Slovenska, ale vo fáze výroby už väčšina dodávok prichádza zo zahraničia. Napriek významnému podielu investícií do vedomostne menej náročných odvetví a z časti obmedzenému vplyvu multiplikačných efektov, regionálna ekonomika môže reálne profitovať z transferu technológií, zvýšenej zamestnanosti a rozvoja kvalifikácie pracovnej sily. Priemysel je v regióne rozložený nerovnomerne. Dosahuje vysokú koncentráciu na severe kraja, kde sídlia najproduktívnejšie odvetvia ekonomiky - hutnícky, strojársky, automobilový, drevársky, farmaceutický a polygrafický priemysel. V južnej časti majú základňu potravinársky priemysel a ostatné odvetvia komplementárne k

poľnohospodárstvu. Celkom možno očakávať, že BBK má šancu si len vďaka novým PZI udržať pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu. Bude sa však len veľmi pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27. V priemyselnej výrobe bude naďalej dominovať doterajší priemysel, významnejšie postavenie by mohol získať turizmus. BBK má silný inovačný potenciál len v dvoch mestách – Banská Bystrica a Zvolen. Pomaly sa zvyšuje výkonnosť v oblasti turizmu. Vidiecke oblasti sú na ceste k transformácii, pomáhajú im nástroje na vyrovnávanie regionálnych rozdielov – predovšetkým diverzifikácia hospodárskej činnosti. Identita/špecifickosť sídiel a subregiónov je zachovaná a dobre využívaná v prospech kvalitných miestnych produktov napr. lazy. Prírodné zdroje BBK sú bohaté a rôznorodé. Veľký význam majú lesy, zdroje minerálnych a termálnych vôd využívaných najmä v kúpeľníctve a potravinárstve. Kraj disponuje veľkým podielom chránených území.

Charakteristika špecifických stránok regiónu

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že BBK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v pôdohospodárstve, nízkom príleve PZI a podpore domácich investorov a využívaní vysokovzdelanej pracovnej sily, vytváraním pracovných miest v sektore služieb. Dôsledkom toho je jeho slabá konkurencieschopnosť poľnohospodárstva a celkové ohrozenie konkurencieschopnosti regiónu založenej hlavne na energeticky náročnej výrobe. V porovnaní so svetovými trendmi a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie BBK nízka a pre budúci rozvoj nedostatočná.

Konkurenčná výhoda

Konkurenčná výhoda BBK je tvorená najmä jeho prírodným a kultúrohistorickým bohatstvom, atraktívnou vidieckou krajinou vrátane potenciálu pre rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, obnoviteľných zdrojov energie a agroturistiky.

Strategické ciele:

1. doprava a zvyšovanie dostupnosti a atraktivity územia (integrovaná doprava),
2. rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov prostredníctvom informatizácie verejnej správy a podporou projektov v oblasti e-služieb,
3. poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka,
4. inovácie a rast konkurencieschopnosti priemyslu v rozhodujúcich sektoroch a pri využívaní obnoviteľných zdrojov energie.

Očakávané dopady:

- zvýšenie využitia domácich regionálnych zdrojov,
- zvýšenie zamestnanosti najmä vo vidieckych oblastiach a v oblasti nových technológií,
- zvýšenie dostupnosti a atraktivity regiónu nielen z pohľadu domácich a zahraničných investorov, MSP, ale aj miestneho obyvateľstva a zvýšenie podielu ekologickej (integrovanej) dopravy,
- zvýšenie výkonnosti najmä v oblasti turizmu, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, drevospracujúceho priemyslu.

2.21. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR

Vyhodnotenie PHRASR

Špecifický cieľ č. 1

Dobudovanie technickej, občianskej, kultúrnej a sociálnej infraštruktúry

Opatrenia:

Zlepšiť cestnú infraštruktúru v obci

Opraviť a rekonštruovať chodníky v obci *splnené čiastočne*

Opraviť a rekonštruovať miestne komunikácie *splnené čiastočne*

Zlepšiť technickú vybavenosť ochranu v obci *splnené čiastočne*

Zlepšiť občiansku a sociálnu vybavenosť obce *splnené čiastočne*

Špecifický cieľ č. 2

Rozvoj cestovného ruchu so zameraním na kultúrne dedičstvo a tradície v obci

splnené čiastočne

Opatrenia

Zvýšiť záujem turistov o obec a okolie *splnené čiastočne*

Zlepšiť vzhľad obce a kvalitu životného prostredia *splnené čiastočne*

Špecifický cieľ č. 3

Podporiť pozitívny sociálny vývoj občanov a zlepšiť ich kvalitu života *splnené čiastočne*

Opatrenia

Aktivizovať občanov na zapojenie do kultúrno-spoločenských akcií obce *splnené*

Zlepšiť prácu s mládežou a zapojiť ju do verejného života *splnené*

Zlepšiť podmienky a predpoklady pre aktivizáciu občanov za účelom vecí verejných *splnené čiastočne*

Špecifický cieľ č. 4

Zabezpečiť sociálny a ekonomický vývoj obce využitím miestnych zdrojov a zlepšenie podmienok pre rozvoj malého a stredného podnikania *splnené čiastočne*

Opatrenia

Vytvoriť podmienky pre dobré podnikateľské prostredie v obci *splnené čiastočne*

Spolupodieľať sa na vytvorení predpokladov na zvýšenie životnej úrovne obyvateľov obce so zameraním na ich zamestnanosť *splnené čiastočne*

Zvýšenie a udržanie poľnohospodárskej výroby v obci *splnené čiastočne*

3 SWOT ANALÝZY

Nasledujúca SWOT analýza sa zameriava na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza SWOT

Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického rozvoja, alebo smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti pre obec Sása nevyhnutnosť. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom obce, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii vôbec nemusí byť.

Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov podniku k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci obce. Na jej základe môže obec prikočiť k formulácii špecifických cieľov.

Schéma SWOT analýzy:

	S - silné stránky	W - slabé stránky
	1. 2. ... 10.	1. 2. ... 10.
O - príležitosti	1. 2. ... 10. Stratégia SO	1. 2. ... 10. Stratégia WO
T - hrozby	1. 2. ... 10. Stratégia ST	1. 2. ... 10. Stratégia WT

SO – využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody

WO – prekonať slabiny využitím príležitostí

SW – využiť silné stránky na čelenie hrozbám

WT – minimalizovať náklady a čeliť hrozbám

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v obci, ktorá skrýva potenciál územia a ktoré môžu obci priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu. Súčasne tiež nabáda k zamysleniu nad problémami, s ktorými bude obec riešiť v rámci Integrovannej stratégie.

Znamená to teda, že obec musí sledovať významné sily makroprostredia (demografické, ekonomické, technologické, politické, legislatívne, sociálne a kultúrne) a tiež tých účastníkov mikroprostredia, ktorí ovplyvňujú jej schopnosť dosiahnuť v regióne prospech (neziskové organizácie, orgány miestnych samospráv, podnikateľské subjekty, miestni aktéri a verejnosť).

Príležitosti sú posudzované z hľadiska ich atraktívnosti a pravdepodobnosti úspechu. Pravdepodobnosť, že obec dosiahne úspech pri ekonomickom raste, nezávisí len od jej konkurenčnej sily, oproti konkurenčným regiónom, ale aj od toho či je táto sila v porovnaní s konkurenciou väčšia.

V rámci analýzy SWOT sa obec koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu..

Kvadrant 1 pozostáva z príležitosti ponúkajúcich najvyšší úžitok pre obec, preto by sa mal manažment obce sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich obec nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

		Matica príležitostí				Matica rizík	
		Pravdepodobnosť úspechu				Pravdepodobnosť nastatia	
		vysoká	nízka			vysoká	nízka
Atraktívnosť	vysoká	1	2	Vážnosť	vysoká	1	2
	nízka	3	4		nízka	3	4

Riziká sú klasifikované z hľadiska ich vážnosti a pravdepodobnosti výskytu. Pri analýze okolia z hľadiska možných hrozieb je potrebné zamerať sa na potenciálne hrozby. Riziká z 1. kvadrantu môžu obec vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventuálnych alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať. Spojením hlavných príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj*, ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.
- *Špekulatívny rozvoj*, vyznačujúce sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj*, vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.
- *Problémový rozvoj*, má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany podniku ohrozí jeho trhovú pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele obce, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok vie obec stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať. Za dôležité znaky konkurenčnej sily obce sa považuje – kvalitné ľudské zdroje, rozvinuté podnikateľské prostredie, dobrý prírodný potenciál, výhodná poloha a dopravná dostupnosť, a iné.. Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považuje – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, vysoká nezamestnanosť, zlý technický stav základnej infraštruktúry atď. Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrálny faktor,

rozhodujúca slabá stránka, marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

		Matica výkonu a dôležitosti	
		Výkon	
Dôležitosť	vysoká nízka	vysoký	nízky
		1 Sústrediť snahu 3 Nízka priorita	2 Udržať snahu 4 Možné nadmerné investovanie

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých obec momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. *Kvadrant 2* pozostáva z oblastí, v ktorých je síce mesto úspešné, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. *Kvadrant 3* tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V *kvadrante 4* nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné. Na základe tejto analýzy je zrejmé, že silné stránky sa nemusia vždy pretransformovať do konkurenčnej výhody obce. Dôvodov, prečo je to tak, je niekoľko, pričom najčastejšími obyvateľmi vnímaná nízka dôležitosť poskytovaných služieb a bodov rozvoja. Identifikácia silných miest obce je možná len na základe porovnania s ich hlavnými konkurentmi v regióne. Ani sústredenie sa na prekonanie všetkých slabých stránok nemusí priniesť očakávaný efekt, pretože náklady potrebné na ich transformovanie do silnej stránky sa nemusia vrátiť. Pozornosť treba venovať príležitostiam, v ktorých má obec najviac silných stránok, alebo oblastiam, v ktorých sa vzhľadom na veľkú príležitosť a potenciálnu návratnosť investícií ukazuje efektívne vytvorenie nových silných stránok. Príklady z praxe uvádzajú, že i málo rozvinutý región má popri slabých miestach aj silné miesta, ktoré pokiaľ dokáže správne identifikovať a využiť, vytvárajú predpoklady pre trvalý a vyrovnaný sociálno-ekonomický rozvoj. Nasledujúce grafy prezentujú pohľad obyvateľov a poslancov na silné a slabé stránky obce Sása a kvalitu života v obci.

3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Silné stránky	Slabé stránky
- poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 52,80 % katastra obce, - celkovo 8 podnikateľských subjektov – právnické osoby, - narastajúci počet obyvateľov – fyzických osôb podnikateľov – 48 v roku 2013, - Obecné lesy s.r.o. – podnik vo vlastníctve obce, - rozsiahly areál poľnohospodárskeho družstva, - existencia plôch pre rozšírenie maloobchodných predajní, - relatívne vysoký podiel obyvateľov s úplným stredným vzdelaním – 198 a vysokoškolským vzdelaním – 94, - rozsiahle plochy hospodárskych lesov v okolí obce, - okolo námestia sústredená základná, ale aj vyššia občianska vybavenosť, - rýchla dostupnosť strediskovej obce Pliešovce, - dostupnosť železničnej trate priamo v obci, - obec leží na dopravnom koridore Zvolen - Dobrá Niva – Sása - Pliešovce Veľký Krtíš, - obec leží 2 km východne od hlavného dopravného koridoru Zvolen – Šahy, - areál roľníckeho družstva na severovýchodnom okraji obce, - rozvinutý chov hovädzieho dobytku - v hospodárskom dvore sa v súčasnosti chová 770 kusov dojnic, - rozvinutý drevospracujúci priemysel, drevovýroba, nábytkárska výroba, - COOP – Jednota, 1x súkr. prevádzka predajne potravín, Agropredaj, cukráreň, - prítomnosť nepotravinárskych predajní - predaj výpočtovej techniky, predaj rezných nástrojov a náradia, poľovnícke oblečenie, TRIDO – brány, - existencia lomu andezitu v katastrálnom území obce,	- nerozvinutý pracovný trh v obci a v celej lokalite Pliešovskej kotliny, - hospodárska základňa obce Sása pomerne málo rozvinutá, - nedostatok výrobných zariadení v obci má vplyv na ponuku pracovných príležitostí, - malá ponuka služieb pre obyvateľov – kaderníctvo, oprava, ... - nízke možnosti zamestnania v obci, - nízke priemerné mzdy v regióne, - útlm stavebnej výroby, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - nezaujem mladých ľudí o podnikanie, - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce, - vysoká miera nezamestnanosti žien, mladých a obyvateľov po 50 roku života, - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve, - utlmená ťažba andezitu,

Príležitosti	Ohrozenia
--------------	-----------

- podpora malých podnikateľov v oblasti služieb, - využitie polohového potenciálu obce Sása s výhodnou polohou vo vzťahu dostupnosť okresného mesta Zvolen, - orientovanie sa na služby bez negatívnych účinkov na životné prostredie, využívanie jestvujúcich plôch a areálov formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu, - preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého a stredného podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby, - skvalitnenie prostredia obslužných a prevádzkových areálov (prípadné nové prevádzky) - vytváranie podmienok pre šport, turistiku a oddych, - rozvoj infraštruktúry a podmienok pre ďalšie bývanie, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, - rozvoj environmentálne vhodných technológií, - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom podnikaní a službách,	- zvýšená regionálna konkurencia a recesia v oblasti profilových odvetví vhodných pre Sása (poľnohospodárstvo, lesníctvo, cestovný ruch, výroba), - tlak na intenzívny hospodársky rozvoj a zhodnocovanie investičného potenciálu (nezastavané lokality, prírodné prostredie), - pomalá a nákladná výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry, - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU, - nedostatok investičného kapitálu, - neochota investorov o regiónu,
--	--

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 19 10	13 6 9 Stratégia WO
T hrozby	Stratégia ST 7	Stratégia WT

V oblasti hospodárstva dochádza k prevahe silných stránok. Je nevyhnutné zabezpečiť využitie silných stránok na elimináciu slabých stránok. Riešenie môže byť využitím potenciálu existujúcej infraštruktúry a plôch pre možný rozvoj priemyselných zón.

3. 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Silné stránky	Slabé stránky
- prechádzajúca cesta II. triedy č.527, - rýchle napojenie na cestu I. triedy č. 66, - prechádzajúca železničná trať so železničnou zastávkou, - do obce premáva 20 liniek v pracovných dňoch v smere zo Zvolena do Sásy, - dostatočne vybudovaná cestná sieť v zastavanom území obce, - dostatočné pokrytie zastávkami SAD, - vybudovaná sieť poľných ciest,	- nedostatok spojov do okresného mesta Zvolen v ranných hodinách (okolo 5 hodiny), - absencia prechodov pre chodcov na frekventovaných miestach (OcÚ) - nevyhovujúci technický stav prístupovej komunikácie do časti Podskalka, - nevybudovaný chodník na ul. Slobody, - nedostatočná údržba chodníka „Pod lipami“, - nedostatočná údržba miestnej komunikácie na ul. Sitnanska, - nefungujúca železničná doprava, - nedostatočné pokrytie chodníkmi pre peších v úseku hlavnej cesty, - nevyhovujúce dopravné značenie v celom priestore obce, - nevhodné riešenie parkovania pri miestnom cintoríne. - nedostatočná zimná údržba, - zlý technický stav cesty II./527 a III triedy, - nevyhovujúci stav poľných ciest, - nevyhovujúce povrchy MK aj chodníkov, osvetlenie, informatika, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry,

	- cyklistické cestičky v obci nie sú vybudované,
Príležitosti	Ohrozenia
- revitalizácia verejných komunikačných priestorov, - vybudovanie chodníkov pozdĺž miestnych komunikácií a štátnej ceste II./527 a III. triedy, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - vybudovanie spevnených komunikácií na základe pozemkových úprav,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry, - oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete, - zhoršenie dopravnej obsluhy, - spomalenie hospodárskeho rastu, - trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 14 5 7	Stratégia WO 5
T hrozby	Stratégia ST 9 2	Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO - kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
- vybudovaná sieť miestneho rozhlasu, - schválený územný plán obce z roku 2014, - existencia prevádzky Slovenskej pošty, a.s., - vybudovaný verejný vodovod v správe Veolia – Stredoslovenská vodárenská prechádzková spoločnosť, a.s., - obec je zásobovaná pitnou vodou z vodného zdroja Zaježová, skupinovým vodovodom Pliešovce – Sása – Bzovská Lehôtka, - vybudovaný vodojem Zábava 2 x400 m3, - obec Sása je napojená na el. energiu zo vzdušných VN linky č. 302, - 9 vybudovaných transformátorových staníc, - možnosť dostavby plôch IBV v severovýchodnej časti obce, - možnosť dostavby plôch IBV v severnej časti zastavaného územia, - možnosť dostavby plôch IBV severne od areálu materskej školy po ulicu Lesníčku, - v obci má svoje pracovisko Slovenská pošta, - vybudovaný cintorín s dostatočnou kapacitou, - hasičská zbrojnica dostupná v centre obce oproti OcÚ,	- v katastrálnom území sa nenachádza vodný zdroj, resp. záchytné zariadenie, - zlý technický stav budovy domu smútku, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – vzdušné vedenie, - zlé pokrytie signálom mobilných operátorov - Orange - 60 %, T - mobile - 60 %, O2 – 50 %, - potrebná rekonštrukcia vodovodnej siete, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nevyhovujúci technický stav miestneho rozhlasu, - nedostatočné osvetlenie obce, - vysoká energetická náročnosť verejného osvetlenia, - v obci nie sú toho času žiadne energetické výrobné zariadenia na báze obnoviteľných zdrojov energie, - zastaralosť a opotrebovanosť infraštruktúry, - prevaha nadzemných vedení nad podzemnými-obmedzenia ochranných pásiem,
Príležitosti	Ohrozenia
- rekonštrukcia verejného osvetlenia, zníženie	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu,

- energetickej náročnosti a jeho rozšírenie na neosvetlené časti obce, - kompletná rekonštrukcie vzdušnej elektrickej rozvodnej siete, - zavedenie elektrických, plynových, vodovodných a kanalizačných prípojk do nových častí IBV, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - rozvoj ďalších telekomunikačných a dátových služieb v konkurenčnom prostredí,	- zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - stavebné a legislatívne prekážky a nevysporiadanosť pozemkov v intraviláne,
--	--

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 14	13 7 6 Stratégia WO
T hrozby	Stratégia ST	5 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - spracovaný POH obce Sása na roky 2011-2015, - zabezpečený odvoz TKO, - v obci je vybudovaný systém separovaného zberu odpadu základných druhov, - vypracovaná PD na výstavbu kanalizačnej siete,	- nedobudovaná splašková kanalizačná sieť, - absencia ČOV, - nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - obci sa nenachádza kompostáreň na biologicky rozložiteľných odpadov, - potrebné doriešenie technicko-organizačné zabezpečenie zberu biologicky rozložiteľných odpadov z domácností, - čierne skládky ako finančné bremeno obce,
Príležitosti	Ohrozenia
- výstavba kanalizačnej siete s ČOV, - výstavba obecného kompostoviska, - obstaranie potrebných mechanizmov, - zabezpečiť efektívny separovaný zber v celej obci, - možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov, - dôsledné plnenie kvalitne stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle,	- ohrozená kvalita povrchových vôd potoka Nerestnica a Lomniansky potok, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia alokovaných v meste Zvolen, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity v Pliešovskej kotline, - nárast množstva vyvázaných odpadov, pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami, - nárast množstva vyvázaných odpadov, - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, - neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia <i>SO</i> 5	Stratégia <i>WO</i> 8 6 11
T hrozby	Stratégia <i>ST</i> 9	Stratégia <i>WT</i> 1

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd. Odporúča sa využitie stratégie WT – čeliť hrozbám využitím silných stránok a príležitostí.

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - zabezpečený odvoz TKO, - relatívne stabilný objem produkovaného odpadu, - kompletná plynofikácia obce, - prírodné prostredie – Pliešovská kotlina, - prechádzajúci vodný tok – hydrokoridor – Nerestnica, - prechádzajúci vodný tok – hydrokoridor – Lomniarsky potok, - vybudovaný odvodňovací kanál A o celkovej dĺžke 0,255 km, - vybudovaný odvodňovací kanál B o celkovej dĺžke 1,595 km, ktoré boli vybudované v r. 1976 v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Sása“. - vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom, - maximálne očakávané intenzity seizmických účinkov do 7 MSK so slabými škodami na budovách, - oblasť s malým radónovým rizikom, - do riešeného územia okrajovo zasahuje maloplošné chránené územie Gavurky – Chránený areál, - chránené biotopy európskeho významu: nížinné a podhorské kosné lúky, vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúčach, - priemyselná výroba v obci nie je zastúpená, - vybudované prícestné jarky na odvod dažďovej vody,	- nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - potreba čistenia koryta Lomniarskeho potoka, - nevybudované protipovodňové opatrenia, - ohrozená/zaplavovaná juhovýchodná a južná strana zastavaného územia obce Sása, - čistotu ovzdušia nepriaznivo ovplyvňuje dosah produkcie exhalátov z výroby v okresnom meste Zvolen, - malé zdroje znečistenia ovzdušia - bodové zdroje z lokálnych kúrenísk, - nepriaznivé podmienky pre rozptyl exhalátov, - náchylnosť na vodnú eróziu v celom rozsahu veľkoplošne obrábanej pôdy, - prejazd poľnohospodárskych strojov po miestnych komunikáciách, - spaľovanie rastlinného odpadu na vlastných pozemkoch obyvateľov, - plytké brehy tunajších vodných tokov, - nedostatok zelene pozdĺž koryt vodných tokov, - zanedbaná zeleň v okolí miestneho cintorína, - nedostatočná starostlivosť o verejnú zeleň, - potrebné čistenie a spevnenie dna a brehov Lomniarskeho potoka najmä v intraviláne obce, kde už v súčasnosti dochádza k vymieňaniu brehov, - zdrojom negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie územia obce je zdrojová a cieľová vnútroštidisková doprava, - lesy postihnuté exhalátmi – vysoké imisné zaťaženie a nesprávne hospodárske postupy, - prudké klimatické zmeny,
Príležitosti	Ohrozenia
- rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle, - regulácia koryt miestnych potokov a revitalizácia ich okolia, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje vody, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia,	- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v regióne Pliešovskej kotliny, - ohrozená kvalita podzemných a povrchových vôd, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity, - hrozba zníženia kvality životného prostredia v dôsledku výstavby z hľadiska kvantity a kvality nadmerná zástavba výšková, plošná, nevhodná funkčná skladba plôch - tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu,

	- urbanizácia krajiny, - radikalizácia zmien v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni (povodne, veterné smršte, otepľovanie, klimatické zmeny,
--	--

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 16 10	18 8 6 Stratégia WO
T hrozby	Stratégia ST	10 Stratégia WT

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd a existenciou záťažových prevádzok v Banskobystrickom kraji. Odporúča sa využitie stratégie SO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami.

3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Silné stránky	Slabé stránky
- zabezpečená opatrovateľská služba, - stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne dobrý a vyhovujúci, - funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, - stretnutia dôchodcov, intenzívna klubová činnosť - uvítanie do života novorodencov obce, príspevok obce - pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....),	- absencia domova sociálnych služieb, - absencia ambulancie všeobecného lekára, - v súčasnosti stagnujúca bytová výstavba, - obec nemá k dispozícii plochy vhodné na výstavbu rodinných domov, - v obci sa nenachádza zdravotné stredisko ani súkromné ambulancie lekárov, - nedostatok bytov pre mladé rodiny s deťmi, - nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúladovaní pracovného a rodinného života, - nedostatok a opotrebovanosť priestorov pre mládež a dorast, na voľnočasové aktivity - nedoriešená sociálna sieť, - zastaralosť a opotrebovanosť bytového fondu, - nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - zlepšujúca sa infraštruktúra a lepšie prepojenie trhov práce na susediace trhy práce, - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb, - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity, - lepšie podmienky na zladžovanie prac. a rodinných povinností, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - rast počtu srdcovo-cievnych chorôb, - rast nádorových ochorení tráviaceho traktu, - vysoký výskyt alergických ochorení, - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť, - pretrvávajúce stereotypy v mobilitnom správaní sa pracovnej sily, - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta, - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest, - prehľbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom

	rodinnom a otvorenom prostredí, - zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby,
--	--

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 11	Stratégia WO 2
T hrozby	6 Stratégia ST 2 13	8 Stratégia WT

V tomto prípade prevládajú slabé stránky a ohrozenia nad silnými stránkami a príležitosťami. Odporúča sa využiť stratégiu *WT* – kde sa obec môže zamerať len na minimalizovanie nákladov súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb a čeliť hrozbám, ktoré sú s týmito službami spojené. Odporúča sa obci zabezpečovať nevyhnutné sociálne služby pre obyvateľov a ostatné služby ponechať poskytovateľom v meste Zvolen.

3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT

Silné stránky	Slabé stránky
- fungujúca materská škola s kapacitou 60 detí, - vybudované multifunkčné ihrisko s umelou trávou, - existujúci futbalový areál, - dostatok priestorov pre pohybové aktivity detí, - Exteriér MŠ tvorí rozľahlá záhrada s bohatou zeleňou, ihličnatých a listnatých stromov a náčiním pre hry detí, - športová infraštruktúra v obci je zastúpená samostatným futbalovým ihriskom, - činný športový klub, - vybudované multifunkčné ihrisko s umelou trávou,	- potrebné dovybavenie materskej školy, - nevyhnutná revitalizácia vonkajších priestorov materskej školy, - nevybudované sociálne zariadenia pre potreby futbalového ihriska, - nedostatočný záujem detí a mládeže o šport a pohyb, - absencia pracovne pre potreby športových klubov, - nedobudované cyklistické cestičky,
Príležitosti	Ohrozenia
- dobudovanie a vybavenie športových, športovo-rekreačných a oddychových plôch v obci Sása, - skvalitnenie existujúcich areálov a doplnenie nových areálov pre potreby obyvateľov obce, najmä so zameraním na deti a mládež, - vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít, - zefektívnenie spolupráce s krajským mestom na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov, - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov, - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov, - nevyhovujúca štruktúra kvalifikácie pracovnej sily, - nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 8	6 Stratégia WO 5
T hrozby	3 Stratégia ST	1 Stratégia WT

	7
--	---

V oblasti vzdelávania je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie ST – využiť silné stránky na prekonanie slabých a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti športu podporovať rekonštrukciu starej a výstavbu športovej infraštruktúry v obci. Je potrebné podporovať organizovanú športovú činnosť.

3.8 KULTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
- rímsko-katolícky kostol sv. Kataríny Alexandrijskej z 13. Stor., - evanjelický kostol augsburského vyznania zo začiatku 20 stor , - knižnica v súčasnosti umiestnená v objekte „Pohoda“ – združený objekt, - bohatý kultúrno-spoločenský život, - existencia izby ľudových tradícií, - rozmiestnené solitéry historických predmetov v celom priestore obce,	- nevyhovujúci technický stav sály kultúrneho domu na konci parku, - nedostatočne rozvinutá cezhraničná spolupráca, - nedostatočná modernizácia služieb obecnej knižnice,
Príležitosti	Ohrozenia
- lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce, - rekonštrukcia budovy domu kultúry, dovybavenie interiérov, - rekonštrukcia kultúrnych pamiatok, - rozvoj sponzorovania kultúry, - obnova zanikajúcich tradícií, - vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci, jej kultúrnom dedičstve a tradícií, - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície) - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC, - posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre, - nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia obce, - neuskutočnená rekonštrukcia kultúrneho domu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 6 3	Stratégia WO 2 8
T hrozby	Stratégia ST 2	Stratégia WT 5

V oblasti kultúry je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie WT – využiť silné stránky na prekonanie slabých a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti kultúry podporovať výstavbu kultúrnej infraštruktúry a organizovanú kultúrnu činnosť.

3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Silné stránky	Slabé stránky
- podhorské prostredie a horstvo ponúka široké možnosti turistického využitia,	- nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - nedostatočné využitie tradície,

- možnosti využitia ponuky pre cykloturistiku, - pravidelne organizované kultúrne podujatia, - možnosť rozvoja oddychového cestovného ruchu v časti Podskalka, - rozvoja cestovného ruchu – agrouristika – Ranč Bezekov laz. - CHA Gavurky, - cez obec prechádza červeno značená „Rudná magistrála“ vedúca zo Stolice v Slovenskom Rudohorí do Zlatých Moraviec, - prechádzajúca turistická trasa Prielom Nesresnice – pozdĺž potoka smerom na Dobrú Nivu, - prechádzajúca turistická trasa Gavurky – starou cestou na Dobrú Nivu, príp. pozdĺž Kňazovho potoka, - prechádzajúca turistická trasa Nad Bzovskú Lehôtku - zo Sásy asfaltkou na Bzovskú Lehôtku popri cintoríne na hrebeň, - prechádzajúca turistická trasa Okolo troch vrchov – cesta na Podskalku a Lomné, poľnou cestou cez Gavurky na starú cestu na Dobrú Nivu a späť do Sásy, - prechádzajúca turistická trasa na Martiešovu zo Sásy smerom na Zaježovú popri Bezekovom laze do Saskej doliny,	- nedostatočne využité prírodných hodnôt pre potreby cestovného ruchu, - nedostatočná propagácia obce z hľadiska cestovného ruchu, - chýbajúce rekreačné trasy v poľnohospodárskej krajine, - nevyužitý potenciál poľnohospodárskej krajiny vo vzťahu ku cestovnému ruchu, turizmu, - nedostatočne využité potenciál pre rozvoj kultúrnopoznávacieho cestovného ruchu, - problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia, chýbajúce pešie väzby na obec, - málo ubytovacích kapacít, - absencia cyklotrás,
Príležitosti	Ohrozenia
- dobré možnosti (existencia poľných ciest) pre budovanie cyklistických a rekreačných trás, - dobrá poloha Sása v rámci regionálnych štruktúr, - dobrá poloha Sása vo väzbe na prírodné turistické, rekreačné lokality, - zavádzanie nových produktov cestovného ruchu v súvislosti s agroturistikou, - iniciatíva spoločenských, kultúrnych, športových,... organizácií, - spolupráca na regionálnej úrovni v rozvoji turizmu, - rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové pobyty,	- pokračujúci postupný úpadok rekreačných lokalít v Pliešovskej kotline, - zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície), - negatívne dopady na životné prostredie v prípade zásadného zvýšenia cestovného ruchu, - zvýšené náklady na likvidáciu odpadu, - tlak na parkovacie plochy, - negatívne dôsledky v oblasti verejného poriadku,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 12 4 3	Stratégia WO 7
T hrozby	10 Stratégia ST 6	Stratégia WT

Obec disponuje veľkým rozvojovým potenciálom v oblasti cestovného ruchu. V súčasnosti však nie je plne využívaný. Odporúča sa využiť stratégiu SO a využiť silné stránky, ako kultúrno-historický potenciál, prírodný potenciál na získanie konkurenčnej výhody.

3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Silné stránky	Slabé stránky
- existencia verejného rozhlasu, - dostatok priestorov pre administratívu, - budova obecného úradu v dostupného v centre obce,	- negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nevybudovaný bezbariérový prístup do obecného úradu, - nevyhovujúci technický stav budovy obecného úradu, - neupravený dvor obecného úradu, - absencia kamerového systému, - zvyšujúca sa drobná kriminalita – krádeže, vandalizmus,

	- v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry samosprávy, - nedostupný kvalitný digitálny systém prenosu dát, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - nedostatočná kvalita právneho rámca výkonu činností verejnej správy, - zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 14	Stratégia WO 9 1 4
T hrozby	Stratégia ST 3	Stratégia WT 5

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO – kde musí obec využiť silné stránky a príležitosti.

3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE

Silné stránky	Slabé stránky
- postupne zavádzané služby eGovernmentu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy - dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade, - relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia, obecný občasník a rozhlas, - vlastné webové stránky všetkých organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti obce,	- nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka efektívnosť, bezpečnosť a interoperabilita ISVS, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - fyzicky nedostupný internet v území s nízkou hustotou

	- osídlenia, alebo málo atraktívny pre používateľov, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektivita ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - chýbajúca vysokokapacitná dátová sieť k domom,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zvýšenie počítačovej gramotnosti, - zníženie cien využívania Internetu, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí, - vytváranie a sprístupňovanie verejného digitálneho obsahu, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, - rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia,	- nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - digital divide, zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT, - nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách, - rozvoj digitálnej kriminality, narušanie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov, - legislatívne a stavebné prekážky pri budovaní informačných technológií,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 	Stratégia WO
T hrozby	Stratégia ST 	Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Koordinácia a syntéza výsledkov SWOT

Zostavenie analýzy SWOT je zložitý proces, ktorý si vyžaduje systematický prístup pri identifikácii a analýze bezprostredných (často i skrytých) vonkajších a vnútorných faktorov. Výstižnosť väčšiny faktorov je zložitá vyjadriť prostredníctvom jednoduchých formulácií. Pri zaradovaní jednotlivých faktorov do základných zložiek SWOT analýzy je potrebné zodpovedne posudzovať ich lokálne a mikroregionálne podmienenú situáciu a relatívny podiel na regionálnom rozvoji. V tomto zmysle ide hlavne o nerovnováhu medzi obcou Sása a ostatnými obcami v okolí.

Naopak medzi slabé stránky obce Sása patrí nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva, nedobudovaný vzdelávací systém zahŕňajúci možnosti vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania, vzhľadom na alokáciu obce, nesúlad vzdelanostnej štruktúry s potrebami trhu práce. V oblasti podnikateľského sektora ide hlavne o dobudovania službotvorného sektora. V oblasti technickej infraštruktúry ide potrebu dobudovania inžinierskych sietí v oblasti odpadového hospodárstva, dostavbu a rekonštrukciu cestnej siete, ktorá sa nachádza na niektorých miestach v havarijnom stave.

Ohrozenia obce Sása vyplývajú z okolitého prostredia, tendencií a skutočností, ktoré nemôže manažment obce ovplyvniť.

3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE SÁSA.

Identifikácia odvetvových disparít a nadväzujúce vymedzenie cieľových skupín je v súlade so zadáním z vypracovanej analýzy SWOT ako aj analýzy zdrojov obce Sása. Dôležitým východiskovým rámcom pre vymedzenie cieľových skupín so sústredenou podporou obce Sása a stanovenie relevantných opatrení, ktoré by mali riešiť existujúce nerovnosti a rozdiely, sú vybrané strategické a koncepcné dokumenty spracované na národnej (Partnerská dohoda), regionálnej (PHSR BBSK) úrovni, ako aj vo vzťahu k štátnym legislatívnym normám zaväzujúcim obec Sása poskytovať svojim obyvateľom balík verejných služieb.

Na odvetvové (odborové a sektorové) disparity treba pozerieť ako na nerovnosti, neoddôvodnené rozdiely, či nezhody medzi potenciálom a jeho súčasným využitím. Ich identifikácia vychádza z porovnania zistených silných a slabých stránok, ktoré sú uvedené vo SWOT analýze. Pôsobenie silných stránok obce Sása je oslabované negatívnymi vplyvmi jej slabých stránok. Silné stránky sú potenciálom, ktorý je možné využiť pre budúci rozvoj, je ale nutné zlepšiť alebo odstrániť príslušné slabé stránky tak, aby mohli byť silné naplno využité.

Nasledujúci prehľad je usporiadaný práve týmto spôsobom, kedy proti silným stránkam obce sú vždy postavené relevantné slabé stránky, ktoré majú v danom problémovom okruhu opačný vplyv. Vybrané sú práve tie, ktoré z hľadiska budúceho vývoja možno považovať za najzávažnejšie a kde je viacmenej možné predpokladať aspoň dielčie riešenie.

Obec Sása je súčasťou vyššieho územného celku Banská Bystrica. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj nasledovné disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHSR obce Sása:

Hlavné disparity BBK:

v pôdohospodárstve

- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve;
- nízka konkurencieschopnosť poľnohospodárstva v dôsledku nízkej produktivity a nerozvinutej trhovej infraštruktúry;
- nevyužitý potenciál pestovania rôznych kultúrnych plodín pre oblasť energetiky a ekologického poľnohospodárstva;

v priemysle

- inovačné a technologické zaostávanie spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby najmä v rozhodujúcich odvetviach;
- nedostatočná reštrukturalizácia priemyslu a ďalších rozhodujúcich odvetví v niektorých okresoch v regióne, nízka orientácia na PZI do odvetví s vyššou pridanou hodnotou;
- nízky rast produktivity práce v priemysle;

v službách

- nízka konkurencieschopnosť malého a stredného podnikania;
- podpriemerný podiel služieb na regionálnom HDP;
- nevyužitý potenciál turizmu – kúpeľníctvo, chránené územia a lazy;

v technickej infraštruktúre

- nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra, členitosť územia ako bariéra budovania internetového pripojenia;
- značné ekologické zaťaženie krajiny (chemický priemysel, ťažba uhlia);
- nedobudovaná nadradená vodovodná sieť v južných okresoch kraja a nízke % napojenie obyvateľstva na ČOV;
- nedodržiavanie stanovených limitov a regulatívov;
- relatívne nízka úroveň poľnohospodárstva z hľadiska ochrany prírody a krajiny a budúcich obnoviteľných zdrojov energie;
- nízka dopravná dostupnosť územia a „regionálna logistika“;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra vo vybraných okresoch, vysoký podiel obyvateľstva so základným vzdelaním, významné vnútroregionálne rozdiely;
- postupný zánik strategicky významných študijných programov a odborov;

- vysoký podiel dlhodobozamestnaných na celkovom počte nezamestnaných;
- nízka životná úroveň v južných okresoch;
- nedostatočné prepojenie vzdelávacieho systému s podnikateľskou sférou;
- značný odlev pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;
- nerovnomerná sieť zariadení sociálnych služieb v jednotlivých okresoch kraja;
- nedostatočná propagácia regiónu a jeho komparatívnych výhod;
- problematické vytváranie medzirezortnej spolupráce na komplexnom riešení situácie a potrieb občanov.

Hlavné faktory rozvoja BBK:

v pôdohospodárstve

- dobrý produkčný poľnohospodársky potenciál v oblasti pestovania kultúrnych plodín, ovocinárstvo, špecifické regionálne plodiny;
- lesné hospodárstvo – vysoké zásoby a ťažba dreva;
- dôsledné uplatňovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky aj v chránených oblastiach;

v priemysle

- možnosť posilňovania exportu, silná exportná pozícia v odvetví hutníctva, drevospracujúceho, keramického a sklárskeho priemyslu;
- budovanie vedecko-technologických parkov so zameraním na rozhodujúce odvetvia;
- podpora domácich investorov najmä v perspektívnych odvetviach, zvýšenie atraktivity pre prílev PZI;
- možnosť rozvoja výroby nových produktov s vyššou pridanou hodnotou na báze obnoviteľných a nerudných nerastných surovín;
- možnosť rozvoja e-podnikania smerovaného do rozvoja optimalizácie spolupráce

v priemyselnej výrobe;

- využitie cezhraničnej spolupráce pre rozvoj podnikateľských aktivít;

v službách

- atraktívny potenciál pre zvyšujúci sa záujem o turizmus, zameranie sa na kúpeľníctvo a vidiecky turizmus;
- záujem regionálnej samosprávy o podporu podnikateľského a inovačného prostredia v regióne;
- existujúce poradenské centrá pre rozvoj podnikateľského prostredia;
- začlenenie sa do medzinárodnej spolupráce a transfer know-how, posilnenie spolupráce medzi vysokými školami a podnikateľským sektorom;
- rozširovanie e-služieb, podpora najmä v horských oblastiach, zvyšovanie dostupnosti služieb pre obyvateľstvo;

v technickej infraštruktúre

- možnosti využitia kombinovanej dopravy;
- výhodná geografická poloha pre tok tovarov a služieb do nových členských krajín EÚ, polohový potenciál kraja, logistické väzby, prepojenie Budapešť – Krakov;
- dostatočný potenciál zdrojov vody a vysoká lesnatosť územia – veľká koncentrácia druhotných drevných surovín vhodných na energetické účely;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- dobrá demografická situácia, dostatok voľnej pracovnej sily;
- vysoká vzdelanostná úroveň v regionálnych centrách;
- možnosť vytvorenia kvalitného regionálneho systému celoživotného vzdelávania (NSRR, 2013, s.91-92).

Nasledujúce tabuľky prezentujú hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja obce Sása v jednotlivých politikách, ako aj ich váhy. Hodnota 1,5 predstavuje najväčšiu váhu a hodnota 0,5 najmenšiu. Kladný výsledok pri porovnaní disparít a faktorov rozvoja predstavuje možnosť zaujatia ofenzívnej stratégie, záporný naopak.

Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
-----------------	------	------------------	------

+ poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 52,80 % katastra obce,	1,5	- nerozvinutý pracovný trh v obci a v celej lokalite Pliešovskej kotliny,	1,5
+ celkovo 8 podnikateľských subjektov – právnické osoby,	1,5	- hospodárska základňa obce Sása pomerne málo rozvinutá,	1,5
+ narastajúci počet obyvateľov – fyzických osôb podnikateľov – 48 v roku 2013,	1,5	- nedostatok výrobných zariadení v obci má vplyv na ponuku pracovných príležitostí,	1,5
+ Obecné lesy s.r.o. – podnik vo vlastníctve obce,	1,5	- malá ponuka služieb pre obyvateľov – kaderníctvo, oprava, ...	1,5
+ rozsiahly areál poľnohospodárskeho družstva,	1	- nízke možnosti zamestnania v obci,	0,5
+ existencia plôch pre rozšírenie maloobchodných predajní,	1,5	- nízke priemerné mzdy v regióne,	1,5
+ relatívne vysoký podiel obyvateľov s úplným stredným vzdelaním – 198 a vysokoškolským vzdelaním – 94,	1,5	- útlm stavebnej výroby,	1
+ rozsiahle plochy hospodárskych lesov v okolí obce,	1,5	- stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP,	1,5
+ okolo námestia sústredená základná, ale aj vyššia občianska vybavenosť,	1	- nezáujem mladých ľudí o podnikanie,	0,5
+ rýchla dostupnosť strediskovej obce Pliešovce,	1	- nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce,	1,5
+ dostupnosť železničnej trate priamo v obci,	1	- vysoká miera nezamestnanosti žien, mladých a obyvateľov po 50 roku života,	1,5
+ obec leží na dopravnom koridore Zvolen - Dobrá Niva – Sása - Pliešovce Veľký Krtíš,	1	- nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve,	1,5
+ obec leží 2 km východne od hlavného dopravného koridoru Zvolen – Šahy,	1	- utlmená ťažba andezitu,	1
+ rozvinutý drevospracujúci priemysel, drevovýroba, nábytkárska výroba,	1,5		
+ COOP – Jednota, 1x súkr. prevádzka predajne potravín, Agropredaj, cukráreň,	0,5		
+ prítomnosť nepotravinárskych predajní - predaj výpočtovej techniky, predaj rezných nástrojov a náradia, poľovnícke oblečenie , TRIDO – brány,	0,5		
+ existencia lomu andezitu v katastrálnom území obce,	1,5		
spolu	19	spolu	17,5
výsledok	2		

Doprava a komunikácie

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ prechádzajúca cesta II. triedy č.527,	1,5	- nedostatok spojov do okresného mesta Zvolen v ranných hodinách (okolo 5 hodiny),	1
+ rýchle napojenie na cestu I. triedy č. 66,		- absencia prechodov pre chodcov na frekventovaných miestach (OcÚ)	1
+ prechádzajúca železničná trať so železničnou zastávkou,	1	- nevyhovujúci technický stav prístupovej komunikácie do časti Podskalka,	1
+ do obce premáva 20 liniek v pracovných dňoch v smere zo Zvolena do Sásy,	1	- nevybudovaný chodník na ul. Slobody,	1
+ dostatočne vybudovaná cestná sieť v zastavanom území obce,	0,5	- nedostatočná údržba chodníka „Pod lipami“,	1
+ dostatočné pokrytie zastávkami SAD,	0,5	- nedostatočná údržba miestnej komunikácie na ul. Sitnanska,	1
+ vybudovaná sieť poľných ciest,		- nefungujúca železničná doprava,	1,5
		- nedostatočné pokrytie chodníkmi pre peších v úseku hlavnej cesty,	1,5
		- nevyhovujúce dopravné značenie v celom priestore obce,	1,5
		- nevhodné riešenie parkovania pri miestnom cintoríne.	0,5
		- nedostatočná zimná údržba,	1,5
		- zlý technický stav cesty II./527 a III triedy,	1,5
		- nevyhovujúci stav poľných ciest,	0,5
		- nevyhovujúce povrchy MK aj chodníkov,	1
		- osvetlenie, informatika,	
		- nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry,	1,5
		- cyklistické cestičky v obci nie sú vybudované,	1
spolu	4,5	spolu	18
		výsledok	-13,5

Technická infraštruktúra

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ vybudovaná sieť miestneho rozhlasu,	1	- v katastrálnom území sa nenachádza vodný zdroj, resp. záchytné zariadenie,	1
+ schválený územný plán obce z roku 2014,	1	- zlý technický stav budovy domu smútku,	1
+ existencia prevádzky Slovenskej pošty, a.s.,	1	- zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – vzdušné vedenie,	1,5
+ vybudovaný verejný vodovod v správe Veolia – Stredoslovenská vodárenská prechádzková spoločnosť, a.s.,	1,5	- zlé pokrytie signálom mobilných operátorov	1

+ obec Sása je napojená na el. energiu zo vzdušných VN linky č. 302,	1,5	Orange - 60 %, T - mobile - 60 %, O2 – 50 %, potrebná rekonštrukcia vodovodnej siete,	1,5
+ možnosť dostavby plôch IBV,	1	- negatívny stav nehnuteľného majetku obce,	1,5
+ vybudovaný cintorín s dostatočnou kapacitou,	1	- nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry,	1,5
+ hasičská zbrojnica dostupná v centre obce oproti OcÚ,	1	- nevyhovujúci technický stav miestneho rozhlasu,	1
		- nedostatočné osvetlenie obce,	1
		- vysoká energetická náročnosť verejného osvetlenia,	1
		- v obci nie sú toho času žiadne energetické výrobné zariadenia na báze obnoviteľných zdrojov energie,	1
		- zastaralosť a opotrebovanosť infraštruktúry,	1
		- prevaha nadzemných vedení nad podzemnými-obmedzenia ochranných pásiem,	1
spolu	9	spolu	15
		výsledok	-6

Odpadové hospodárstvo

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO,	1	- nedobudovaná splašková kanalizačná sieť,	1
+ spracovaný POH obce Sása na roky 2011-2015,	0,5	- absencia ČOV,	1
+ zabezpečený odvoz TKO,	1,5	- nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu,	1,5
+ v obci je vybudovaný systém separovaného zberu odpadu základných druhov,	1,5	- nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber,	1
+ vypracovaná PD na výstavbu kanalizačnej siete,	1,5	- nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP,	1,5
		- obci sa nenachádza kompostáreň na biologicky rozložiteľných odpadoch,	1,5
		- potrebné doriešenie technicko-organizačné zabezpečenie zberu biologicky rozložiteľných odpadov z domácností,	1
		- čierne skládky ako finančné bremeno obce,	1,5
spolu	6	spolu	10
		výsledok	-4

Životné prostredie

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO,	1	- nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva,	1
+ zabezpečený odvoz TKO,	1,5	- potreba čistenia koryta Lomnianskeho potoka,	1,5
+ relatívne stabilný objem produkovaného odpadu,	1	- nevybudované protipovodňové opatrenia,	1,5
+ kompletná plynifikácia obce,	1,5	- ohrozená/zaplavovaná juhovýchodná a južná strana zastavaného územia obce Sása,	1,5
+ prírodné prostredie – Pliešovská kotlina,	1,5	- čistotu ovzdušia nepriaznivo ovplyvňuje dosah produkcie exhalátov z výroby v okresnom meste Zvolen,	1
+ prechádzajúci vodný tok – hydrokoridor – Nerestnica,	1	- malé zdroje znečistenia ovzdušia - bodové zdroje z lokálnych kúrenísk,	1,5
+ prechádzajúci vodný tok – hydrokoridor – Lomniansky potok,	1	- nepriaznivé podmienky pre rozptyl exhalátov,	1,5
+ vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom,	1,5	- náchylnosť na vodnú eróziu v celom rozsahu veľkoplošne obrábanej pôdy,	1,5
+ do riešeného územia okrajovo zasahuje maloplošné chránené územie Gavurky – Chránený areál,	1,5	- prejazd poľnohospodárskych strojov po miestnych komunikáciách,	1
+ chránené biotopy európskeho významu: nížinné a podhorské kosné lúky, vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach,	0,5	- spaľovanie rastlinného odpadu na vlastných pozemkoch obyvateľov,	1
+ priemyselná výroba v obci nie je zastúpená,	1,5	- plytké brehy tunajších vodných tokov,	1
+ vybudované prícestné jarky na odvod dažďovej vody,	1	- nedostatok zelene pozdĺž korýt vodných tokov,	1
		- zanedbaná zeleň v okolí miestneho cintorína,	1
		- nedostatočná starostlivosť o verejnú zeleň,	1
		- potrebné čistenie a spevnenie dna a brehov Lomnianskeho potoka najmä v intraviláne obce, kde už v súčasnosti dochádza k vymieľaniu brehov,	1
		- zdrojom negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie územia obce je zdrojová a cieľová vnútrošídľská doprava,	1
		- lesy postihnuté exhalátmi – vysoké imisné zaťaženie a nesprávne hospodárske postupy,	1,5

spolu	14,5	spolu	19,5
		výsledok	-5

Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ zabezpečená opatrovateľská služba,	1,5	- absencia domova sociálnych služieb,	1,5
+ stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne dobrý a vyhovujúci,	1	- absencia ambulancie všeobecného lekára,	1,5
+ funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok,	1	- v súčasnosti stagnujúca bytová výstavba,	1
+ stretnutia dôchodcov, intenzívna klubová činnosť	1	- obec nemá k dispozícii plochy vhodné na výstavbu rodinných domov,	1
+ uvítanie do života novorodencov obce,	1,5	- v obci sa nenachádza zdravotné stredisko ani súkromné ambulancie lekárov,	1,5
+ príspevok obce		- nedostatok bytov pre mladé rodiny s deťmi,	1,5
+ pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....),	1	- nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúladovaní pracovného a rodinného života,	1
		- nedostatok a opotrebovanosť priestorov pre mládež a dorast, na voľnočasové aktivity	1
		- nedoriešená sociálna sieť,	1
		- nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia,	1
spolu	7	spolu	12
		výsledok	-5

Školstvo a šport

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ fungujúca materská škola s kapacitou 60 detí,	1,5	- potrebné dovybavenie materskej školy,	1,5
+ vybudované multifunkčné ihrisko s umelou trávou,	1,5	- nevyhnutná revitalizácia vonkajších priestorov materskej školy,	1,5
+ existujúci futbalový areál,	1,5	- nevybudované sociálne zariadenia pre potreby futbalového ihriska,	1
+ dostatok priestorov pre pohybové aktivity detí,	1,5	- nedostatočný záujem detí a mládeže o šport a pohyb,	1
+ exteriér MŠ tvorí rozľahlá záhrada s bohatou zeleňou, ihličnatých a listnatých stromov a náčiním pre hry detí,	1	- absencia pracovne pre potreby športových klubov,	1
+ športová infraštruktúra v obci je zastúpená samostatným futbalovým ihriskom,	1	- nedobudované cyklistické cestičky,	1,5
+ činný športový klub,	1		
+ vybudované multifunkčné ihrisko s umelou trávou,	1,5		
spolu	10,5	spolu	7,5
výsledok	3		

Kultúra

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ rímsko-katolícky kostol sv. Kataríny Alexandrijskej z 13. Stor.,	1,5	- nevyhovujúci technický stav sály kultúrneho domu na konci parku,	1,5
+ evanjelický kostol augsburského vyznania zo začiatku 20 stor ,	1,5	- nedostatočne rozvinutá cezhraničná spolupráca,	1,5
+ knižnica v súčasnosti umiestnená v objekte „Pohoda“ – združený objekt,	1	- nedostatočná modernizácia služieb obecnej knižnice,	1,5
+ bohatý kultúrno-spoločenský život,	1,5		
+ existencia izby ľudových tradícií,	1		
+ rozmiestnené solitéry historických predmetov v celom priestore obce,	1		
spolu	7,5	spolu	4,5
výsledok	3		

Propagácia a cestovný ruch

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ podhorské prostredie a horstvo ponúka široké možnosti turistického využitia,	1,5	- nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce,	1
+ možnosti využitia ponuky pre cykloturistiku,	1,5	- nedostatočné využitie tradície,	1

+ pravidelne organizované kultúrne podujatia,	1	- nedostatočne využité prírodných hodnôt pre potreby cestovného ruchu,	1
+ možnosť rozvoja oddychového cestovného ruchu v časti Podskalka,	1	- nedostatočná propagácia obce z hľadiska cestovného ruchu,	1
+ rozvoja cestovného ruchu – agrouristika – Ranč Bezekov laz.	1,5	- chýbajúce rekreačné trasy v poľnohospodárskej krajine,	1,5
+ CHA Gavurky,	1,5	- nevyužitý potenciál poľnohospodárskej krajiny vo vzťahu ku cestovnému ruchu, turizmu,	1,5
+ cez obec prechádza červeno značená „Rudná magistrála“ vedúca zo Stolicy v Slovenskom Rudohorí do Zlatých Moraviec,	1	- nedostatočne využité potenciál pre rozvoj kultúrno poznávacieho cestovného ruchu,	1
+ prechádzajúca turistická trasa Prielom Nesresnice – pozdĺž potoka smerom na Dobrú Nivu,	1	- problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia, chýbajúce pešie väzby na obec,	1
+ prechádzajúca turistická trasa Gavurky – starou cestou na Dobrú Nivu, príp. pozdĺž Kňazovho potoka,	1	- málo ubytovacích kapacít,	1
+ prechádzajúca turistická trasa Nad Bzovskú Lehôtku - zo Sásy asfaltkou na Bzovskú Lehôtku popri cintoríne na hrebeň,	1	- absencia cyklotrás,	1
+ prechádzajúca turistická trasa Okolo troch vrchov – cesta na Podskalku a Lomné, poľnou cestou cez Gavurky na starú cestu na Dobrú Nivu a späť do Sásy,	1		
+ prechádzajúca turistická trasa na Martiešovú zo Sásy smerom na Zaježovú popri Bezekovom laze do Saskej doliny,	1		
spolu	14	spolu	11
výsledok	3		

Administratíva a bezpečnosť

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ existencia verejného rozhlasu,	1	- negatívny stav nehnuteľného majetku obce,	1,5
+ dostatok priestorov pre administratívu,	1,5	- nevybudovaný bezbariérový prístup do obecného úradu,	1
+ budova obecného úradu v dostupného v centre obce,	1,5	- absencia kamerového systému,	1,5
		- zvyšujúca sa drobná kriminalita – krádeže, vandalizmus,	1,5
		- nevyhovujúci stav budovy obecného úradu,	1,5
		- v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou,	1
		- nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry,	1
		- nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe,	1
		- absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy,	1
		- nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy,	1
		- nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry samosprávy,	1
		- nedostupný kvalitný digitálny systém prenosu dát,	1
		- pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,	1
spolu	4,5	spolu	15
		výsledok	-10,5

Informatizácia obce

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
-----------------	------	------------------	------

+	postupne zavádzané služby eGovernmentu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy	1,5	-	nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb,	1
+	dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade,	1,5	-	nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe,	1
+	relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia,	1	-	absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy,	1
+	obecný občasník a rozhlas,	1	-	nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy,	1
+	vlastné webové stránky všetkých organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti obce,	1	-	nízka efektívnosť, bezpečnosť a interoperabilita ISVS,	1
			-	nedostupný kvalitný digitálny obsah,	1
			-	fyzicky nedostupný internet v území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre používateľov,	1
			-	pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,	1
			-	chýbajúca vysokokapacitná dátová sieť k domom,	1
spolu		6	spolu		9
			výsledok		-3

Vo vyššie uvedenom kontexte je potrebné sledovať i potenciálne rozvojové príležitosti a hrozby, indukované hierarchicky vyššími faktormi sociálno - ekonomického rozvoja. Na základe uskutočnených analýz je možné za najväčšie hrozby pokladať hlavne:

1. Znižovanie konkurencieschopnosti obce v dôsledku trvalej stagnácie v rozvoji spolupráce podnikateľskej sféry s orgánmi miestnej samosprávy – Public Private Partnership.
2. Rozhodnutie kľúčového investora o zmene alokácie investície.
3. Nedostatok externých finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie kvalitných verejných služieb.
4. Podcenenie významu kvalitatívneho rozvoja ľudských zdrojov ako pre ekonomický, tak aj pre sociálny rozvoj obce Sása.
5. Podcenenie významu informačných technológií ako základného prvku ekonomického rozvoja a rozvoja ľudských zdrojov v obci.

Jedným z nutných predpokladov úspešnej implementácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je návaznosť na existujúcu sústavu strategických a rozvojových dokumentov. Tento fakt sa premietol z časti aj do výberu opatrení a cieľových skupín, na ktoré sa má zamerať podpora z verejných zdrojov, hlavne z dôvodu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov, odstránenia duplicit, možných protichodných účinkov opatrení atď.. Z tohto dôvodu je prirodzeným rámcom Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja, ako aj Partnerskej dohody, ale aj platná legislatíva v oblasti zabezpečovania verejných služieb. Komparáciou výsledkov vyššie uvedenej selekcie odvetvových disparít a PHSR BBSK je možné zistiť, že niektoré opatrenia v rámci tohto dokumentu pokrývajú kritické oblasti zistené v problémovej analýze. Preto je nutné v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami zamerať sa na odstránenie týchto disparít v relevantných cieľových oblastiach a relevantných skupín.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj
Cieľová skupina
podnikateľské subjekty v priemysle, obchode a výrobných službách obec investori
2. Technická infraštruktúra
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty, mimovládne subjekty,
3. Životné prostredie
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty,
4. Sociálna oblasť a zdravotníctvo
Cieľová skupina

nezamestní, sociálne odkázaní, zdravotne a duševne postihnutí, obyvatelia v dôchodkovom veku, mladí ľudia, rizikové skupiny obyvateľstva,
5. Školstvo a šport
Cieľová skupina
deti predškolského veku, žiaci v rámci povinnej školskej dochádzky, nezamestnaní, obyvatelia v dôchodkovom veku, športovci organizovaní v rámci športových hnutí, pasívna športová verejnosť, obyvatelia v produktívnom veku,
6. Kultúra
Cieľová skupina
obyvateľstvo podnikateľské subjekty návštevníci obce,
7. Cestovný ruch a public relation
Cieľová skupina
obec, VÚC, obyvatelia obce, návštevníci obce, súkromný podnikateľský sektor,
9. Administratíva a bezpečnosť
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,
10. Informatizácia obce
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,

Strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Sása 2015 - 2024

4 VÍZIA A POSLANIE OBCE SÁSA

Vízia

Obec bude vyvážené a ohľaduplne využívať svoje prírodné bohatstvo za účelom jeho ekonomického a ekologického zveľaďovania. V súvislosti s rozvojom sa bude snažiť propagovať existujúce prírodné hodnoty (Gavúrky). V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu sa bude snažiť aj o čo najlepšie prezentovanie svojich kultúrnych tradícií a zvyklostí v duchu rozvoja kultúrneho povedomia nielen vo svojom regióne, ale aj za hranicami Slovenskej republiky. Vytvorí podmienky na vybudovanie rekreačného priestoru v časti Podskalka. Do šírenia kultúrnych hodnôt sa budú zapájať hlavne kultúrne spolky orientujúce sa na prezentáciu tradičných remesiel a zvyklostí. Z hospodárskeho hľadiska obec vytvorí priaznivé podmienky na rozvoj tradičných výrobných a nevýrobných odvetví, pre ktorých rozvoj má obec najväčší potenciál – poľnohospodárska produkcia, lesníctvo, drevárska výroba a drobné výrobné prevádzky, ktoré neovplyvňujú kvalitu bývania. V oblasti propagácie sa obec zameria na prezentáciu vlastných kultúrno – historických hodnôt a kultúrnej identity typickej pre túto oblasť Slovenska. Obec sa stane príjemným sídlom zabezpečujúcim komplexné sociálne služby pre svojich obyvateľov. V obci funguje materská škola v ktorej každý rok stúpa počet detí. Materská škola je komplexne vybavená čo sa týka interiérov ako aj exteriérov.

Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát obce Sása. Poslanie opisuje a prezentuje základné služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, miestnych podnikateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie obce Sása a odpovedá na tri otázky: Čo obec robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných služieb obyvateľom obce, podnikateľom či návštevníkom a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je dôsledný denný operatívny manažment a realizácia profesionálnych interných služieb. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaniami tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo a zastupovanie obce pri súdnych sporoch až po udržiavanie počítačovej siete, zálohovanie dát či aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom obce. Samospráva obce Sása disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu obce a poslancom obecného zastupiteľstva. Významnú úlohu zohráva aj odborné vzdelávanie zamestnancov úradu s cieľom zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast, vedúci k zvýšeniu kvality samosprávou poskytovaných služieb. Medzi významné činnosti - a to najmä z pohľadu obyvateľov obce – patrí administrovanie zasadnutí orgánov obce. Práve tieto authority rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obyvateľov, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení.

Jedným zo základných predpokladov rozvoja obce je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov, ale aj životného prostredia. V súlade s poslaním obce Sása všetky tieto úlohy realizuje štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečnú obec - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostnej politiky obce je aj výkon ochrany pred požiarmi a civilnej ochrany obyvateľov.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je rozvoj existujúcich priemyselných zón. Obec Sása v súlade s touto filozofiou skvalitňuje zóny, ktoré poskytujú kapacitu pre podnikateľské subjekty. Ich rozlohu plánuje rozširovať v obmedzenej miere. Rozvojové aktivity budú pokračovať hlavne v časti intravilánu obce, kde sa rozprestiera objekt poľnohospodárskeho podniku.

2. Doprava a komunikácie

Príprava Projektovej dokumentácie pre cestné stavby, pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, to všetko zahŕňajú kompetencie obce v oblasti pozemných komunikácií.

3. Technická infraštruktúra

Významným prvkom kvality života v obci je funkčný systém verejného osvetlenia. Hlavnou úlohou samosprávy je v tomto kontexte realizácia novej výstavby verejného osvetlenia, prevádzkovanie už vybudovaného verejného osvetlenia a samozrejme priebežné opravy a údržba existujúcich svetelných bodov, prípadne ich prestavba na LED. Okrem toho zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry

zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry smeruje hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne obytné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

3. Odpadové hospodárstvo

Obec vykonáva úlohy, ktoré jej vyplývajú z programu odpadového hospodárstva a všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia, zabezpečovanie zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálneho odpadu, zabezpečovanie priestoru, kde môžu obyvatelia obce odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov či zabezpečovanie zberu a prepravy objemných odpadov. Obec zároveň vykonáva priestupkové konanie v odpadovom hospodárstve a zabezpečuje výstavbu a údržbu infraštruktúry pre odpadové vody.

4. Životné prostredie

Udržiavanie a zveľaďovanie obce neznamená len ochranu a údržbu existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie ďalšiemu znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území obce, ich rozdrobovaniu a zmysluplné riadenie výstavby a využívania územia. V súlade s touto filozofiou obec každoročne zabezpečuje ošetrovanie a udržiavanie zelene - drevín, trávnikov, kvetinových záhonov. Súčasťou prostredia, v ktorom obyvatelia žijú, sú aj verejné priestranstvá, chodníky, miestne komunikácie, námestie, ktoré je obcou pravidelne čistené, ale aj športové ihriská obce – Sása so zabezpečením pravidelnej údržby a obnovy. K ďalším činnostiam, ktoré sa podieľajú na vytváraní atraktívneho a zdravého prostredia patrí aj prevádzka či správa cintorínov.

5. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi obec poskytuje jednorazové dávky v hmotnej núdzi a sociálnu pôžičku. Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov obec poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patrí opatrovateľská služba, prepravná služba a organizovanie spoločného stravovania. Obec podporuje neštátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov obec zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu, motivačný príspevok a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v obci je jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území obce. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky. Pôsobnosť z orgánov štátnej správy na mestá a na vyššie územné celky na úseku sociálnej pomoci prešla zákonom č. 416/2001 Z. z. hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov, v oblasti vzdelávania, športu a ostatných verejných služieb. Obec sa v oblasti sociálnej pomoci do 31.12.2008 riadilo nasledovnými zákonmi: Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, Zákon č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi, Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime, Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Dňom 1.1.2009 vstúpil do platnosti nový Zákon č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách a novela zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Tieto dva kľúčové zákony vymedzujú povinnosti obce pri svojej samosprávnej pôsobnosti v oblasti sociálnej starostlivosti o svojich občanov.

V zmysle zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení podľa § 3 obyvatelia obce majú právo požadovať súčinnosť obce pri ochrane osoby, rodiny a majetku v obci, pomoci v čase náhlej núdze (toto právo občana má i ústavnú oporu - čl. 16, 18 a 21 Ústavy SR) a podľa § 4 ods. 3 písm. j) má obec povinnosť vypracovať koncepcie rozvoja v jednotlivých oblastiach života.

Sása považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít.

6. Školstvo a šport

Školstvo

Obec Sása v súčasnosti je zriaďovateľom predškolského zariadenia.

Šport

Obec vytvára podmienky na zmysluplné trávenie voľného času detí, mládeže a obyvateľov obce, ako najvhodnejšiu prevenciu proti drogám a civilizačným chorobám. V rámci tejto filozofie samospráva organizuje alebo podporuje celý rad rekreačných a športových aktivít. Súčasťou politiky obce je subvencovanie športových klubov a telovýchovných organizácií prostredníctvom dotácií z rozpočtu obce. Mandát na podporu rekreačného a výkonnostného športu v obci vyplýva zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce Sása či koncepcných a strategických dokumentov prijatých mestským zastupiteľstvom. Vytváranie vhodného prostredia pre rekreačný a výkonnostný šport z peňazí daňovníkov, je jednou z ciest tvorby a prezentácie dobrého mena obce. Vhodné podmienky pre šport a ponuka verejných športovísk sú súčasťou konkurenčného boja miest o lepšie podmienky pre život. Prínosy z financovania a podpory športu na území obce sa prejavujú vo forme zdravšieho života obyvateľov, zvýšeného záujmu o bývanie v obci, v náraste členských základní podporovaných športov.

7. Kultúra

Obec Sása v súlade so svojim zámerom každoročne organizuje kultúrne podujatia, a prevádzkuje obecnú knižnicu. Obec zabezpečuje opravy a údržbu kultúrnych pamiatok na území obce. Súčasťou kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Snahou obce je udržiavať kultúru v obci. Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy obce je v oblasti kultúry tvorený najmä zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach.

8. Propagácia a cestovný ruch

V oblasti cestovného ruchu plní najmä úlohy: spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a úradmi štátnej správy a okolitými obcami v oblasti cestovného ruchu, spolupracuje s príslušnou komisiou, pripravuje analýzy turistickej aktivity obce a infraštruktúry cestovného ruchu z hľadiska historických pamiatok a iných historických objektov, ubytovacích, stravovacích a ostatných služieb, spolupracuje na príprave vydávania a zabezpečenia propagačných materiálov pre obec, pripravuje návrhy na riešenie rozvoja cestovného ruchu a spolupracuje so všetkými dotknutými orgánmi a organizáciami pri ich realizácii, spolupracuje pri vytváraní systému tvorby finančných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu v obci, ako aj pri zachovávaní historického, architektonického a kultúrneho dedičstva, rieši podnety, návrhy a v spolupráci s hlavným kontrolárom aj sťažnosti občanov a organizácií týkajúce sa CR, zabezpečuje styk samosprávy s inštitúciami a organizáciami, ako aj agentúrami poskytujúcimi služby, informácie, podporu a poradenstvo v CR, podieľa sa na koordinačnej činnosti pri realizácii úloh súvisiacich s ekonomickým a sociálnym rozvojom spravovaného územia, podieľa sa na tvorbe koncepcie rozvoja na úseku cestovného ruchu na území obce, koordinuje a zabezpečuje úlohy súvisiace s činnosťou obce v spolupráci s partnerskými obcami.

9. Administratíva a bezpečnosť

Obec vytvára podmienky na efektívnu prácu obecného úradu, vytvára vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizáciu a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytvára vhodné technické a pracovné podmienky na obecnom úrade. Vytvára podmienky na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

10. Informatizácia obce

Zabezpečuje technické podmienky pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožňuje obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvára vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožňuje obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

STRATEGICKÝ CIEĽ

Strategický cieľ PHRSR ako aj dlhodobé ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Podpora regionálneho rozvoja podľa odseku 1 je zameraná najmä na komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta, rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmierňovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komunít, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb, rozvoj cestovného ruchu, medzisústnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľaďovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne,) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, atď. Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre obec Sása nasledovný strategický cieľ:

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Sása, po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej a environmentálnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do poľnohospodárstva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v obci a v jej blízkom okolí. Obec bude podporovať výrobu, ktorá nezaťažuje životné prostredie. Vytvorí podmienky na výstavbu a rozšírenie existujúcich poľnohospodárskych zón za účelom zlepšenia situácie na trhu práce. Systematickými opatreniami pre podporu malého podnikania sa bude snažiť znižovať vysokú nezamestnanosť. V oblasti cestovného ruchu vytvorí podmienky pre šírenie tradičných kultúrnych hodnôt – organizovaním folklórnej slávnosti, rekonštrukciou tradičných stavieb, ale aj ostatných historických pamiatok. Pre obyvateľov dôchodkového veku vytvorí podmienky pre dôstojné prežitie staroby.

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových Projektov. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci

partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spoluprácou verejného a súkromného sektora a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov. Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHRSR Banskobystrického samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

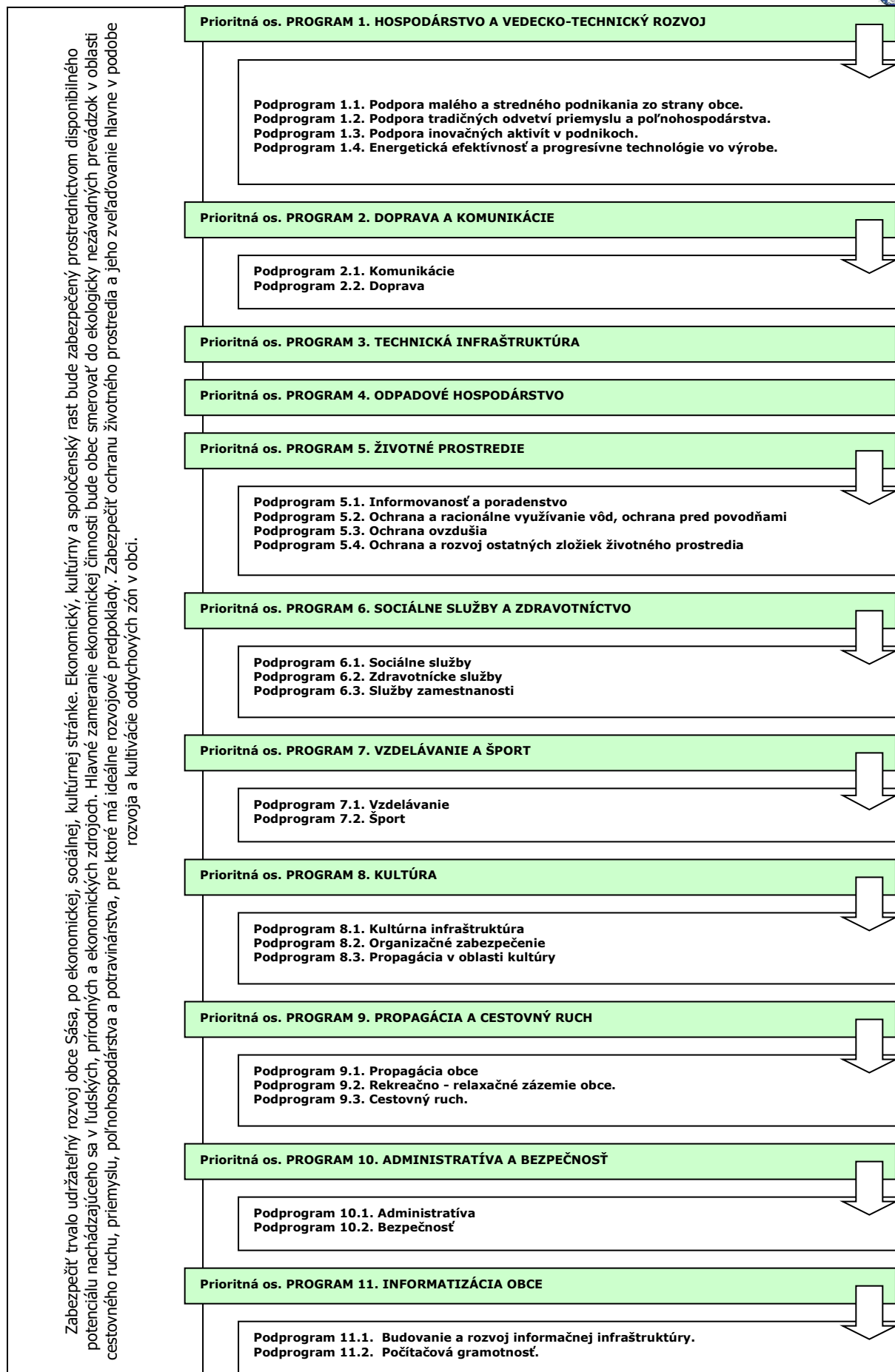
Strategický plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných. Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu tej alebo onej skupiny obyvateľov. Limitujúci faktor – dostatok finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre neurčenie strategického cieľa. Už tým že je definovaný napomôže smerovaniu rozvoja. Spracovatelia vychádzajú z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti (Osi) nasledovné (vychádzajúce z princípov programového rozpočtovania, prenesených a originálnych kompetencií obce definovaných zákonom 416/2001 o prechode..., ekonomickou a funkčnou klasifikáciou (COFOG) a cieľov podpory regionálneho rozvoja v zmysle zákona 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja: Pre obec Sása je nevyhnutné, aby v súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2020 naplnila tri kľúčové priority rastu: inteligentný rast ktorý je založený na efektívnych investíciách do vzdelávania, výskumu a inovácií, udržateľný rast, vďaka prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a zameranie sa na konkurencieschopné odvetvia priemyslu a inkluzívny rast, s veľkým dôrazom na tvorbu pracovných miest a zmiernenie chudoby.

K základným predpokladom realizácie stratégie programu patrí:

- integrovaný prístup (kombinovanie investícií, prierezové riešenie problémov)
- majetkové vysporiadanie vlastníckych vzťahov
- dostatočné financovanie prenesených kompetencií štátnej správy na samosprávu zo štátneho rozpočtu

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie princípov udržateľného rozvoja a podporu synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím. Pri formulácii stratégie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Sása na roky 2015 – 2024 boli zohľadnené priority Slovenskej republiky formulované v dokumente Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30.

Udržateľný rozvoj sa chápe v kontexte rozvoja sídelného prostredia obce Sása. Vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich nápravu. Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú mať aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady inteligentného a inkluzívneho rastu. Udržateľný rast sa zakladá na: ochrane životného prostredia, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti; zavedení efektívnych inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie; využívaní sietí pokrývajúcich celú EÚ s cieľom poskytnúť podnikom (hlavne malým výrobným spoločnostiam) ďalšiu konkurenčnú výhodu; zlepšení podnikateľského prostredia, a to najmä pre MSP; dobre informovaných spotrebiteľoch. Inkluzívny rast predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu: ľudských, prírodných, kapitálových. Významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov a ich ochota podieľať sa na ňom. Uzko s tým súvisí rozvoj športu, voľnočasových aktivít, aktívneho trávenia voľného času, relaxu, zábavy, kultúry, umenia. Sú to aktivity, ktoré podporujú kreativitosť a ktoré by boli zohľadňovali potreby všetkých vekových kategórií a boli im súčasne dostupné.

PO 1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Priority v oblasti rozvoja hospodárstva a vedecko-technického rozvoja spadajú predovšetkým do vytvárania pozitívnych predpokladov na rozvoj podnikateľských aktivít. Ide o vymedzenie priemyselných zón v obci, príprava pozemkov a zabezpečenie technickej infraštruktúry.

Podprogram 1.1.

Cieľ 1.1

Opatrenie 1.1.1

Opatrenie 1.1.2

Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.

Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.

Podprogram 1.2.

Cieľ 1.2

Opatrenie 1.2.1

Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.

Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Rekonštrukcia budov a hál v areáli hospodárskych dvorov PD.

Podprogram 1.3.

Cieľ 1.3

Opatrenie 1.3.1

Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.

Podprogram 1.4.

Cieľ 1.4

Opatrenie 1.4.1

Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

PO 2. Doprava a komunikácie

Výstavba a údržba miestnych komunikácií v správe obce ako aj riešenie technického stavu štátnych komunikácií v správe vyššieho územného celku. Zabezpečiť pravidelné a vyhovujúce spojenie obyvateľov obce s regionálnymi centrami prostredníctvom verejnej dopravy.

Podprogram 2.1.

Cieľ 2.1

Opatrenie 2.1.1

Opatrenie 2.1.2

Opatrenie 2.1.3

Opatrenie 2.1.4

Opatrenie 2.1.5

Opatrenie 2.1.6

Komunikácie

Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.

Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.

Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.

Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.

Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.

Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.

Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.

Podprogram 2.2.

Cieľ 2.2

Opatrenie 2.2.1

Doprava

Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).

PO 3. Technická infraštruktúra

Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska prílevu investícií v oblasti priemyslu a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržiavania požadovanej životnej úrovne obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj obce.

Cieľ 3

Opatrenie 3.1

Opatrenie 3.2

Opatrenie 3.3

Opatrenie 3.4

Opatrenie 3.5

Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.

Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.

Rozšírenie kapacity a revitalizácia pietnych miest v obci.

Rekonštrukcia a rozšírenie verejného vodovodu.

Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete.

PO 4. Odpadové hospodárstvo

Rozvoj a výstavba infraštruktúry odpadového hospodárstva. Údržba kanalizačnej siete, výstavba a prevádzka zberného dvora pre separovaný zber ako aj obecného kompostoviska.

Cieľ 4

Opatrenie 4.1

Opatrenie 4.2

Opatrenie 4.3

Opatrenie 4.4

Opatrenie 4.5

Opatrenie 4.6

Opatrenie 4.7

Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.

Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.

Rekultivácia čiernych skládok.

Výstavba obecného zberného dvora a kompostoviska.

Vybudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých smetných košov vo verejných komunikačných priestoroch.

Výstavba splaškovej kanalizačnej siete.

Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.

PO 5. Životné prostredie

Trvalo udržované životné prostredie je významným ukazovateľom kvality života. Dlhodobé udržovanie, ale aj skvalitňovanie prírodného prostredia, je spoločným cieľom všetkých obyvateľov obce. Monitorovaná kvalita vody a ovzdušia. Optimalizácia nakladania s odpadmi. Informovanosť obyvateľov o životnom prostredí. Propagácia chránených území.

Podprogram 5.1.

Cieľ 5.1

Opatrenie 5.1.1

Informovanosť a poradenstvo

Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.

Podprogram 5.2.

Cieľ 5.2

Opatrenie 5.2.1

Opatrenie 5.2.2

Opatrenie 5.2.3

Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.

Výstavba protizáplavových opatrení.

Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.

Podprogram 5.3.

Cieľ 5.3

Opatrenie 5.3..1

Ochrana ovzdušia

Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.

Podprogram 5.4.

Cieľ 5.4

Opatrenie 5.4.1

Opatrenie 5.4.2

Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Realizácia protieróznych opatrení.

Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.

PO 6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Pokračujúci trend rastu podielu seniorov na počte obyvateľov musí byť sprevádzaný podmienkami, ktoré umožnia dôstojnejšie prežitie zvyšku života. Veková skladba obyvateľov je sprevádzaná väčším výskytom špecifických chorôb.

Podprogram 6.1.

Cieľ 6.1

Opatrenie 6.1.1

Opatrenie 6.1.2

Opatrenie 6.1.3

Opatrenie 6.1.4

Sociálne služby

Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Zriadenie DSS.

Zriadenie centra pre matky s deťmi.

Zabezpečenie stravovania pre dôchodcov a soc. odkázalých.

Výstavba nájomných bytových domov 18 b.j.

Podprogram 6.2.

Cieľ 6.2

Opatrenie 6.2.1

Opatrenie 6.2.2

Zdravotnícke služby

Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Podpora poradenskej činnosti.

Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.

Podprogram 6.3.

Cieľ 6.3

Opatrenie 6.3.1

Opatrenie 6.3.2

Opatrenie 6.3.3

Služby zamestnanosti

Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.

Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.

Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

PO 7. Školstvo a šport

Údržba a rozvoj predškolského vzdelávania a základného vzdelávania v obci. Údržba a skvalitnenie športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.1.

Cieľ 7.1

Opatrenie 7.1.1

Vzdelávanie

Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.

Podprogram 7.2.

Cieľ 7.2.

Opatrenie 7.2.1

Opatrenie 7.2.2

Šport

Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.

Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.

PO 8. Kultúra

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami ale aj miestnymi kultúrnymi spolkami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je prvoradá povinnosť obce. Pribežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch. Kultúrne tradície budú šírené aj prostredníctvom cezhraničnej spolupráce s Českou a Srbskou republikou.

Podprogram 8.1.

Cieľ 8.1

Opatrenie 8.1.1

Opatrenie 8.1.2

Opatrenie 8.1.3

Kultúrna infraštruktúra

Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.

Doplnenie križovej cesty pri katolíckom kostole.

Podpora kultúrnych podujatí v obci.

Podprogram 8.2.

Cieľ 8.2

Opatrenie 8.2.1

Organizačné zabezpečenie

Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.

Podprogram 8.3.

Cieľ 8.3

Opatrenie 8.3.1

Opatrenie 8.3.2

Propagácia v oblasti kultúry

Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.

Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.

PO 9. Propagácia a cestovný ruch

V rámci rozvoja cestovného ruchu je potrebné spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi a zahraničnými cestovnými kancelárkami. Nevyhnutnou je taktiež propagácia obce a to najmä prostredníctvom www - stránky. Potrebné je sústrediť sa na propagáciu hlavne podujatí, atď..

Podprogram 9.1.

Cieľ 9.1

Opatrenie 9.1.1

Opatrenie 9.1.2

Propagácia obce

Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Aktualizácia www stránky obce.

Podpora budovania informačných tabúl v obci.

Podprogram 9.2.

Cieľ 9.2

Opatrenie 9.2.1

Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.

Podprogram 9.3.

Cieľ 9.3

Opatrenie 9.3.1

Opatrenie 9.3.2

Cestovný ruch.

Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.

Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

PO 10. Administratíva a bezpečnosť

V rámci administratívneho zabezpečenia chodu samosprávy vytvárať vhodné podmienky na efektívnych chod úradu. Vytvoriť vhodné pracovné prostredie a technické zabezpečenie.

Podprogram 10.1.

Cieľ 10.1

Opatrenie 10.1.1

Administratíva

Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Komplexná rekonštrukcia budovy Obecného úradu.

Podprogram 10.2.

Cieľ 10.2

Opatrenie 10.2.1

Bezpečnosť

Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Zriadenie kamerového systému.

PO 11. Informatizácia obce

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1.

Cieľ 11.1

Opatrenie 11.1.1

Opatrenie 11.1.2

Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.

Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.

Podprogram 11.2.

Cieľ 11.2

Opatrenie 11.2.1

Opatrenie 11.2.2

Opatrenie 11.2.3

Počítačová gramotnosť.

Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.

Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.

Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Sása 2015 - 2024

5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer

Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu sa plánuje výstavba priemyselných zón, ktoré by významným spôsobom pozitívne ovplyvnili zamestnanosť a ekonomickú stabilitu v obci.

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.1.1 Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.
Aktivity Tvorba podmienok.

Opatrenie 1.1.2 Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.
Aktivity Rozšírenie siete obchodných prevádzok potravinárskeho tovaru.
Podpora zriaďovania prevádzok komerčných služieb.
Podpora zriaďovania prevádzok servisných a opravárenských služieb.

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.2.1 Rekonštrukcia areálov hospodárskych dvorov PD.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia hál a budov.
Modernizácia technologického vybavenia PD.
Obmedzenie negatívnych dopadov živočíšnej výroby.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.3.1 Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.
Aktivity Výstavba priestorov pre prevádzku spracovania drevnej hmoty (biopalivá, finalizácia).
Obnova technológií v podniku Obecné lesy s.r.o..
Modernizácia dopravného parku v obecnom podniku.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.4.1 Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu obecného úradu.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu materskej školy.

5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer

Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest I., II. a III. triedy) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť obce Sása. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 2.1.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.

	Výstavba prepájajúcej komunikácie Lesníckej ul. a Novej ul. Výstavba prepojenia Lesníckej ul. a ul. Slobody. Výstavba prepojenia ulice A. Trúchleho –Sitniaského a Tichú ulice. Výstavba prepojenia ulice Nová a ulicou Školskou upokojenou komunikáciou v kategórii MOU 4,5/30. Výstavba prepojenia na cestu II/527 v mieste predĺženia Tichej ulice, premostením potoka Neresnica smerom severovýchodným. Rekonštrukcia miestnych komunikácií v existujúcej zástavbe miestnych a obslužných na komunikácie funkčnej triedy C2, C3 a D v kategórii MO a MOU 6,5/40 a 4,5/30 na úsekoch, kde to dovoľujú šírkové pomery.
Opatrenie 2.1.2 Aktivity	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci. Výstavba prekládky cesty II/527 mimo zastavané územie. Rekonštrukcia cesty II/527 v zastavanom území obce.
Opatrenie 2.1.3 Aktivity	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba samostatnej cyklotrasy pri ceste II/527 smerom do obce Pliešovce. Výstavba cyklotrasy smer Sása – Zaježová. Výstavba cyklotrasy Sása – Podskalka.
Opatrenie 2.1.4 Aktivity	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba parkoviska v priestore medzi cintorínom a kostolom sv. Kataríny – 40 p.m.. Výstavba parkoviska pri materskej škole – 9 p.m.. Výstavba parkoviska pri futbalovom štadióne – 142 p.m.. Dostavba parkovacích plôch v centrálnej časti obce. Výstavba parkovacích miest pri obytných domoch – 60 p.m..
Opatrenie 2.1.5 Aktivity	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba chodníkov v novej zástavbe. Dostavba chodníka pozdĺž cesty II./527. Výstavba chodníka k miestnemu cintorínu.
Opatrenie 2.1.6 Aktivity	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok. Výstavba premostenia potoka Neresnica pri ul. Slobody.
Opatrenie 2.1.7 Aktivity	Úprava dopravnej infraštruktúry. Vyznačenie prechodov pre chodcov na frekventovaných častiach obce.

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie. Zrekonštruovať autobusové zastávky so samostatnými pruhmi a nástupnými plochami v zmysle platnej STN 736425.

5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer

Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 3.1 Aktivity	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV. Vypracovanie technickej dokumentácie. Dostavba plôch IBV v severovýchodnej časti obce. Dostavba plôch IBV v severnej časti zastavaného územia. Dostavba plôch IBV severne od areálu materskej školy po ulicu Lesnícku. Dostavba plôch IBV na južnej strane zastavaného územia. Dostavba plôch IBV na západnej strane zastavaného územia obce, nadväzuje na jestvujúcu zástavbu medzi ulicami Tichá, Andreja Trúchleho Sitniaského.
Opatrenie 3.2 Aktivity	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia. Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu. Rekonštrukcia verejného osvetlenia – LED osvetlenie. Riešenie osvetlenia miestneho cintorína a miestnej komunikácie.
Opatrenie 3.3 Aktivity	Rozšírenie kapacity a revitalizácia pietnych miest v obci. Spracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia areálu cintorína. Rekonštrukcia budovy domu smútku.

Opatrenie 3.4 Aktivita	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného vodovodu. Spracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia vodovodnej siete. Výstavba novej vetvy vodovodnej siete z ulice Lesnícka so zokruhovaním na jestvujúcu sieť. Rozšírenie vodovodnej siete v ulici Nová v časti smerujúcej k materskej škole.
Opatrenie 3.5 Aktivita	Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete. Rozšírenie elektrických rozvodov VN. Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN – zemné vedenie. Výstavba 3 transformátorových staníc – kioskových TS10, TS11, TS12. Rekonštrukcia pôvodných trafostaníc.
Opatrenie 3.6 Aktivita	Zvýšenie kapacity rozvodnej siete plynu. Výstavba novej vetvy STL plynovodu z ulice Lesnícka so zokruhovaním na jestvujúcu sieť. Výstavba novej vetvy STL plynovodu rozšírením ul. Nová.

5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer

Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom	
Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 4.1 Aktivita	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbory textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov. Zvýšiť environmentálne povedomie ľudí. Zabezpečenie zberného kontajneru 2 x ročne. Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.
Opatrenie 4.2 Aktivita	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci. Ekonomicky motivovať obyvateľstvo. Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu. Zabezpečenie nádob pre separovaný zber. Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.
Opatrenie 4.3 Aktivita	Rekultivácia čiernych skládok. Lokalizácia čiernych skládok. Likvidácia skládok.
Opatrenie 4.4 Aktivita	Výstavba a dovybavenie obecného kompostoviska a zberného dvora. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba komunitnej kompostárne. Výstavba zberného dvora pre separovaný zber. Obstaranie mechanizácie pre obecné kompostovisko (traktor, vlečka, štiepkovač). Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.
Opatrenie 4.5 Aktivita	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba splaškovej kanalizačnej siete DN 300. Výstavba ČOV - čistenie splaškových vôd z cca 42 rodinných domov na ul. Nová. Výstavba ČOV pre potreby nájomného bytového domu s 18 b.j. Výstavba celoobecnej ČOV na severnom okraji obce – na brehu toku Nerestnica. Výstavba 2 čerpacích staníc.
Opatrenie 4.6 Aktivita	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete. Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.

5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer

Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osveta, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva
--

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.
Aktivita	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci. Prezentácia a šírenie osvedčenia v oblasti životného prostredia.

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.
Aktivita	Údržba a dostavba existujúcej vodovodnej siete.
Opatrenie 5.2.2	Výstavba protizáplavových opatrení.
Aktivita	Spracovanie technickej dokumentácie. Výstavba protizáplavových opatrení v juhovýchodnej a južnej časti zastavaného územia.
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia koryta toku Nerestnica na Q100. Revitalizácia koryta toku Lomniansky potok na Q100.

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.
Aktivita	Obmedziť spaľovanie fosílnych palív. Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 5.4.1	Realizácia protierózných opatrení.
Aktivita	Spracovanie technickej dokumentácie. Realizácia protierózných opatrení.
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.
Aktivita	Spracovanie technickej dokumentácie. Výsadba verejnej zelene v priestore medzi cintorínom a obytným územím. Výsadba verejnej zelene v priestore medzi poľnohospodárskym areálom a plochou IBV. Výstavba oddychovej zóny pri miestnom ihrisku. Osadenie lavičiek na verejných priestranstvách.

5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.1.1	Zriadenie DSS.
Aktivita	Realizácia – výstavba / rekonštrukcia priestorov.
Opatrenie 6.1.2	Zriadenie centra pre matky s deťmi.
Aktivita	Výber vhodnej alternatívy zriadenia zariadenia. Vypracovanie technickej dokumentácie. Realizácia – výstavba / rekonštrukcia budovy pre zariadenie poskytujúce sociálne služby.
Opatrenie 6.1.3	Zabezpečenie stravovania pre dôchodcov a soc. odkázaných.
Aktivita	Materiálne technické zabezpečenie. Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce.
Opatrenie 6.1.4	Výstavba nájomných bytových domov 18 b.j.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba bytových domov.

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.2.1 Podpora poradenskej činnosti.
Aktivita Zabezpečenie personálnych kapacít.
Zabezpečenie priestorov.

Opatrenie 6.2.2 Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.
Aktivita Rekonštrukcia priestorov pre ambulanciu praktického lekára (1 x týždenne).

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.3.1 Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.
Aktivita Finančné a personálne zabezpečenie.

Opatrenie 6.3.2 Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovania
individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.
Aktivita Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.
Personálne zabezpečenie poradenstva.

Opatrenie 6.3.3 Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a
komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.
Aktivita Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.
Personálne zabezpečenie poradenstva.

5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej a základnej školy. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.1.1 Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.
Aktivita Obstaranie vybavenia materskej školy.
Revitalizácia areálu materskej školy.

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.2.1 Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba malej športovej haly v blízkosti futbalového ihriska.
Výstavba detského ihriska v obci.

Opatrenie 7.2.2 Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.
Aktivita Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.

5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch.

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.1.1 Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba nového Kultúrneho domu.
Rekonštrukcia priestorov budovy združeného objektu Pohoda.
Modernizácia interiérov objektu Pohoda – rekonštrukcia sociálnych zariadení.
Modernizácia vybavenia.

Opatrenie 8.1.2 Doplnenie krížovej cesty pri katolíckom kostole.
Aktivity Výstavba krížovej cesty.

Opatrenie 8.1.3 Podpora kultúrnych podujatí v obci.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba malého amfiteátra spojeného so spoločenským domom.

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.2.1 Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.
Aktivity Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.3.1 Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimedialnej forme.
Aktivity Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie koncepcie v multimedialnej forme.

Opatrenie 8.3.2 Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.
Aktivity Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.

5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer

Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa obec stala vyhľadávaným miestom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky. Využiť prírodný potenciál, ktorý ponúka blízke aj širšie okolie obce.

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.1.1 Aktualizácia www stránky obce.
Aktivity Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.

Opatrenie 9.1.2 Podpora budovania informačných tabúl v obci.
Aktivity Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atraktivitách obce.
Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty obce.

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.2.1 Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Využitie poľnohospodárskych objektov pre rozvoj vidieckej turistiky.
Dostavba infraštruktúry cestovného ruchu v lokalite Ranč Bezekov laz.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.3.1 Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.
Aktivity Zabezpečenie personálnych kapacít.

Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.

5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer

Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestských úradoch. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia budovy Obecného úradu.
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie. Komplexná rekonštrukcia budovy obecného. Výstavba bezbariérového prístupu do obecného úradu. Rekonštrukcia obecného rozhlasu. Revitalizácia dvora obecného úradu.

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 10.2.1	Zriadenie kamerového systému.
Aktivity	Inštalácia kamerového systému v priestore cintorína. Inštalácia kamerového systému v priestore centra obce. Inštalácia kamerového systému v priestore športového areálu.

5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services,...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.
Aktivity	Technické zabezpečenie IS. Tvorba základného SW na komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty.
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.
Aktivity	Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci. Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.
Aktivity	Realizácia kurzov v oblasti nových SW pre pracovníkov miestnej samosprávy.
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce. Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.

Aktivity

Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.

6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Sása sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	10
		Počet revitalizovaných podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	1
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	15
Opatrenie 1.1.2	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	3
		Počet nových podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	1
		Celková predajná plocha	výsledok	m ²	podn. subjekt	0	200

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.2.1	Rekonštrukcia areálov hospodárskych dvorov PD.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	10
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	10
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	15
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	2
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	1 mil.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	5
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	10
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	300 tis.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.	Objem preinvestovaných prostriedkov	výsledok	€	obec Sása	0	50 tis.
		Objem vyprodukovanej elektrickej energie	výsledok	kWA	obec Sása	0	200

		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Sása	0	1
--	--	---	-------	-------	-----------	---	---

6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Sása	0	4
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Sása	0	0
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Sása	0	900
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Sása	0	0
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Sása	0	10
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Sása	0	0
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Sása	-	-
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Sása	0	0
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.	Dĺžka vybudovaných cyklotrás	výstup	km	obec Sása	0	5
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Sása	0	900
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Sása	0	500
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Sása	0	0
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných parkovacích miest	výstup	počet	obec Sása	0	30
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Sása	0	900
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Sása	0	0
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.	Dĺžka rekonštruovaných chodníkov	výstup	km	obec Sása	0	0
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Sása	0	2
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Sása	0	900
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Sása	0	0
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.	Počet zrekonštruovaných/vybudovaných mostov	výstup	počet	obec Sása	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Sása	-	-
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných dopravných technických zariadení	výsledok	počet	obec Sása	0	4
		Dĺžka novovybudovaných komunikácií	výstup	km	obec Sása	0	0

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).	Počet zrekonštruovaných zastávok SAD	výstup	počet	obec Sása	0	3
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Sása	0	900
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Sása	0	0

6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách.	Celková nová plocha pre IBV	výsledok	ha	obec Sása	0	3
		Počet nových obyvateľov obce	dopad	osoby	obec Sása	0	80
Opatrenie 3.2	Rekonštrukcia a rozšírenie	Počet inštalovaných svietidiel	výsledok	počet	obec Sása	0	50

	verejného osvetlenia.	Zvýšenie pokrytia územia verejným osvetlením	dopad	%	obec Sása	85	100
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Sása	0	1
Opatrenie 3.3	Rozšírenie kapacity a revitalizácia pietnych miest v obci.	Plocha zrekonštruovaného cintorína	výstup	m ²	obec Sása	0	5000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Sása	0	200
Opatrenie 3.4	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného vodovodu.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Sása	95	99
		Dĺžka vybudovanej vodovodnej siete	výsledok	km	obec Sása	0	2
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Sása	0	900
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	obec Sása	0	20
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Sása	0	900
Opatrenie 3.6	Zvýšenie kapacity rozvodnej siete plynu.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	obec Sása	0	20
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Sása	0	900

6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.	Produkcia komunálneho odpadu	ŠÚ SR	tony	obec Sása	0	20
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	tony	obec Sása	0	18
		Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Sása	0	2
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	%	obec Sása	0	5
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.	Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Sása	0	2
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	tony	obec Sása	0	5
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	kontextový	obec Sása	0	18
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.	Plocha rekultivovanej skládky KO, čiernych skládok.	výsledok	m ²	obec Sása	0	500
Opatrenie 4.4	Výstavba a dovybavenie obecného kompostoviska a zberného dvora.	Objem uskladneného odpadu v tonách,	dopad	tony	obec Sása	0	10
		Počet vybudovaných kompostovísk a zberných dvorov	Výsledok	počet	obec Sása	0	2
Opatrenie 4.5	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete.	Dĺžka novovybudovanej splaškovej kanalizácie	výsledok	km	obec Sása	0	15
Opatrenie 4.6	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.	Dĺžka novovybudovanej dažďovej kanalizácie	výsledok	km	obec Sása	0	5

6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.	Počet vypracovaných koncepcií	výsledok	počet	obec Sása	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Sása	0	900

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Sása	90	99
Opatrenie 5.2.2	Výstavba protizáplavových opatrení.	Dĺžka upravených korýt	výsledok	km	obec Sása	0	4
		Počet vytvorených poldrov	výsledok	počet	obec Sása	0	0
		Počet vytvorených protizáplavových hrádzí	výsledok	počet	obec Sása	0	2
Opatrenie	Revitalizácia a úprava korýt	Dĺžka zrekonštruovaných korýt tokov	výsledok	km	obec	0	4

5.2.3	vodných tokov.				Sása		
		Zvýšenie prietoku korýt vodných tokov	dopad	%	obec Sása	0	50

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.	Počet domácností s vykurovaním alternatívnymi zdrojmi energie	výsledok	%	obec Sása	0	40

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protierózných opatrení.	Celková plocha s realizovanými opatreniami	výstup	ha	obec Sása	0	2
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Sása	0	900
		Počet vysadených nových krovin a stromov,	výsledok	počet	obec Sása	0	50
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.	Plocha zrekonštruovaných OZ	výsledok	m ²	obec Sása	0	5000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Sása	0	200

6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.1.1	Zriadenie DSS.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	15
		Počet podporených Projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	1
Opatrenie 6.1.2	Zriadenie centra pre matky s deťmi.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	5
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	1
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledku	počet	obec Sása	0	0
Opatrenie 6.1.3	Zabezpečenie stravovania pre dôchodcov a soc. odkázalých.	Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	1
		Počet vydaných jedál za deň	výsledku	m ²	obec Sása	0	20
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	20
Opatrenie 6.1.4	Výstavba nájomných bytových domov 18 b.j.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	65
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	2
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledku	počet	obec Sása	0	0

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	10
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Sása	0	1
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Sása	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	900

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.	počet úspešných absolventov programov ČZV podporených z projektov OPV	výstup	absolútny počet	obec Sása	0	20
		produktivita práce ako dôsledok rozvoja ľudského kapitálu	vplyv	%	obec Sása	20	75
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávaní individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	20
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Sása	0	1
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	20
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Sása	0	5
		Zníženie nezamestnanosti	dopad	%	obec Sása	0	10
		Počet novozaložených podnikateľských subjektov	dopad	%	obec Sása	0	5

6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.1.1	Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Sása	0	0
		Výmera zrevitalizovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Sása	0	2500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	35

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.	Počet vybudovaných ihrísk	výsledku	počet	obec Sása	0	2
		Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Sása	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	80
Opatrenie 7.2.2	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Sása	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	50

6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.	Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Sása	0	300
		Zníženie koeficientu prestupu tepla,	dopad	%	obec Sása	0	30
		Plocha zrekonštruovanej strešnej krytiny,	výstup	m ²	obec Sása	0	500

Opatrenie 8.1.2	Doplnenie krížovej cesty pri katolíckom kostole.	Počet vybudovaných/zrekonštruovaných kultúrnych objektov	výstup	počet	obec Sása	0	150
		Počet užívateľov	dopad	počet	obec Sása	0	300
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.	Počet vybudovaných objektov	výstup	počet	obec Sása	0	1
		Počet organizovaných podujatí	dopad	počet	obec Sása	0	60

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov	výsledku	počet	obec Sása	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledku	počet	obec Sása	0	500

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov, multimediálnych prezentácií	výsledku	počet	obec Sása	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Sása	0	500
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Sása	0	300
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Sása	0	500
		Počet propagovaných kultúrnych podujatí	výsledok	počet	obec Sása	0	1

6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Sása	1900	500
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúlí v obce.	Počet nových inštalovaných tabúlí	výsledok	počet	obec Sása	0	5
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Sása	0	750

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atrakcií v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Sása	0	15
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Sása	0	700
		Tržby z predaja služieb	dopad	€	obec Sása	0	100 tis.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.	Počet uzatvorených dohôd	výsledok	počet	obec Sása	0	1
		Počet nových atrakcií obce	výsledok	počet	obec Sása	0	2
		Počet nových propagačných materiálov	výsledok	počet	obec Sása	0	1

		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Sása	0	500
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.	Počet nových atrakcií obce	výsledok	počet	obec Sása	0	2
		Objem získaných prostriedkov	výstup	mil. €	obec Sása	0	-
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Sása	0	500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	500

6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia budovy obecného úradu.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Sása	0	1
		Počet zrekonštruovaných miestností	dopadu	počet	obec Sása	0	5
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Sása	0	0
		Celková zateplená plocha	výsledok	m²	obec Sása	0	300

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.2.1	Zriadenie kamerového systému.	Počet nainštalovaných kamier	výsledok	počet	obec Sása	0	3
		Zníženie kriminality	dopad	%	obec Sása	0	40
		Pokrytie územia	dopad	%	obec Sása	0	50

6.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.	% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Sása	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Sása	20	40
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Sása	10	20
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.	on-line dostupnosť 20 základných verejných služieb	dopad	%	obec Sása	5	30
		Počet potrebných dokumentov pri vybavení agendy spojenej s vybranou životnou udalosťou	výsledok	Počet	obec Sása	3	1
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Sása	5	30
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Sása	10	20
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Sása	20	40

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	3
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Sása	0	1
		% pracovníkov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Sása	50	100
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Sása	0	5
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Sása	10	20
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Sása	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Sása	0	5
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Sása	5	30
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Sása	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Sása	20	40
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Sása	10	20

Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Sása
2015 - 2024

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE SÁSA

Obecný úrad zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom PHRSR a Akčných plánov. Obecný úrad v súčinnosti s poslancami OZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja, vypracováva program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Úrad analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom, monitoruje realizáciu projektov.

Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHRSR obce bude zabezpečená prostredníctvom príslušných komisií OZ.

Obecné zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PHRSR obce Sása. Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PHRSR. Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHRSR obce a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce. Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PHRSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor. Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Sása, v súlade s opatreniami a aktivitami PHRSR obce Sása, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia mesta. Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúcich sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PHRSR obce Sása na roky 2015 – 2024.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie akčných plánov obce Sása

Implementácia PHRSR obce Sása sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych Akčných plánov. Akčné plány PHRSR by mali byť priamo napojené na rozpočet mesta a zároveň reflektujú kompetencie mesta.

Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PHRSR obce Sása je nasledovný:

- Obecné zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov obce Sása. Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a doplnenie akčných plánov.
- Realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu obce Sása budú zabezpečovať pracovníci úradu a starosta obce.
- Kontrolným orgánom budú poverené jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva obce Sása.

Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy. Na tento účel sa doporučuje zriadiť nasledovné orgány s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

Výbor pre PHRSR

Poradný orgán zložený zo starostu a poslancov obecného zastupiteľstva. Úlohou výboru bude v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PHRSR a stav finančného čerpania prostriedkov, dopadovú analýzu PHRSR, plán na ďalšie obdobie a navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PHRSR.

Komisia strategického rozvoja

Výkonný útvar, zabezpečujúci plánovanie a realizáciu úloh PHRSR. Úlohou útvaru bude: vypracovávať Opatrenia, koordinovať Opatrenia, monitorovať realizáciu Projektov, vypracovávať dopadové analýzy Projektov, spolupracovať s inými partnermi doma a v zahraničí na realizácii Projektov, vyhľadávať potenciálne zdroje a partnerstvá na realizáciu úloh PHRSR, dohliadať nad

ekonomickým čerpaním Projektových prostriedkov, zbierať podklady o Projektoch v rámci PHRSR realizovaných inými subjektami, viesť aktuálnu analýzu demografie a štruktúry ekonomických charakteristík obce, sledovať podnikateľskú klímu a vzájomný vzťah odvetví v obci, poskytovať asistenciu podnikom vytváraním všestranných komunikačných kanálov, atď.

Koordinátor pre stratégiu

Bude mať za úlohu: fungovať ako výkonný tajomník, koordinovať realizáciu PHRSR, predkladať správy, podieľať sa na určovaní priorit realizácie PHRSR, koordinovať stretnutia, podnety, požiadavky predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území obce, zaznamenávať dôležité trendy v hospodárstve majúce dopad na vývoj obce, podieľať sa na budovaní verejno-súkromných partnerstiev, zúčastňovať sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj obce.

Vlastní zamestnanci

Do realizácie PHRSR budú zapojení aj ostatní zamestnanci.

7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHRSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2015 – 2024 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií. Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie programového obdobia 2014 - 2020. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov. Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nebudú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje unikátnu špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHRSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorit a prioritných osí PHRSR. Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Monitoring

Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PHRSR obce Sása je posilnenie postavenia miestnej samosprávy pri implementácii samotného programu. Zároveň je potrebné, aby miestna samospráva aktívne iniciovala vznik partnerstiev (spolupráce) s významnými socioekonomickými aktérmi pôsobiacimi na území obce. Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PHRSR obce Sása. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec Sása vstupy pre rozhodovanie pre účely zlepšenia implementácie PHRSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHRSR a podklady pre rozhodovanie obecného zastupiteľstva obce Sása (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PHRSR). Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PHRSR v rozsahu zadaných úloh a zodpovedností (definované v PHRSR obce Sása). V súvislosti s implementáciou

PHRSR je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov zabezpečované, v rámci príslušných opatrení, zodpovednými projektovými manažermi (projektový manažér, poverený zástupca zodpovedný za realizáciu projektu).

Monitorovanie na úrovni cieľov a prioritných osí PHRSR ako celku bude zabezpečovať OcÚ Sása. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHRSR a pre prijímanie rozhodnutí OcÚ Sása a Obecného zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHRSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Ciele PHRSR sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PHRSR obce Sása. Napĺňanie zadaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov PHRSR. Rámcové merateľné ukazovatele PHRSR sú uvedené na konci programovej časti PHRSR obce Sása na roky 2015 - 2024. Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Hodnotenie

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHRSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2015 – 2024) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHRSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenie predkladá OcÚ obecnému zastupiteľstvu obce Sása najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHRSR a priebežné správy o implementovaní PHRSR predkladané Obecnému zastupiteľstvu obce Sása. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia OcÚ a Obecné zastupiteľstvo obce Sása pri riadení realizácie PHRSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHRSR obce Sása. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR (tzv. programové obdobie). Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím výborom a končí 31.12.2024. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí OcÚ Sása, ktorý ju do 6 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá obecnému zastupiteľstvu.

Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2015 - 2024		
Typ hodnotenia	Vykonat' prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	v roku 2020	podľa rozhodnutia obce/koordinátora PHRSR a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHRSR	v roku 2016, 2018, 2020, 2022	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia starostu/primátora, kontrolného orgánu obce/mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN

Obec bude priebežne informovať o realizácii PHRSR prostredníctvom verejných zasadnutí OZ, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené obecným zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude OcÚ Sása.

Formulár č. R 1 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PHRSR

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	01/2016	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
2.	01/2017	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
3.	01/2018	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
4.	01/2019	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
5.	01/2020	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
6.	01/2021	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
7.	01/2022	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
8.	01/2023	OcÚ	poslanci,	verejné	Prepojenie PHRSR a	Hodnotiaca	Monitorovacia

			obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	prerokovanie	programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	správa, Uznesenie OZ
9.	01/2024	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ, Záverečná hodnotiaca správa

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

8 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené v **tis. €**.

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer						
Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí.						
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.						
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.					
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba podmienok.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 1.1.2	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozšírenie siete obchodných prevádzok potravinárskeho tovaru.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora zriaďovania prevádzok komerčných služieb.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora zriaďovania prevádzok servisných a opravárenských služieb.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.						
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.					
Opatrenie 1.2.1	Rekonštrukcia areálov hospodárskych dvorov PD.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	20	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Rekonštrukcia hál a budov.	450	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Modernizácia technologického vybavenia PD.	350	podnikateľské subjekty, úvery, iné	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

			grantové schémy			
	Obmedzenie negatívnych dopadov živočíšnej výroby.	80	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.						
Cieľ 1.3		Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.				
Opatrenie 1.3.1		Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Výstavba priestorov pre prevádzku spracovania drevnej hmoty (biopalivá, finalizácia).	250	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Obnova technológií v podniku Obecné lesy s.r.o..	150	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Modernizácia dopravného parku v obecnom podniku.	150	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.						
Cieľ 1.4		Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.				
Opatrenie 1.4.1		Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Inštalácia slnečných kolektorov na budovu obecného úradu.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Inštalácia slnečných kolektorov na budovu materskej školy.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Sása

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.										
Cieľ 1.1										
Opatrenie 1.1.1										
Opatrenie 1.1.2										
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.										
Cieľ 1.2										
Opatrenie 1.2.1										
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.										

Cieľ 1.3									
Opatrenie 1.3.1									
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.									
Cieľ 1.4									
Opatrenie 1.4.1									

8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický záměr						
Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest II. a III. triedy) zaist'ujúcich dopravnú obsluhu obce Sása. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.						
Podprogram 2.1. Komunikácie						
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.					
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Sása
	Výstavba prepájajúcej komunikácie Lesníckej ul. a Novej ul.	80	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výstavba prepojenia Lesníckej ul. a ul. Slobody.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výstavba prepojenia ulice A. Trúchleho - Sitniaskeho a Tichú ulice.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výstavba prepojenia ulice Nová a ulicou Školskou upokoženou komunikáciou v kategórii MOU 4,5/30.	80	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výstavba prepojenia na cestu II/527 v mieste predĺženia Tichej ulice, premostením potoka Neresnica smerom severovýchodným.	80	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Rekonštrukcia miestnych komunikácií v existujúcej zástavbe miestnych a obslužných na komunikácie funkčnej triedy C2, C3 a D v kategórii MO a MOU 6,5/40 a 4,5/30 na úsekoch, kde to dovoľujú šírkové pomery.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba prekládky cesty II/527 mimo zastavané územie.	podľa potreby	VÚC BBSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC BBSK,
	Rekonštrukcia cesty II/527 v zastavanom území obce.	podľa potreby	VÚC BBSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC BBSK,
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Sása
	Výstavba samostatnej cyklotrasy pri ceste II/527 smerom do obce Pliešovce.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výstavba cyklotrasy smer Sása - Zaježová.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výstavba cyklotrasy Sása - Podskalka.	80	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	3	rozpočet	verejný sektor	stredný	obec Sása

			obce, ŠF EÚ			
	Výstavba parkoviska v priestore medzi cintorínom a kostolom sv. Kataríny - 40 p.m..	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výstavba parkoviska pri materskej škole - 9 p.m..	10	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výstavba parkoviska pri futbalovom štadióne - 142 p.m..	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Dostavba parkovacích plôch v centrálnej časti obce.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výstavba parkovacích miest pri obytných domoch - 60 p.m..	80	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Sása
	Výstavba chodníkov v novej zástavbe.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Dostavba chodníka pozdĺž cesty II./527.	80	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výstavba chodníka k miestnemu cintorínu.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba premostenia potoka Nerestnica pri ul. Slobody.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vyznačenie prechodov pre chodcov na frekventovaných častiach obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Sása

Podprogram 2.2. Doprava						
Cieľ 2.1	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.					
Opatrenie 2.1.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Zrekonštruovať autobusové zastávky so samostatnými pruhmi a nástupnými plochami v zmysle platnej STN 736425.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Sása

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 2.1. Komunikácie										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										
Opatrenie 2.1.2										
Opatrenie 2.1.3										
Opatrenie 2.1.4										
Opatrenie 2.1.5										

Opatrenie 2.1.6										
Opatrenie 2.1.7										
Podprogram 2.2. Doprava										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										

8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer						
Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.						
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.					
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Dostavba plôch IBV v severovýchodnej časti obce.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Dostavba plôch IBV v severnej časti zastavaného územia.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Dostavba plôch IBV severne od areálu materskej školy po ulicu Lesnícku.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Dostavba plôch IBV na južnej strane zastavaného územia.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Dostavba plôch IBV na západnej strane zastavaného územia obce, nadväzuje na jestvujúcu zástavbu medzi ulicami Tichá, Andreja Trúchleho Sitnianskeho.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
Opatrenie 3.2	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Rekonštrukcia verejného osvetlenia – LED osvetlenie.	120	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Riešenie osvetlenia miestneho cintorína a miestnej komunikácie.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 3.3	Rozšírenie kapacity a revitalizácia pietnych miest v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Sása
	Revitalizácia areálu cintorína.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Rekonštrukcia budovy domu smútku.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 3.4	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného vodovodu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	SspVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SspVS, a.s., obec Sása
	Rekonštrukcia vodovodnej siete.	400	SspVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SspVS, a.s., obec Sása
	Výstavba novej vetvy vodovodnej siete z ulice Lesnícka so zokruhovaním na jestvujúcu sieť.		SspVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SspVS, a.s., obec Sása
	Rozšírenie vodovodnej siete v ulici Nová v časti smerujúcej k materskej škole.	200	SspVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SspVS, a.s., obec Sása
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozšírenie elektrických rozvodov VN.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Rekonštrukcia elektrických rozvodov NN - zemné vedenie.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.

	Výstavba 3 transformátorových staníc - kioskových TS10, TS11, TS12.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
	Rekonštrukcia pôvodných trafostaníc.	podľa potreby	rozpočet SSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SSE, a.s.
Opatrenie 3.6	Výstavba rozvodnej siete plynu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba novej vetvy STL plynovodu z ulice Lesnícka so zokruhovaním na jestvujúcu sieť.	podľa potreby	rozpočet SPP,a.s., ŠF EÚ,	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SPP,a.s.,
	Výstavba novej vetvy STL plynovodu rozšírením ul. Nová.	podľa potreby	rozpočet SPP,a.s., ŠF EÚ,	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SPP,a.s.,

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Cieľ 3										
Opatrenie 3.1										
Opatrenie 3.2										
Opatrenie 3.3										
Opatrenie 3.4										
Opatrenie 3.5										
Opatrenie 3.6										

8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer						
Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.						
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom					
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšiť enviromentálne povedomie ľudí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Sása
	Zabezpečenie zberného kontajneru 2 x ročne.	1/rok	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Sása
	Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Sása
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Sása
	Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Sása
	Zabezpečenie nádob pre separovaný zber.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Sása
	Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Sása
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Lokalizácia čiernych skládok.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Sása
	Likvidácia skládok.	15	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 4.4	Výstavba a dovybavenie obecného kompostoviska a zberného dvora.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Sása
	Výstavba komunitnej kompostárne.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výstavba zberného dvora pre separovaný zber.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Obstaranie mechanizácie pre obecné kompostovisko (traktor, vlečka, štiepkovač).	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 4.5 Výstavba splaškovej kanalizačnej siete.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	SSpVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SSpVS, a.s., obec Sása
	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete DN 300.	900	SSpVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SSpVS, a.s., obec Sása
	Výstavba ČOV - čistenie splaškových vôd z cca 42 rodinných domov na ul. Nová.	300	SSpVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SSpVS, a.s., obec Sása
	Výstavba ČOV pre potreby nájomného bytového domu s 18 b.j.	150	SSpVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SSpVS, a.s., obec Sása
	Výstavba celoobecnej ČOV na severnom okraji obce - na brehu toku Nerestnica.	500	SSpVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SSpVS, a.s., obec Sása
	Výstavba 2 čerpacích staníc.	150	SSpVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	SSpVS, a.s., obec Sása
Opatrenie 4.6 Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	4	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný	obec Sása
	Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.	450	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec Sása

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Cieľ 4										
Opatrenie 4.1										
Opatrenie 4.2										
Opatrenie 4.3										
Opatrenie 4.4										
Opatrenie 4.5										
Opatrenie 4.6										

8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer						
Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.						
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo						
Cieľ 5.1.	Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva					
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci.	podľa potreby	rozpočet obce, MZP SR	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Prezentácia a šírenie osvetu v oblasti životného prostredia.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Sása
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami						
Cieľ 5.2	Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.					
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Údržba a rekonštrukcia existujúcej vodovodnej siete.	podľa potreby	ZpVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZpVS, a.s., obec Sása
Opatrenie 5.2.2	Výstavba protizáplavových opatrení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	3	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Sása
	Výstavba protizáplavových opatrení v juhovýchodnej a južnej časti zastavaného územia.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	stredný	obec Sása
	Revitalizácia koryta toku Nerestnica na Q100.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Sása
	Revitalizácia koryta toku Lomniansky potok na Q100.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Sása

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3.	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.					
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Stav pripravenosti	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Obmedziť spaľovaniu fosílnych palív.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia
	Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4.	Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.					
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protieróznych opatrení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Realizácia protieróznych opatrení na poľnohospodárskej pôde.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Sása
	Výsadba verejnej zelene v priestore medzi cintorínom a obytným územím.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výsadba verejnej zelene v priestore medzi poľnohospodárskym areálom a plochou IBV.	15	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výstavba oddychovej zóny pri miestnom ihrisku.	15	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Osadenie lavičiek na verejných priestranstvách.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Sása

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo										
Cieľ 5.1.										
Opatrenie 5.1.1										
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami										
Cieľ 5.2										
Opatrenie 5.2.1										
Opatrenie 5.2.2										
Opatrenie 5.2.3										
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia										
Cieľ 5.3.										
Opatrenie 5.3.1										
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia										
Cieľ 5.4.										
Opatrenie 5.4.1										
Opatrenie 5.4.2										

8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer						
Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.						
Podprogram 6.1. Sociálne služby						
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.1.1	Zriadenie DSS					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia – výstavba / rekonštrukcia priestorov.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 6.1.2	Zriadenie centra pre matky s deťmi.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výber vhodnej alternatívy zariadenia zariadenia.	podľa potreby	-	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Vypracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Realizácia – výstavba / rekonštrukcia budovy pre zariadenie poskytujúce sociálne služby.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 6.1.3	Zabezpečenie stravovania pre dôchodcov a soc. odkázaných.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Materiálno technické zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 6.1.4	Výstavba nájomných bytových domov 18 b.j.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	4	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Sása
	Výstavba bytových domov.	1 200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby						

Cieľ 6.2.	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru zdravotníckych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Zabezpečenie priestorov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Sása
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia priestorov pre ambulanciu praktického lekára (1 x týždenne).	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Sása

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti						
Cieľ 6.3	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.					
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné a personálne zabezpečenie.	podľa potreby	-	verejný, tretí sektor	nízky	obec Sása
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 6.1. Sociálne služby										
Cieľ 6.1										
Opatrenie 6.1.1										
Opatrenie 6.1.2										
Opatrenie 6.1.3										
Opatrenie 6.1.4										
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby										
Cieľ 6.2.										
Opatrenie 6.2.1										
Opatrenie 6.2.2										
Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti										
Cieľ 6.3										
Opatrenie 6.3.1										
Opatrenie 6.3.2										
Opatrenie 6.3.3										

8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer
Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej a základnej školy. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov

obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.						
Podprogram 7.1. Vzdelávanie						
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.					
Opatrenie 7.1.1	Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obstaranie vybavenia materskej školy.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Revitalizácia areálu materskej školy.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Sása

Podprogram 7.2. Šport						
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.					
Opatrenie 7.2.1	Výstavba športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	7	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Sása
	Výstavba malej športovej haly v blízkosti futbalového ihriska.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výstavba detského ihriska v obci.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 7.2.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	stredný	obec Sása

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 7.1. Vzdelávanie										
Cieľ 7.1.										
Opatrenie 7.1.1										
Podprogram 7.2. Šport										
Cieľ 7.2.										
Opatrenie 7.2.1										
Opatrenie 7.2.2										

8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer						
Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch.						
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra						
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.					
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Výstavba nového Kultúrneho domu.	400	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Rekonštrukcia priestorov budovy združeného objektu Pohoda.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Modernizácia interiérov objektu Pohoda - rekonštrukcia sociálnych zariadení.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Modernizácia vybavenia.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 8.1.2	Doplnenie križovej cesty pri katolíckom kostole.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Výstavba križovej cesty.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	stredný	obec Sása
	Výstavba malého amfiteátra spojeného so spoločenským domom.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Sása

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie						
Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.					
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Sása

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry						
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.					
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Sása
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Sása

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra										
Cieľ 8.1										
Opatrenie 8.1.1										
Opatrenie 8.1.2										
Opatrenie 8.1.3										
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie										
Cieľ 8.2										
Opatrenie 8.2.1										
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry										
Cieľ 8.3										
Opatrenie 8.3.1										
Opatrenie 8.3.2										

8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer	
Budovať goodwill obce dosiahnuť, aby sa stala strediskom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky.	
Podprogram 9.1. Propagácia obce	
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Sása
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce,	verejný sektor	nízky	obec Sása
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúlí v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie a inštalácia tabúlí informujúcich o atrakciách obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty
	Budovanie a inštalácia tabúlí propagujúcich kultúrne hodnoty obce.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.						
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.					
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atrakcií v obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Využitie poľnohospodárskych objektov pre rozvoj vidieckej turistiky.	podľa potreby	ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Dostavba infraštruktúry cestovného ruchu v lokalite Ranč Bezekov laz.	400	ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.						
Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.					
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Sása
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Sása

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 9.1. Propagácia obce										
Cieľ 9.1										
Opatrenie 9.1.1										
Opatrenie 9.1.2										
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.										
Cieľ 9.2										
Opatrenie 9.2.1										
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.										
Cieľ 9.3										
Opatrenie 9.3.1										

Opatrenie 9.3.2										
--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer						
Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestskom úrade. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.						
Podprogram 10.1. Administratíva						
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci					
Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia budovy obecného úradu.					
Aktivity		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Sása
	Komplexná rekonštrukcia budovy obecného úradu.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Výstavba bezbariérového prístupu do obecného úradu.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Sása
	Rekonštrukcia obecného rozhlasu.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Revitalizácia dvora obecného úradu.	15	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Sása

Podprogram 10.2. Bezpečnosť						
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.					
Opatrenie 10.2.1	Zriadenie kamerového systému.					
Aktivity		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
	Inštalácia kamerového systému v priestore cintorínov.	3	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný	obec Sása
	Inštalácia kamerového systému v priestore centra obce.	3	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný	obec Sása
	Inštalácia kamerového systému v priestore športového areálu.	3	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný	obec Sása

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 10.1. Administratíva										
Cieľ 10.1.										
Opatrenie 10.1.1										
Podprogram 10.2. Bezpečnosť										
Cieľ 10.2.										
Opatrenie 10.2.1										

8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.						
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.						
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.					
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Technické zabezpečenie IS.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Sása
	Tvorba základného SW na komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Sása
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.	2	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec Sása
	Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.	2	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec Sása

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.						
Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.					
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na získanie ECDL spôsobilosti pre pracovníkov miestnej samosprávy.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	žiadny	obec Sása
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
	Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.										
Cieľ 11.1										
Opatrenie 11.1.1										
Opatrenie 11.1.2										
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.										
Cieľ 11.2										
Opatrenie 11.2.1										
Opatrenie 11.2.2										
Opatrenie 11.2.3										

Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Sása 2015 - 2024

9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť sa bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď..

Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

tis. €	Rok										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Spolu
I. Hospodárska politika	356,0	641,7	929,2	1030,5	716,2	430,5	138,0	36,7	0,1	0,1	4279,0
PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO.....	0,0	240,3	380,3	380,3	380,3	140,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1521,0
PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	313,4	313,4	313,4	313,4	36,6	36,6	36,6	36,6	0,0	0,0	1400,0
PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	37,5	63,0	215,5	215,5	178,0	152,5	0,0	0,0	0,0	0,0	862,0
PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	0,6	0,6	0,1	101,4	101,4	101,4	101,4	0,1	0,1	0,1	407,0
PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	4,5	22,0	17,5	17,5	17,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	79,0
PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	0,0	2,5	2,5	2,5	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0
II. Sociálna politika	200,6	200,6	514,4	646,1	533,1	533,1	219,4	87,6	0,1	0,1	2935,0
PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTN.	0,0	0,0	313,8	313,8	401,3	401,3	87,5	87,5	0,0	0,0	1605,0
PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	17,5	17,5	17,5	149,3	131,8	131,8	131,8	0,0	0,0	0,0	597,0
PROGRAM 8. KULTÚRA	183,1	183,1	183,1	183,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	733,0
III. Environmentálna politika	642,5	904,3	1017,8	1017,8	375,3	123,0	9,5	0,0	0,0	0,0	4090,0
PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	642,5	642,5	756,0	756,0	113,5	113,5	0,0	0,0	0,0	0,0	3024,0
PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	0,0	261,8	261,8	261,8	261,8	9,5	9,5	0,0	0,0	0,0	1066,0
Zdroj: vlastné spracovanie											

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v rézii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zábery realizovať, kto by mal byť žiadateľov, určuje predpokladané časové rámce v **tis. €**.

9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.								
Opatrenie 1.2.1	900	585	439	146	146	0	0	315	0
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.								
Opatrenie 1.3.1	560	280	210	70	70	0	0	280	0
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.								
Opatrenie 1.4.1	61	61	46	15	12	0	3	0	0

Spolu	1 521,00	926	695	232	228	0	3	595	0
-------	----------	-----	-----	-----	-----	---	---	-----	---

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2016	240,25	162	121	40	40	0	1	79	0
2017	380,25	232	174	58	57	0	1	149	0
2018	380,25	232	174	58	57	0	1	149	0
2019	380,25	232	174	58	57	0	1	149	0
2020	140,00	70	53	18	18	0	0	70	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1521,00	926	695	232	228	0	3	595	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

OP Výskum a inovácie

PRIORITNÁ OS 2: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Podpora investovania do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergií medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení (klastrov) a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných Projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem vrátane podnikateľských inkubátorov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.3: Vývoj a zavedenie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.4: Podpora tvorby a rozšírenia pokročilých kapacít pre rozvoj výrobkov a služieb

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.5: Podpora kapacity MSP a cieľom zapojenia do rastu a inovácií

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.6: Podpora výskumu, vývoja a osvojenia nízkouhlíkových technológií

TECHNICKÁ POMOC

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Obnova poľnohospodárskeho potenciálu – prevencia (čl. 19)
- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Prevencia a odstraňovanie škôd v lesoch (čl. 25)
- Investície do nových lesných technológií (čl. 27)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 2.1	Rozvoj dopravnej infraštruktúry								
Opatrenie 2.1.1	535	535	401	134	107	0	27	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opatrenie 2.1.3	332	332	249	83	66	0	17	0	0
Opatrenie 2.1.4	293	293	220	73	59	0	15	0	0
Opatrenie 2.1.5	235	235	176	59	47	0	12	0	0
Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.								
Opatrenie 2.1.1	5	5	4	1	1	0	0	0	0
Spolu	1 400	1 400	1 050	350	280	0	70	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2015	313,38	313	235	78	63	0	16	0	0
2016	313,38	313	235	78	63	0	16	0	0
2017	313,38	313	235	78	63	0	16	0	0
2018	313,38	313	235	78	63	0	16	0	0
2019	36,63	37	27	9	7	0	2	0	0
2020	36,63	37	27	9	7	0	2	0	0
2021	36,63	37	27	9	7	0	2	0	0
2022	36,63	37	27	9	7	0	2	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1400,00	1400	1050	350	280	0	70	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Rozvoj ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.								
Opatrenie 3.2	150	150	113	38	30	0	8	0	0
Opatrenie 3.3	102	102	77	26	20	0	5	0	0
Opatrenie 3.4	610	610	458	153	122	0	31	0	0
Spolu	862	862	647	216	172	0	43	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	37,50	38	28	9	8	0	2	0	0
2016	63,00	63	47	16	13	0	3	0	0
2017	215,50	216	162	54	43	0	11	0	0
2018	215,50	216	162	54	43	0	11	0	0
2019	178,00	178	134	45	36	0	9	0	0
2020	152,50	153	114	38	31	0	8	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	862,00	862	647	216	172	0	43	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

IROP je realizovaný prostredníctvom integrovaných územných stratégií, ktoré na úrovni NUTS2 zadefinujú prioritné Projektové zámery v regióne. Cieľom je dosiahnutie čo najväčších synergických efektov preinvestovaných finančných prostriedkov a predchádzanie negatívnym účinkom nekoordinovaného plánovania v ohraničenom území.

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 4.3	15	15	11	4	3	0	1	0	0
Opatrenie 4.4	555	555	416	139	111	0	28	0	0
Opatrenie 4.5	2 000	2 000	1 500	500	400	0	100	0	0
Opatrenie 4.6	454	454	341	114	91	0	23	0	0
Spolu	3 024	3 024	2 268	756	605	0	151	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH

2015	642,50	643	482	161	129	0	32	0	0
2016	642,50	643	482	161	129	0	32	0	0
2017	756,00	756	567	189	151	0	38	0	0
2018	756,00	756	567	189	151	0	38	0	0
2019	113,50	114	85	28	23	0	6	0	0
2020	113,50	114	85	28	23	0	6	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	3024,00	3024	2268	756	605	0	151	0	0

Zdroje financovania EÚ

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôbenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využitom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

- a) Ochrana a manažment životného prostredia

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR
EKO FOND
ENVIRONMENTÁLNY FOND
RECYKLAČNÝ FOND
NADÁCIA SPP
NADÁCIA ORANGE
NADÁCIA EKOPOLIS
GREENWAYS
PRIESTORY
POHODA ZA MESTOM
ZELENÉ OÁZY
GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 5.2	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 5.2.2	253	253	190	63	51	0	13	0	0
Opatrenie 5.2.3	705	705	529	176	141	0	35	0	0
Cieľ 5.4.	Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami.								
Opatrenie 5.4.1	51	51	38	13	10	0	3	0	0
Opatrenie 5.4.2	57	57	43	14	11	0	3	0	0
Spolu	1 066	1 066	800	267	213	0	53	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2016	261,75	262	196	65	52	0	13	0	0
2017	261,75	262	196	65	52	0	13	0	0
2018	261,75	262	196	65	52	0	13	0	0
2019	261,75	262	196	65	52	0	13	0	0
2020	9,50	10	7	2	2	0	0	0	0
2021	9,50	10	7	2	2	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1066,00	1066	800	267	213	0	53	0	0

Zdroje financovania EÚ

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôbenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

- a) Ochrana a manažment životného prostredia
- b) Klimatické zmeny a obnoviteľná energia

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

EKOFOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND

RECYKLAČNÝ FOND

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

GREENWAYS

PRIESTORY

POHODA ZA MESTOM

ZELENÉ OÁZY

GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.								
Opatrenie 6.1.1	350,00	350	263	88	70	0	18	0	0
Opatrenie 6.1.2	51,00	51	38	13	10	0	3	0	0
Opatrenie 6.1.4	1 204,00	1 204	903	301	241	0	60	0	0
Spolu	1 605	1 605	1 204	401	321	0	80	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2016	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	313,75	314	235	78	63	0	16	0	0
2018	313,75	314	235	78	63	0	16	0	0
2019	401,25	401	301	100	80	0	20	0	0
2020	401,25	401	301	100	80	0	20	0	0
2021	87,50	88	66	22	18	0	4	0	0
2022	87,50	88	66	22	18	0	4	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1605,00	1605	1204	401	321	0	80	0	0

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

c) Občianska spoločnosť

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR ŠTÁTNY FOND ROZVOJA BÝVANIA

NADÁCIA SPP
NADÁCIA ORANGE
NADÁCIA EKOPOLIS
NADÁCIA PONTIS

9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.								
Opatrenie 7.1.1	70	70	53	18	14	0	4	0	0
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.								
Opatrenie 7.2.1	527	527	395	132	105	0	26	0	0
Spolu	597	597	448	149	119	0	30	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	17,50	18	13	4	4	0	1	0	0
2016	17,50	18	13	4	4	0	1	0	0
2017	17,50	18	13	4	4	0	1	0	0
2018	149,25	149	112	37	30	0	7	0	0
2019	131,75	132	99	33	26	0	7	0	0
2020	131,75	132	99	33	26	0	7	0	0
2021	131,75	132	99	33	26	0	7	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	597,00	597	448	149	119	0	30	0	0

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

Integrovaný regionálny operačný program

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné
INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach: d) Rozvoj ľudských zdrojov

DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR

Podprogramy Comenius, Leonardo da Vinci a sektorový program Grundtvig

PROGRAM CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA 2007 - 2013

s dôrazom na možnosti pre mestá a obce

9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.								
Opatrenie 8.1.1	680	680	510	170	136	0	34	0	0
Opatrenie 8.1.3	52	52	39	13	10	0	3	0	0
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.								
Opatrenie 8.3.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Spolu	733,0	733	549	184	146	0	38	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	183,10	183	137	46	37	0	9	0	0
2016	183,10	183	137	46	37	0	9	0	0
2017	183,10	183	137	46	37	0	9	0	0
2018	183,10	183	137	46	37	0	9	0	0
2019	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	733,00	733	549	184	146	0	38	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

e) Zachovanie kultúrneho dedičstva.

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

PROGRAM EURÓPSKEJ KOMISIE KULTÚRA 2007 – 2013

1. Podpora kultúrnych Projektov
2. Podpora organizácií pôsobiach na európskej úrovni v oblasti kultúry
3. Podpora na analýzy zhromažďovanie a šírenie informácií na maximalizáciu vplyvu Projektov v oblasti kultúrnej spolupráce

DOTAČNÝ SYSTÉM MINISTERSTVA KULTÚRY SR 2012

PROGRAM 1 - OBNOVME SI SVOJ DOM

PROGRAM 2 - KULTÚRNE AKTIVITY V OBLASTI PAMÄŤOVÝCH INŠTITÚCIÍ

PROGRAM 4 – UMENIE

PROGRAM 5 - PRO SLOVAKIA

PROGRAM 6 - KULTÚRA ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA

PROGRAM 7 - NEHMOTNÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO A KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

PROGRAM 8 - KULTÚRNE POUKAZY

WORLD MONUMENTS FUND (SVETOVÝ PAMIAŤKOVÝ FOND)

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.								
Opatrenie 9.1.1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Opatrenie 9.1.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.								
Opatrenie 9.2.1	405	203	152	51	51	0	0	203	0
Spolu	407	205	152	53	51	0	2	203	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	0,60	1	0	1	0	0	1	0	0
2016	0,60	1	0	1	0	0	1	0	0
2017	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	101,35	51	38	13	13	0	0	51	0
2019	101,35	51	38	13	13	0	0	51	0
2020	101,35	51	38	13	13	0	0	51	0
2021	101,35	51	38	13	13	0	0	51	0
2022	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	407,00	205	152	53	51	0	2	203	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci								
Opatrenie 10.1.1	70	70	53	18	14	0	4	0	0
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znížovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľ/ov a ostatných subjektov v obci.								
Opatrenie 10.2.1	9	9	7	2	2	0	0	0	0
Spolu	79	79	59	20	16	0	4	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	4,50	5	3	1	1	0	0	0	0
2016	22,00	22	17	6	4	0	1	0	0
2017	17,50	18	13	4	4	0	1	0	0
2018	17,50	18	13	4	4	0	1	0	0
2019	17,50	18	13	4	4	0	1	0	0
2020	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	79,00	79	59	20	16	0	4	0	0

Zdroje financovania EÚ

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)

OP Efektívna verejná správa (EVS)

9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.								
Opatrenie 11.1.1	6	6	5	2	1	0	0	0	0
Opatrenie 11.1.2	4	4	3	1	1	0	0	0	0
Spolu	10	10	8	3	2	0	1	0	

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH

2015	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2016	2,50	3	2	1	1	0	0	0	0
2017	2,50	3	2	1	1	0	0	0	0
2018	2,50	3	2	1	1	0	0	0	0
2019	2,50	3	2	1	1	0	0	0	0
2020	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	10,00	10	8	3	2	0	1	0	0

Zdroje financovania EÚ

OP Efektívna verejná správa (EVS)

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)

PRAVIDLÁ STRATÉGIE FINANCOVANIA ŠTRUKTURÁLNYCH FONDOV A KOHÉZNEHO FONDU PRE PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2014 – 2020

V nadväznosti na základné legislatívne východiská pre určenie stratégie financovania 2014 – 2020 sa stanovujú nasledovné pravidlá stratégie financovania 2014 – 2020:

- výška pomoci z EÚ sa pre všetky operačné programy vyjadruje k celkovým oprávneným výdavkom v zmysle čl. 110, ods. 2, písm. a) návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – KF – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci menej rozvinutých regiónov – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci viac rozvinutého regiónu² – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Európska územná spolupráca – programy cezhraničnej spolupráce, v ktorých SR plní úlohu riadiaceho orgánu – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % (EFRR) z celkových oprávnených výdavkov pre celé územie Slovenska, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- maximálna intenzita štátnej pomoci sa stanovuje v súlade so schémami štátnej pomoci, resp. príslušnou legislatívou EÚ;
- v prípade realizácie partnerských Projektov sa na jednotlivých partnerov vzťahujú pravidlá financovania individuálne v závislosti od typu prijímateľa, t. j. pre partnerov sa neuplatňujú pravidlá financovania platné pre vedúceho partnera;
- možnosť dobrovoľného zvýšenia podielu prijímateľa na financovaní maximálne však do výšky národných zdrojov v závislosti od kategórie regiónu. Zvýšenie miery financovania prijímateľa nad stanovenú výšku závisí len od rozhodnutia samotného prijímateľa;
- v rámci jedného Opatrenia sa počas celej doby implementácie uplatňuje jeden pomer financovania za jednotlivé zdroje

Pravidlá financovania pre prijímateľov v rámci menej rozvinutých regiónov, cieľa Európska územná spolupráca – cezhraničnej spolupráce a pre prijímateľov z Kohézneho fondu

Financovanie Projektov prijímateľa – organizácia štátnej správy

Pre prijímateľa – organizáciu štátnej správy: ústredné orgány štátnej správy, štátne rozpočtové organizácie, štátne príspevkové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1 písm. a)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – organizácia štátnej správy
Celkové oprávnené výdavky

Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
EFRR / ESF / KF	85,0 %	15,0 %	0,0 %
			100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom organizácia štátnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. a)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 % a príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 15,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – ostatné subjekty verejnej správy

Pre prijímateľa – ostatné subjekty verejnej správy: verejné vysoké školy a ďalšie subjekty, ktoré sú zapísané a zaradené v registri podľa odseku 1 § 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, združenia právnických osôb z verejnej správy a verejné zdravotné poisťovne okrem obcí, vyšších územných celkov a organizácií štátnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. b)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – ostatné subjekty verejnej správy			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
EFRR / ESF / KF	85,0 %	10,0 %	5,0 %
			100,0 %

V prípade, ak sú prijímateľom ostatné subjekty verejnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. b)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – obec / vyšší územný celok

Pre prijímateľa – obec / vyšší územný celok, príp. rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zriadené obcou / vyšším územným celkom (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – obec / vyšší územný celok			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
EFRR / ESF / KF	85,0 %	10,0 %	5,0 %
			100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom obec / vyšší územný celok, **PRÍPADNE ROZPOČTOVÁ ORGANIZÁCIA ALEBO PRÍSPĚVKOVÁ ORGANIZÁCIA ZRIADENÁ OBCOU / VYŠším ÚZEMNÝM CELKOM** (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – mimovládna/nezisková organizácia

Pre prijímateľa – mimovládne organizácie/neziskové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – mimovládna/nezisková organizácia			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
EFRR / ESF / KF	85,0 %	10,0 %	5,0 %
			100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom mimovládna organizácia, prípadne nezisková organizácia (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)), výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie Projektov prijímateľa zo súkromného sektora mimo schém štátnej pomoci

Pre prijímateľa, na ktorého sa nevzťahujú pravidlá financovania podľa časti 3.2.1.1, 3.2.1.2, 3.2.1.3, 3.2.1.4, 3.2.1.6 a 3.1.2.7 (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. f)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – súkromný sektor mimo schém štátnej pomoci			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
EFRR / ESF / KF	85,0 %	5,0 %	10,0 %
			100,0 %

V danom prípade platí, že výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 5,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 10,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie Projektov prijímateľa v rámci schém štátnej pomoci

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status, v rámci schém štátnej pomoci (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. h)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém štátnej pomoci⁸			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	0,0 %	y,y %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom podnik vykonávajúci hospodársku činnosť podľa čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. h)), podiel prijímateľa sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou v príslušnej schéme štátnej pomoci.

Financovanie Projektov prijímateľa v rámci schém pomoci de minimis

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém pomoci de minimis			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	y,y %	z,z %	100,0 %

Podiel prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)) sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou riadiacim orgánom v príslušnej schéme pomoci de minimis. V prípade, ak intenzita pomoci de minimis stanovená riadiacim orgánom presahuje maximálnu výšku finančnej pomoci z EÚ, bude tento rozdiel dofinancovaný zo štátneho rozpočtu.

Pravidlá financovania pri implementácii finančných nástrojov

Európska komisia v súvislosti so snahou čo najefektívnejšie využívať prostriedky EÚ, odporúča v rámci programového obdobia 2014 – 2020 okrem priamej formy pomoci, využívať predovšetkým finančné nástroje.

Slovenská republika plánuje výraznejšie využívať finančné nástroje v rámci všetkých fondov. Nenávratný finančný príspevok by sa mal používať predovšetkým tam, kde sa vytvára verejný statok a tam, kde z dôvodu vzniku negatívnych externalít a neschopnosti internalizovať celý zisk dochádza k zlyhaniu trhu. Verejné zdroje podporia takéto aktivity tak, aby sa ich úroveň priblížila spoločenskému optimu. Preto by mala byť podpora komerčných Projektov, rizikových Projektov a Projektov generujúcich príjmy zabezpečená formou finančných nástrojov a to v tých oblastiach, ktoré budú určené na základe vykonanej ex-ante analýzy pre finančné nástroje v súlade s čl. 32 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020⁴. Finančné nástroje môžu byť zriadené na úrovni EÚ, riadené priamo alebo nepriamo Európskou komisiou alebo tradičnej báze, teda na národnej, regionálnej, nadnárodnej alebo cezhraničnej úrovni, riadené priamo alebo v rámci zodpovednosti riadiaceho orgánu.

Pre určenie participácie národných zdrojov v prípade subjektu implementujúceho finančný nástroj sa stanovujú nasledovné pravidlá v prípade:

- menej rozvinutých regiónov a Kohézneho fondu:

výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov;
podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 15,0 % z celkových oprávnených výdavkov.
- viac rozvinutých regiónov:

výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov;
podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

V prípade využitia možnosti vytvorenia samostatnej prioritnej osi na účely implementovania niektorého z finančných nástrojov, sa v závislosti od zapojenia súkromných zdrojov znižuje podiel národných verejných zdrojov na spolufinancovaní.

V rámci národných zdrojov sa v závislosti od výšky zapojenia súkromných zdrojov, či už na úrovni fondu fondov, na úrovni finančného nástroja alebo na úrovni konečných prijímateľov, adekvátne znižuje podiel národných verejných zdrojov.

Stratégia financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

Stratégia financovania stanovuje maximálnu výšku podpory z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a miery národného spolufinancovania v rámci menej rozvinutých regiónov a ostatných regiónov pri financovaní opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020.

V Slovenskej republike je z EPFRV implementovaný jeden Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 pre celé územie SR.

Pravidlá Stratégie financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

V nadväznosti na vyššie uvedené legislatívne východiská sa pre jednotlivé kategórie prijímateľov stanovujú nasledovné pravidlá financovania:

- výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci menej rozvinutých regiónov a 53 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci ostatných regiónov;

- k podielu EPFRV je priradené spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v stanovenom pomere v závislosti od intenzity verejnej pomoci platnej pre príslušné opatrenie;
- uplatňuje sa kombinácia výšky podpory z EPFRV a výšky verejnej pomoci;
- zohľadňujú sa špecifiká pre každé opatrenie individuálne a to vo vzťahu k oprávnenému prijímateľovi, mieram spolufinancovania a kategórii regiónu,

Financovanie operácií prijímateľa v opatrení č. 1, opatrení č. 2, podopatrení č. 3.3, opatrení č. 4, podopatrení č. 5.1, podopatrení č. 5.2, opatrení č. 6, podopatrení č. 7.1, opatrení č. 8, opatrení č. 9, opatrení č. 10, opatrení č. 11, opatrení č. 12, opatrení č. 13, opatrení č. 14 a opatrení č. 15

Pre prijímateľa v rámci:

- opatrenia č. 1: poskytovateľa prenosu vedomostí a zručností;
- opatrenia č. 2: poskytovateľa poradenskej služby - certifikovaného poradcu, poskytovateľa vzdelávania, ktorý musí mať primerané zdroje v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú v oblastiach poskytujúcich poradenské služby;
- podopatrenia č. 3.3:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a obce (miestna územná samospráva);

- opatrenia č. 4:
skupinu poľnohospodárov v prípade kolektívnych investícií vykonávaných viac ako jedným poľnohospodárom a tieto prinášajú synergický efekt, verejný subjekt, ak preukáže prepojenie medzi realizovanými investíciami a potenciálom poľnohospodárskej výroby;

- podopatrenia č. 5.1: poľnohospodárskeho podnikateľa, tzn. fyzickú alebo právnickú osobu (mikropodniky a malé podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES), ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu ako sústavnú a samostatnú činnosť pod vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku a spĺňa kritériá stanovené vo vzťahu k veku a profesijnému zameraniu;
- podopatrenia č. 5.2: právnické osoby alebo fyzické osoby (mikropodniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES);
- opatrenia č. 6: obec definovanú v územnej koncentrácii ako vidiecka obec vidiek 1 a vidiek 2 s výnimkou obcí so štatútom mesta; združenia obcí;
- podopatrenia č. 7.1: obhospodarovateľa lesa v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch – súkromní a verejní správcovia lesov a iné subjekty súkromného práva a verejné subjekty a ich združenia;
- opatrenia č. 8, 9, 10, 11, 12: fyzickú a právnickú osobu podnikajúcu v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- opatrenia č. 10: súkromných vlastníkov lesa a ich združení s právnou subjektivitou;
- opatrenia č. 13: najmenej dva subjekty, ktorých spolupráca je:
medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci a v lesnom hospodárstve na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorít politiky rozvoja vidieka vrátane medziodvetvových organizácií, zameraná na zriadenie a prevádzku operačných skupín EIP pre produktivitu a udržateľnosť poľnohospodárstva uvedených v čl. 62 návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV;

- opatrenia č. 14:
verejno-súkromné partnerstvá v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov;
MAS (verejno-súkromné partnerstvá v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov schválené riadiacim orgánom, t. j. ktorým riadiaci orgán udelil štatút MAS)

- opatrenia č. 15:
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR,
Pôdohospodársku platobnú agentúru,
Národnú sieť rozvoja vidieka
sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
75,0 %	25,0 %	0,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daných opatrení a podopatrení, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených verejných výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75,0 % a príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 25,0 %.

Financovanie operácií prijímateľa v podopatrení č. 3.1, 3.2 a podopatrení 5.3

Pre prijímateľa v rámci:

- podopatrenia č. 3.1: fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- podopatrenia č. 3.2: fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby (okrem rybných produktov), resp. v prípade investícií do využívania obnoviteľných zdrojov energie sú prijímateľmi fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby;
- podopatrenia 5.3:
poľnohospodárov alebo členov poľnohospodárskej domácnosti podnikajúcich v oblasti poľnohospodárstva, ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej výroby na celkových tržbách/príjmoch predstavuje minimálne 30 % (činnosť č. 1) a

fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení, cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním (činnosť č. 2) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
37,5 %	12,5 %	50,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daných podopatrení, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 37,5 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 12,5 % a príspevok prijímateľa vo výške 50,0 %.

V uvedenom prípade platia výnimky pre zvýšenie intenzity verejnej pomoci podľa časti 6.1.

Financovanie operácií prijímateľa v opatrení č. 4

Pre prijímateľa v rámci opatrenia č. 4: poľnohospodára: právnickú alebo fyzickú osobu podnikajúcu v poľnohospodárskej prvovýrobe sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
60,0 %	20,0 %	20,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daného opatrenia, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 60,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 20,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 20,0 %.

Financovanie operácií prijímateľa v podopatrení č. 7.2

Pre prijímateľa v rámci:

– podopatrenia č. 7.2:

fyzické a právnické osoby (obce, mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení, cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním, fyzické a právnické osoby (mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) poskytujúce služby v lesníctve a ťažbe dreva za predpokladu poskytnutia týchto služieb subjektom uvedeným predchádzajúcej odrážke sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
48,75 %	16,25 %	35,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daného podopatrenia, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 48,75 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 16,25 % a príspevok prijímateľa vo výške 35,0 %.

FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PHRSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných Projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),

- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.,

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

10 ZÁVER

PHRSR obce Sása je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

PHRSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa potreby.

Predmetný PHRSR obce Sása bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:

..... VZN/UMZ č.

.....
pečiatka obce

.....
starostka obce

11 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Partnerská dohoda
2. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
3. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
4. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“
5. RIÚS BBSK 2014-2020
6. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR BBSK),
7. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
8. Národný program reforiem, máj 2012,
9. Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
10. Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
11. Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
12. Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
13. Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
14. 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
15. Konceptia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania
16. Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
17. Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
18. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
19. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
20. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
21. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
22. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
23. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
24. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
25. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
26. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
27. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“ Národný strategický referenčný rámec 2007-2013.
28. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja.
29. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
30. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
31. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
32. Zákon č. 482/2003 Z.z. o štátnej pokladnici.
33. Zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov,
34. Zákon č. 156/2003 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.
35. VEDA. Encyklopédia Slovenska. VI zv. Veda, Bratislava, 1982.
10. JAROŠ, J. Tectonic styles of the homelands of superficial nappes. Rozpravy ČASV, Řada matematických a přírodních věd, roč. 81, seš. 6, Academia Praha, 1971.
11. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Príroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.
12. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr. Čas., 30, 2, Bratislava, 1978.
13. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 1999 – 2004.
14. Interné materiály obce Sása.
15. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV , Editori: Mgr. Ľubomír Faltán, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s.
16. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000.
17. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný sborník IV. Bratislava. 1961.
18. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný sborník XI. Bratislava. 1972.
19. BIELY, A. et al. Geologická stavba. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
20. LUKNIŠ, M. Reliéf. In LUKNIŠ, M. et al. Slovensko 2 : Príroda. 1972.
21. HRAŠŇA, M., KLUKANOVA, A. Inžinierskogeologická rajonizácia. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
22. MAZÚR, E., LUKNIŠ, M.. Geomorfologické jednotky. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
23. MAZÚR, E., ČINČURA, J., KVITKOVIČ, J. Geomorfológia. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
24. <http://www.statistics.sk/mosmis/run.html>
25. <http://www.fns.uniba.sk/zp/knihy/index.htm>
26. Jozef Jakál, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, Slovensko KRASOVÉ FORMY A ICH VÄZBA NA VLASTNOSTI RELIEFU A KLÍMY V ZÁPADNÝCH KARPATOCH
27. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/cernozem.htm>
28. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/fluvizem.htm>
29. <http://web.tuke.sk/fberg-kgp/spis/geologia.htm>
30. <http://oldwww.fns.uniba.sk/~krg/prilohy/kgamr/2004/podnedruhy1.htm>
31. Nábělek, F. (1979): Encyklopédia Slovenska, SAV, Bratislava
32. Kolektív, 2000: Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. VÚPOP, Societas
33. Pedologica Slovaca, Bratislava, s. 74
34. Mazúr, E. (1980): Atlas SSR, SAV, Bratislava - kapitola pôdy
35. Minár, J. a kolektív (2001): Geografické spektrum 3. PRIF UK Bratislava
36. <http://www.minerality.sk/files/hor/spras.htm>

37. Bizudová, M. 1993. Geomorfológia. 1. vyd. Bratislava: UK Bratislava, 1993. 228 s. -
38. Lukniš, M. 1972. Slovensko príroda. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1972. 920 s. -
39. Ciesarik, M. 1994. Geológia. Vysokoškolské skriptá. 1. vyd. Ž. n. Hronom: LF: Katedra prírodného prostredia, 1994. 255 s. ISBN 80-228-0345-6 -
40. Čerman, R. 2003. Zemepisný atlas SR. 1. vyd. Bratislava: Mapa Slovakia Bratislava, s.r.o. , 2003. 96 s. ISBN 80-8067-006-4 -
41. Kolník P., 2001, Cestovný lexikón Slovenskej republiky, Bratislava, Vydavateľstvo Astor Slovakia, 212,
42. Plesník P., a kol. 1989, Malá slovenská vlastiveda, Bratislava, Vydavateľstvo Obzor, 91, 135, 222, 223,
43. www.statistics.sk
44. Jurko, A., 1958: Pôdne ekologické pomery a lesné spoločenstvá Podunajskej nížiny. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 264 s.
45. Lukniš, M. (ed.), Bako, J., Berta, J., Ferianc, O., Feriancová-Masárová, Z., Fusán, O., Futák, J., Hejný, S., Jurko, A., Kurpelová, M., Mičian, Ľ., Michalko, J., Petrovič, Š., Schmidt, Z., Šimo, E., Vilček, F., Zaťko, M., 1972: Slovensko 2. Príroda. Obzor, Bratislava, 920 s.
46. Lukniš, M., Plesník, P., 1961: Nížiny, kotliny a pohoria Slovenska. Osveta, Bratislava, s. 7-50.
47. Mazúr, E., Lukniš, M., 1980: Geomorfologické jednotky. In: Mazúr, E. et al., 1980: Atlas SSR. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, s. 55.
48. Michalko, J., Magic, D., Berta, J., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, textová časť. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 160 s.
49. Plesník, P. et al., 1989: Malá slovenská vlastiveda. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava, s. 296-297.
50. Ružičková, H., Halada, Ľ., Jedlička L., Kalivodová, E., 1996: Biotopy Slovenska. Ústav krajinej ekológie Slovenskej akadémie vied, Bratislava, s. 104 - 109.
51. Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
52. Vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
53. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
54. Slovensko II. (Príroda), kol. autorov, Obzor Bratislava, 1972
55. 20.5.2010, www.krasy-slovenska.sk
56. Alojz Čaputa, Juraj Holčík a kol., 1982, www.szap.sk, 21.6.2010
57. <http://svosmo.edupage.org/about/?subpage=1&>
58. http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261
59. <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>
60. <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>
61. <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>
62. NSRR, 2011
63. www.sasa.sk
64. ÚPO Sása, 2014
65. POH Sása 2011 - 2015

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Obce Sása
Programovacie obdobie 2015 – 2024
2015**

SCARABEO-SK, s.r.o., Povstalecká cesta 16, 974 09 Banská Bystrica

e-mail: hronec.scarabeus@gmail.com
tel.: 0907 439 224
0911 439 224